

บทที่ 2

พัฒนาการของรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย

นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย มีรูปแบบของกระบวนการพัฒนาการ และสาเหตุใกล้เคียงกันกับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยของตะวันตกในยุคแรกเริ่ม ที่เกิดจากความต้องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการแสดงของนาฏศิลป์ โดยได้อิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และความเบื่อหน่ายในกรอบข้อกำหนดของนาฏศิลป์ดั้งเดิม ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างสรรค์แนวทางการแสดงขึ้นใหม่ จากประสบการณ์การแสดงที่นาฏศิลป์เคยมีส่วนร่วม หรือเคยได้ชม

สาเหตุนี้เองทำให้ในการศึกษาพัฒนาการของนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย สามารถแบ่งออกได้ตามช่วงระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงแนวทางของศิลปะการแสดง และการแสดงนาฏศิลป์ที่ได้รับอิทธิพลจากนาฏศิลป์ตะวันตกในประเทศไทย ซึ่งสังเกตได้จากรูปแบบของการแสดง แนวความคิดในการสร้างสรรค์ ช่วงอายุของการถ่ายทอดองค์ความรู้ของนาฏศิลป์รุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมงานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย การแสดงบัลเลต์ไทย การแสดงละครเวทีร่วมสมัย และผลงานศิลปะการแสดงอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยไว้ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายรูปแบบ แต่ละแบบมีพัฒนาการเฉพาะตน ในช่วงเวลาของระยะของพัฒนาการอาจซ้ำซ้อนกับรูปแบบอื่นๆ และในบางครั้งอาจมีอิทธิพลต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ยุคที่ 1

1.1 การผสมผสานทำนาฏยศิลป์ไทยในการแสดงบัลเลต์ (เริ่มประมาณปี 2490)

นาฏยศิลป์ร่วมสมัย (contemporary dance) ในประเทศไทย มีรากฐานมาจากการเริ่มศึกษาการนาฏยศิลป์แบบตะวันตกของคนไทย ซึ่งในระยะแรกเป็นการศึกษากับชาวต่างประเทศที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2490 เป็นต้นมา ในระยะแรกเริ่มนั้นก็มีการเรียนบัลเลต์ ซึ่งเป็นนาฏยศิลป์ชั้นสูงของตะวันตก อาจารย์ผู้สอนในระยะแรกได้แก่ มาตามสวัสตี ธนบาล มิสซิสโกลล์ติน (Mrs. Gaulstin) มิสซิสแมคเคย์ (Mrs. Mckay) และคุณหญิงเจนเนเวียฟ เลสปันยอล เดมอน (Khunying Genevieve L'Espagnol Damon) เป็นต้น

เมื่อบัลเลต์กลายเป็นที่สนใจของชนชั้นสูงในสังคม จนกระทั่งเป็นที่ต้องพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ซึ่งได้ทรงสนับสนุนให้พระเจ้าลูกเธอ และพระสหายได้ทรงศึกษาการเต้นบัลเลต์ในโรงเรียนจิตรลดา จึงทำให้บัลเลต์ได้รับความนิยมมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เกิดการแสดงบัลเลต์โดยกลุ่มนักเรียนบัลเลต์ชาวไทยขึ้นมาเพื่อเผยแพร่ศิลปะการเต้นรำบนปลายเท้า การแสดงในยุคแรกส่วนมากกำกับ และออกแบบท่าเต้นโดยคุณหญิงเจนเนเวียฟ เลสปันยอล เดมอน เป็นการแสดงบัลเลต์เพื่อหารายได้เพื่อการกุศล มีการสร้างสรรค์การแสดงบัลเลต์ขึ้นมาหลายครั้ง แต่ก็ยังไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นบัลเลต์เต็มรูปแบบ เนื่องจากยังอยู่ในระยะเริ่มต้น มีนักเรียนน้อย และยังไม่มีความสามารถในการเต้นบัลเลต์ขึ้นปลายเท้ากันอย่างจริงจัง แต่การแสดงเหล่านี้ก็เป็นแรงบันดาลใจ และจุดประกายอาชีพ และวางแนวทางการสร้างสรรค์ให้กับอาจารย์บัลเลต์ ผู้ที่ต่อมาได้เปิดโรงเรียนสอนบัลเลต์ของชาวไทย และสร้างผลงานการแสดงต่างๆขึ้นมา

การแสดงบัลเลต์ในระยะแรกเป็นการแสดงที่นำเรื่องราวมาจากวรรณคดีไทย ไม่ว่าจะเป็น พระเวสสันดร (2502)* รามเกียรติ์ 2 องค์ (2503 – 2504)** จนถึงการแสดงบัลเลต์ประกอบเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง มโนห์รา ซึ่งนอกจากจะเป็นการแสดงบัลเลต์

* บัลเลต์หน้าพระที่นั่งในงานกาชาด เรื่อง "พระเวสสันดร" ถิ่นทม์มีตรี นำแสดงโดยท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา และ ด.ร.อาทิตย์ อุไรรัตน์

** ไม่ปรากฏปีที่แสดงแน่ชัด

ประกอบเพลงพระราชนิพนธ์ทั้งเรื่องแล้ว พระองค์ได้ทรงเป็นผู้ควบคุมการซ้อมการแสดงด้วยพระองค์เอง และยังทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ในการแสดงครั้งนี้ด้วย

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระนิพนธ์ บทเพลงชุดมโนราห์ขึ้นแล้ว จึงได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ คุณหญิงเจเนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน เป็นผู้ออกแบบท่าเต้น และมีักซ้อมเพื่อนำออกแสดงในงานกาชาดที่สวนอัมพร ลักษณะของท่าทางการแสดงจะเป็นบัลเลต์ แต่ก็จะมีการผสมผสานการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ไทยไว้ โดยมีมือและแขนจะมีการจับ หรือตั้งวงแบบนาฏศิลป์ไทย แต่ขาและเท้าจะใช้ท่าการเคลื่อนไหวแบบบัลเลต์ แต่ก็สามารถดูลงมกลืนกันไปได้อย่างดี

การแสดงบัลเลต์บทเพลงพระราชนิพนธ์ เรื่องมโนราห์ ครั้งแรกได้ถูกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 5-7 มกราคม 2505 ในงานกาชาดครั้งที่ 4 ณ เวทีลีลาศ (เวทีเก่า) สวนอัมพร การแสดงชุดนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการแสดงบัลเลต์เต็มเรื่อง และมีท่าการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยประกอบ จึงเป็นการแสดงที่มีลักษณะพิเศษ ทำให้ชาวไทยได้รู้จักนาฏศิลป์ตะวันตกมากขึ้น เนื่องจากมีการถ่ายทอดทางสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ จึงทำให้เป็นที่สนใจ และทำให้บัลเลต์เจริญรุ่งเรืองขึ้นตั้งแต่บัดนั้นมา

ในขณะนั้นมีคนไทยอยู่กลุ่มหนึ่งที่ได้ศึกษาการเต้นบัลเลต์อย่างจริงจัง และได้ตัดสินใจเดินทางไปศึกษาต่อทางด้านการศึกษาเต้นบัลเลต์ ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อจบการศึกษาแล้วก็ได้กลับมาสอนบัลเลต์ในประเทศไทย โดยที่อาจารย์บัลเลต์ชาวไทยที่สำคัญในระยะแรกมี 4 ท่านด้วยกัน คือ

1. ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา
2. หม่อมหลวงสุจิตรา วิศิษฎ์กุล
3. คุณพรพิมล กันตารธรรม
4. คุณกาญจนา ชลวิจารณ์ (น้องสาวของท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา)

อาจารย์แต่ละท่านก็ได้เปิดโรงเรียนสอนบัลเลต์เป็นของตนเองขึ้น และยังคงสอนจนถึงทุกวันนี้ โดยที่ลูกศิษย์ของแต่ละท่านนั้นก็ได้จบการศึกษาและมีบทบาทในการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยดังที่จะกล่าวถึงต่อไปภายหลัง

ปี 2507 ได้มีการจัดการแสดงบัลเลต์หน้าพระที่นั่ง เรื่อง พระราชินีและนางว็อตเติ้ล (Queen and Wattle) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนางเจ้าบรมราชินีนาถทรงโปรดเกล้าฯ ให้คุณหญิง เดมอน จัดบัลเลต์ถวายหลังจากที่ทรงเสด็จประพาสประเทศออสเตรเลียและทรงทอดพระเนตร ดอกวอตเติ้ลซึ่งเป็นดอกไม้ประจำชาติออสเตรเลีย มีลักษณะเป็นดอกเล็กๆ สีเหลือง แล้วทรง ประทับพระราชหฤทัย และเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระราชาธิบดีและสมเด็จพระราชินีแห่ง มาเลเซียเสด็จเยือนประเทศไทย โดยจัดให้มีการแสดงในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ณ หอประชุม วัฒนธรรม ถนนเสือป่า ผู้ประพันธ์เรื่อง คือ คุณลิลลี่ โอ แคลวินส์ (Lily O. Klavins) นำแสดงโดย ท่านผู้หญิงวราพร รับบทเป็นพระราชินี หม่อมหลวงสุจิตรา วิศิษฎ์กุล รับบทเป็นนางว็อตเติ้ล และนักแสดงอีกประมาณ 150 คน ระหว่างการฝึกซ้อมการแสดงในพระบรมหาราชวัง พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถได้ทรงเสด็จมาควบคุมการฝึกซ้อมอยู่เสมอ คุณหญิงเดมอนเป็นผู้ออกแบบท่าเต้นและเครื่องแต่งกาย

การแสดงบัลเลต์เรื่องนี้เป็นการแสดงบัลเลต์อีกเรื่องหนึ่งที่มีการนำเอาท่าการเคลื่อนไหว ของนาฏศิลป์ไทยมาผสมผสานกับท่าบัลเลต์ มีการใช้มือจับ ใช้เทียนประกอบการแสดงซึ่งมี ลักษณะคล้ายการพ้อนเทียนของไทย มีการตกแต่งชุดคล้ายสไบ การจับจับบนกระโปรงบัลเลต์ เป็นต้น²

หลังจากนั้นก็มีการแสดงบัลเลต์ที่มีการใช้วรรณคดีไทยเป็นโครงเรื่อง และ ผสมผสานทำ นาฏศิลป์ไทยเข้ากับท่าบัลเลต์หลายครั้ง โดยเฉพาะการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนราห์ ซึ่งได้จัดการ แสดงขึ้นอีกหลายครั้ง โดยมีการเปลี่ยนผู้แสดง ปรับปรุงท่าเต้น แต่ก็ยังคงการผสมผสานท่ารำกับ ท่าเต้นเอาไว้ โดยสามารถสรุปจำนวนครั้งของการแสดงบัลเลต์เรื่อง มโนราห์ ตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงปี 2542 ได้ดังต่อไปนี้

² สัมภาษณ์. สุจิตรา วิศิษฎ์กุล, หม่อมหลวง, 10 กันยายน 2542.

ตารางที่ 1 ลำดับการแสดงบัลเลต์เรื่อง มโนห์รา

ครั้งที่	วันที่	ผู้ออกแบบท่าเต้น	สถานที่จัดการแสดง
1	5-7 ม.ค. 2505	คุณหญิงเจนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน	งานกาชาด สวนอัมพร
2	28 พ.ค. 2507	ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา	หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3	- , - , 2521	คุณเอกชัย ไก่แก้ว	จังหวัดขอนแก่น
4	- , - , 2523	คุณหญิงเจนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน	โรงละครแห่งชาติ
5	1 ต.ค. 2524	คุณหญิงเจนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน	พระตำหนักทักษิณราชินีเวสต์ จังหวัดนราธิวาส
6	- , พ.ย. 2524	คุณหญิงเจนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน	พระตำหนักภูพานราชินีเวสต์ จังหวัดสกลนคร
7	21 ต.ค. 2525	คุณหญิงเจนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน	พระราชวังบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
8	3-6 ก.ย. 2530	คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
9	12-13 พ.ย. 2530	คุณหญิงเจนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน	โรงแรม ดิ โอเรียนเต็ล ห้องแกรนด์บอลรูม
10	18-20 ธ.ค. 2535	คุณหญิงเจนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
11	24 ก.ย. 2537	Mr. William Morgan	พระตำหนักทักษิณราชินีเวสต์ จังหวัดนราธิวาส
12	28-30 ต.ค. 2537	Mr. William Morgan	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
13	27 พ.ย. 2537	Mr. William Morgan	พระตำหนักภูพานราชินีเวสต์ จังหวัดสกลนคร
14	4 มี.ค. 2538	Mr. William Morgan	ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่
15	29-30 พ.ย. 2540	คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์	โรงละครกรุงเทพ

ภาพที่ 1 : คุณหญิงเจนเวียฟ เลสบีลยอล เดมอน ขณะกำลังฝึกซ้อมการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนราห์
 ท่าของมโนราห์มีการนำท่ารำนาฏศิลป์ไทยเข้ามาผสมผสาน เช่นในภาพเป็นท่าที่ประยุกต์มาจากท่ากระดกขา
 เพียงแต่กดปลายเท้าแทนที่จะกระดกเท้าแบบรำไทย และมีการจับมือประกอบ
 ที่มา : สุพรรณณี บุญเพ็ญ. ประวัติการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนราห์ในประเทศไทย.
 รายงานการวิจัยวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางศิลปะ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ภาพที่ 2 : ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา ในขณะที่รับบทเป็นมโนราห์
 ที่มา : สุพรรณิ บุญเฟิง. ประวัติการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนราห์ในประเทศไทย.
 รายงานการวิจัยวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางศิลปะ สาขาศาสนาและศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ภาพที่ 3 : คุณสุमानกมล รัตนมังคละ รับบทเป็นมโนราห์ในการแสดงบัลเลต์ชุดมโนราห์

ออกแบบท่าเต้นโดย Mr. William Morgan

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการแสดงบัลเลต์เรื่อง A MidSummer Night's Dream

ของสมาคมบัลเลต์แห่งประเทศไทย

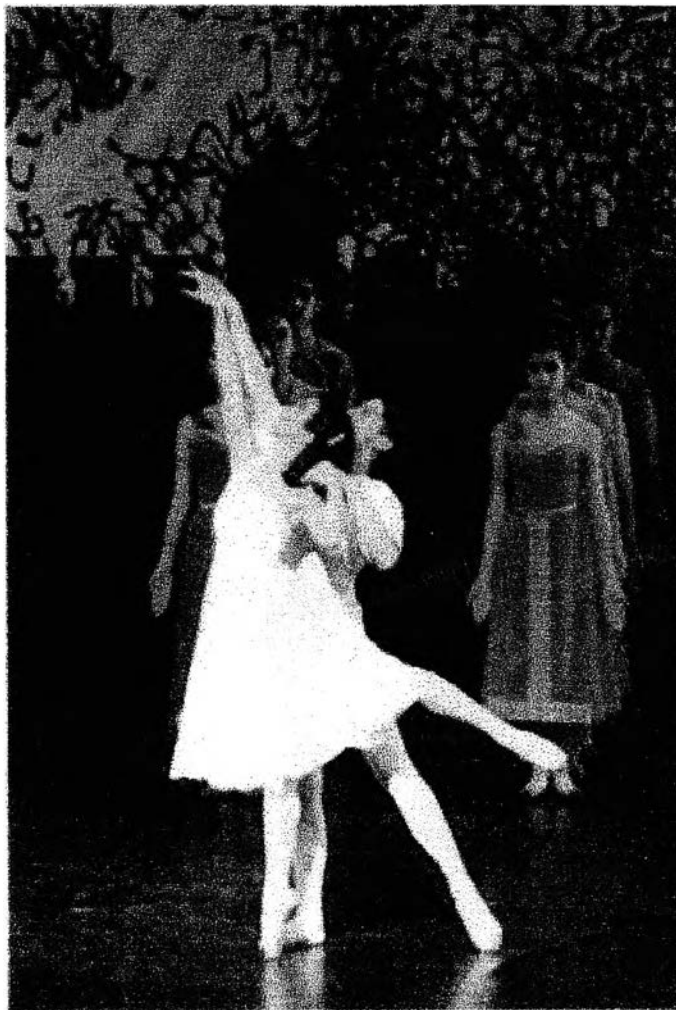
ภาพที่ 4 : อาจารย์บัลเล่ต์รุ่นแรกประเทศไทย
จากด้านซ้าย 1. ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา
2. หม่อมหลวงสุจิตรา วิศิษฎ์กุล
3. คุณพรพิมล กันทาธรรม
4. คุณกาญจนา ชลวิจารณ์
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

นอกจากมโนห์ราแล้วยังมีบัลเล่ต์ที่เป็นวรรณคดีไทยเรื่องต่างๆที่ได้จัดแสดงขึ้น สรุปได้ดัง
ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ลำดับการแสดงบัลเลต์ที่ใช้โครงเรื่องจากวรรณคดีไทย ยกเว้นมโนห์รา

วันที่	เรื่อง	ผู้ออกแบบท่าเต้น	สถานที่จัดการแสดง
- , - , 2502	พระเวสสันดร กัณท์มัทรี	คุณหญิงเจนเวียฟ เลสปีนยอล เดมอน	หอประชุมวัฒนธรรม ถนนเสือป่า
- , - , 2504	รามเกียรติ์	คุณหญิงเจนเวียฟ เลสปีนยอล เดมอน	-
8 ส.ค. 2520	ปางปฐม	ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา	โรงละครแห่งชาติ
- , - , 2520	ปลาบู่ทอง	ม.ล.สุจีรา วิศิษฎ์กุล และ คุณพรพิมล กันทาธรรม	โรงละครแห่งชาติ
26 ก.ย. 2529	พระอภัยมณี	คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์	โรงแรมโอเรียนเต็ล
- , - , 2529	พระอภัยมณี	คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์	-
28-30 ก.ค.2530	มัทนะพาธา	คุณพรพิมล กันทาธรรม	โรงละครแห่งชาติ
10-11, 16-18 ก.พ. 2533	จันทกนิรี - รัตนโกสินทร์	Mr. William Morgan	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
10-12 เม.ย.2535	ศรีปราชญ์	Mr. William Morgan	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
16-19 ธ.ค. 2535	สังข์ทอง	คุณเต็มเดือน เกษะโกมล	โรงละครแห่งชาติ
24-26 พ.ค.2539	มัทนะพาธา	Mr. William Morgan	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 1 และ 2 แสดงให้เห็นว่าชาวไทยยอมรับ และนิยมการนำศิลปะการแสดงบัลเลต์ของตะวันตกพอสมควร นอกจากนี้พิจารณาจากความสำเร็จในการแสดงมโนห์ราครั้งแรก กล่าวได้ว่าการนำท่าทางนาฏศิลป์ไทยไปผสมผสานในการแสดงบัลเลต์เป็นที่ยอมรับและชื่นชอบของผู้ชมอีกด้วย ทำให้มีการจัดการแสดงชุดนี้ขึ้นมาอีกหลายครั้ง และบัลเลต์เรื่องมโนห์รา ก็ยังเป็นแบบอย่างให้กับการสร้างสรรค์บัลเลต์ของอาจารย์สอนบัลเลต์รุ่นต่อๆมา แต่อย่างไรก็ตามการแสดงรูปแบบนี้ก็ยังไม่จัดว่าเป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ชุดการแสดงเป็นการสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อนำเสนอการแสดงบัลเลต์เป็นหลัก มิใช่นาฏศิลป์ร่วมสมัย เพียงแต่เป็นการนำมาผสมผสานเพื่อทำให้เกิดรูปแบบการแสดงที่เป็นลักษณะเฉพาะของการแสดงบัลเลต์ในประเทศไทยเท่านั้น และโดยส่วนใหญ่ก็นำมาผสมเพื่อดำเนินเรื่องตามโครงเรื่องจากวรรณคดีไทย เหมือนกับเป็นการบ่งชี้สัญชาติของการแสดงชุดนั้นๆ

ภาพที่ 5 : ภาพจากการแสดงบัลเลต์เรื่องศรีปราชญ์
ที่มา : สุจิตร์การแสดงบัลเลต์เรื่อง A MidSummer Night's Dream
ของสมาคมบัลเลต์แห่งประเทศไทย

ภาพที่ 6: ภาพจากการแสดงบัลเลต์เรื่องมัทนะพาธา
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

ผลของการแสดงในมหาวิทยาลัยนั้นก็ทำให้นิสิต นักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยมีความสนใจที่จะเรียนศิลปะการแสดง และนาฏยศิลป์มากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดแรงผลักดันให้มีนิสิตนักศึกษาชายเริ่มเรียนบัลเลต์อย่างจริงจังหลายคน ในจำนวนนั้นก็ยังมีบุคคลที่มีบทบาทต่อการนาฏยศิลป์ร่วมสมัยของประเทศไทยในยุคต่อมารวมอยู่ด้วย ได้แก่

1. คุณบัญชา สุวรรณานนท์ คุณอนุวัฒน์ นาคศิริสุข และคุณนราพงษ์ จรัสศรี เริ่มเรียนบัลเลต์กับท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช และ อาจารย์กาญจนา ชลวิจารณ์ เมื่อปี 2519

2. คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา คุณวรภาคย์ สโรบล และ ม.ล. วัตน์วิศิษฎ์ สวัสดิวัฒน์ เริ่มเรียนบัลเลต์กับท่านผู้หญิงวราพร และอาจารย์กาญจนา เมื่อปี 2520

ในขณะนั้นท่านผู้หญิงวราพร ได้สอนบัลเล่ต์ให้กับคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้เปิดสอนบัลเล่ต์ให้กับผู้ชาย โดยเปิดสอนให้กับทุกคนที่สนใจโดยไม่เสียค่าเล่าเรียนแต่อย่างไรเพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ชายหันมาสนใจการเต้นบัลเล่ต์ให้มากขึ้น หลายคนเริ่มเรียนบัลเล่ต์เนื่องจากศึกษาอยู่ในคณะอักษรศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ ได้คลุกคลีอยู่กับการแสดงละครเวทีของสถาบัน ซึ่งในขณะนั้นมีการผสมผสานนาฏศิลป์ประเภทต่างๆเข้าไปในการแสดงด้วย และผู้ที่ออกแบบท่าเต้นก็ได้แก่นิสิตของสถาบันนั้นๆที่เรียนบัลเล่ต์อยู่ ทำให้มีการแนะนำชักจูงให้ผู้ที่มีความสนใจการเต้นบัลเล่ต์เข้ามาเรียนบัลเล่ต์อย่างจริงจัง ในขณะที่บางคน เช่น คุณอนุวัฒน์ นาคศรีสุข ไม่เคยเข้าร่วมการแสดงบัลเล่ต์ แต่ได้รับการชักชวนจากอาจารย์ขณะที่ศึกษาอยู่วิทยาลัยช่างศิลป์ เมื่อเข้ามาเรียนก็ชอบและมีความสนใจฝึกหัดต่อไป

ในขณะที่เปิดทำการสอนที่ในซอยร่วมฤดี เป็นการเรียนการสอนแบบไม่อิงหลักสูตรใด (Free Class) แต่ในภายหลังก็ได้มีการจัดสอบตามระบบเกรด ของสถาบัน Royal Academy of Dancing ประเทศอังกฤษ ในกลุ่มนักเรียนบัลเล่ต์กลุ่มนี้มีการเรียนการสอนกันอย่างสนุกสนาน เมื่ออาจารย์จะมีการแสดงทุกคนก็พร้อมใจกันช่วยแสดงและช่วยเหลือด้านอื่นๆอย่างเต็มที่ นอกจากนั้นหลังจากที่เลิกเรียนแต่ละครั้งข้างๆห้องเรียนบัลเล่ต์นั้นมีสระว่ายน้ำ ท่านผู้หญิงวราพร ได้อนุญาตให้นักเรียนว่ายน้ำเล่นได้หลังเลิกเรียน แต่นักเรียนเหล่านั้นก็ไม่เพียงแต่อยู่ต่อเพื่อว่ายน้ำเท่านั้น ยังได้มีการคิดการแสดงต่างๆขึ้นมา แสดงกันเล่นๆหลังเลิกเรียนบัลเล่ต์ในห้องเรียน มีทั้งการแสดงแบบบัลเล่ต์ การแสดงร่วมสมัย แจ๊ส หรือแม้แต่เป็นการประดิษฐ์ท่าเต้นขึ้นมาเองตามที่ตนจินตนาการ³ เป็นไปเช่นนี้จนกระทั่งแต่ละคนได้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันของตนและเดินทางไปศึกษาการเต้นรำต่อ ณ ประเทศอังกฤษ

³ สัมภาษณ์, อนุวัฒน์ นาคศรีสุข, 2 กรกฎาคม 2542.

1.2 การประยุกต์รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยตามอิทธิพลของการแสดงบัลเลต์

ในยุคแรกนี้ได้มีสถาบันต่างๆที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตก (บัลเลต์) ขึ้นหลายแห่งในประเทศไทย ทั้งที่เป็นของรัฐบาลและเอกชน เป็นการนำบัลเลต์เข้ามาเป็นหลักสูตรหนึ่งของการเรียนการสอนในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่างๆ ทำให้มีการศึกษานาฏศิลป์ตะวันตกอย่างละเอียดและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็น โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ ในสังกัดกรมศิลปากร ที่เปิดในปี 2470 ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร เช่นเดิม ด้วยเหตุนี้เอง นาฏศิลป์เป็นผู้ประดิษฐ์ท่ารำของนาฏศิลป์ไทยจึงได้รู้จักนาฏศิลป์ตะวันตก ทำให้เกิดความคิดที่จะผสมผสานการแสดงทั้ง 2 สกุลเข้าด้วยกัน เช่น ในสมัยที่คุณธนิศ อยู่โพธิ์ เป็นอธิบดีกรมศิลปากร ได้เชิญท่านผู้หญิงหม่อมหลวงแก้ว สนิทวงศ์เสนี เป็นอาจารย์สอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ หม่อมแก้วหรือหม่อมอาจารย์ได้ออกแบบระบำต่างๆได้หลายชุด ซึ่งหลายระบำได้แรงบันดาลใจมาจากการแสดงการเต้นรำ และบัลเลต์ของตะวันตก จึงนำมาผสมผสานกับนาฏศิลป์ไทย โดยร่างกายท่อนบนยังคงลักษณะของนาฏศิลป์ไทยอยู่ แต่ท่อนล่างเป็นการก้าวเท้า การเคลื่อนไหวที่ จึงชวยเท้า ฯลฯ เลียนแบบบัลเลต์ โดยเฉพาะเพิ่มการเขย่งขาเข้าไป เช่น ระบำหงส์เหิร ซึ่งถูกประดิษฐ์ขึ้นในปี 2498 ในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม รัฐบาลได้จัดคณะวัฒนธรรมไทยไปสหภาพพม่า (The Thai Cultural Mission of Thailand to the Union of Burma) มีปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (หลวงวิเชียรแพทยาคม) เป็นหัวหน้าคณะ เป็นคณะใหญ่จำนวน 108 คน ประกอบด้วย นาฏศิลป์ นักดนตรี และดนตรีสากล และผู้บริหารระดับสูง ทำให้มีการประดิษฐ์ระบำที่ผสมผสานลักษณะการแสดงบัลเลต์และนาฏศิลป์ไทยขึ้น⁴

คุณลมุล ยมะคุปต์ ผู้เชี่ยวชาญทางนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร (ถึงแก่กรรม) ก็เคยนำท่าการเคลื่อนไหวแบบบัลเลต์มาผสมกับทำนาฏศิลป์ไทย โดยที่ระบำในการแสดงหลายชุดจะมีลักษณะท่าทางคล้ายบัลเลต์ แต่ร่างกายท่อนบนจะยังคงใช้การเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยอยู่ เช่นระบำชุด มโนห์รา

⁴ สัมภาษณ์, สถาพร สนทอง, 16 เมษายน 2544

ต่อมาเมื่อมีการเรียนการสอนบัลเล่ต์อย่างจริงจังในวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากรจึงได้จัดการแสดงละครเรื่อง พระอภัยมณี ตอนหนึ่งละเวง ขึ้นในเดือน กรกฎาคม 2521 โดยจัดการแสดงทุกวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 10.00 น. และ 14.00 น. ตลอดเดือน

กรมศิลปากรได้เคยนำเรื่องพระอภัยมณีของสุนทรภู่ แสดงเป็นละครให้ประชาชนได้ชมมาแล้วหลายครั้ง เช่น ตอนหนึ่งผีเสื้อ ตอนศึกละเวง เป็นต้น ได้รับความนิยมจากผู้ชมจำนวนมาก ดังนั้น กรมศิลปากรจึงได้คิดที่จะสร้างการแสดงละคร ตอน หนึ่งละเวงขึ้น โดยได้ปรับปรุงและสร้างฉากขึ้นใหม่ แสดงการใช้บทตามแบบการแสดงบัลเล่ต์ ลักษณะเดียวกับเรื่องราชาธิราช ตอนสมิงพระรามอาสา ที่มีตัวจีนใช้บททั่วไป เพราะแต่เดิมการใช้บทฝรั่งในละครไทยยังไม่มีแบบแผนชัดเจน แต่เมื่อมีการเรียนการสอนบัลเล่ต์ ในวิทยาลัยนาฏศิลป์อย่างจริงจัง ทำให้มีโอกาสและบุคลากรที่สามารถสร้างสรรค์ทำบทฝรั่งในละครไทยได้⁵

กำกับการแสดงโดย คุณสถาพร สันทอง มี คุณเต็มเดือน เกษะโกมล ช่วยกับกับทำบัลเล่ต์ คุณรสสุคนธ์ ไตรโคต แสดงเป็นนางละเวงวิณฟ้า และนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ สาขาบัลเล่ต์ และนักแสดงบัลเล่ต์รับเชิญร่วมแสดงหลายท่าน

จากการแสดงละครไทยเดิม เรื่องพระอภัยมณีเป็นที่นิยมแสดงเสมอมา โดยครั้งนี้ได้ปรับปรุงและสร้างฉากการแสดงขึ้นใหม่ ใช้การแสดงบทตามแบบการแสดงบัลเล่ต์ครึ่งหนึ่ง เพราะแต่เดิมการใช้บทฝรั่งในละครไทยยังไม่มีแบบแผนชัดเจน โดยเฉพาะบทนางละเวง การแสดงครั้งนี้

⁵ สุจิตร์การแสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอนหนึ่งละเวง. การแสดงที่โรงละครแห่งชาติ, กรกฎาคม 2521, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., ไม่ปรากฏเลขหน้า.

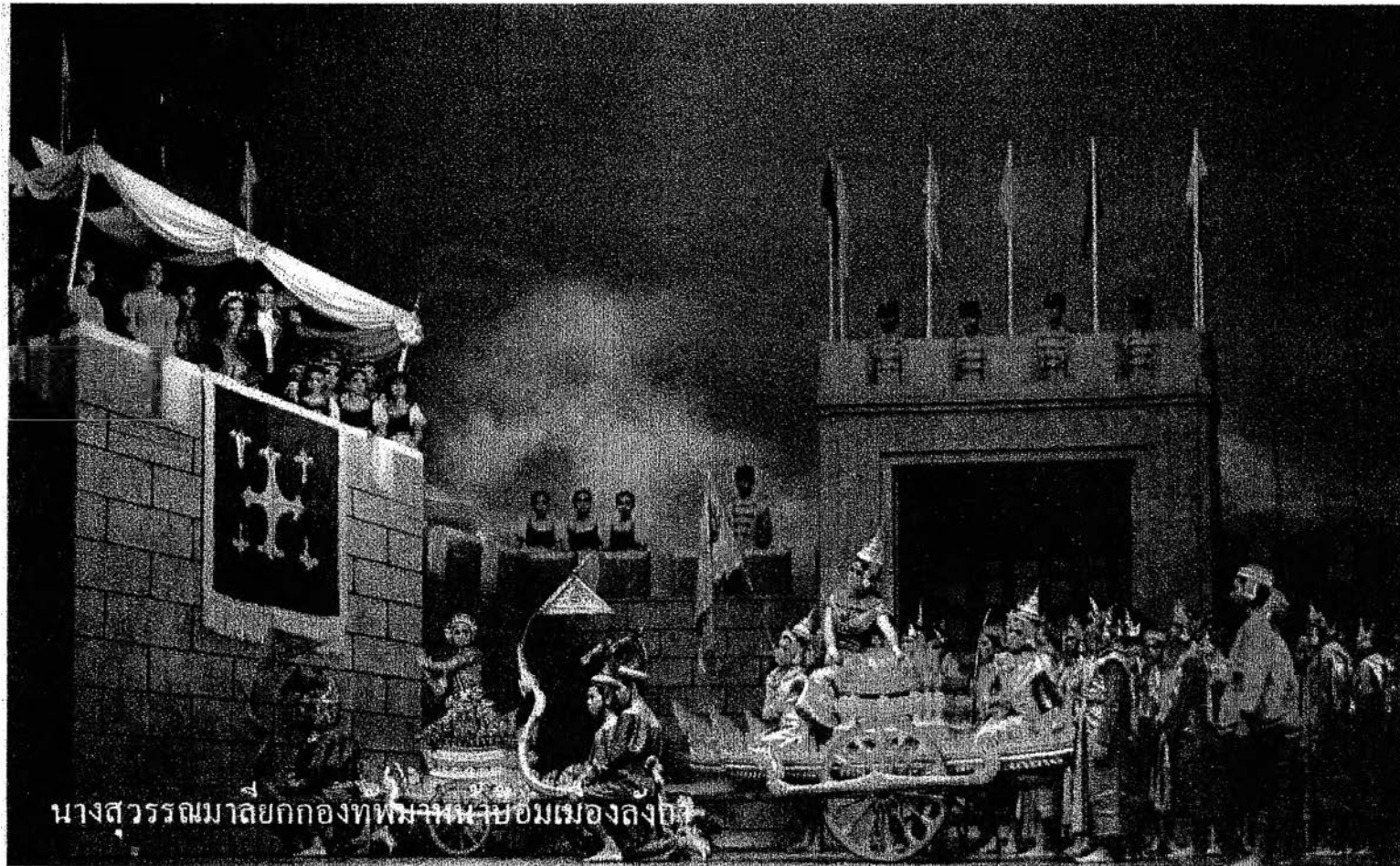
ภาพที่ 7 : คุณรสสุคนธ์ ไตรโภค แสดงเป็นนาง
ละเวงวันฟ้า แต่งกายตามแบบ
ตะวันตก

ที่มา : ภาพจากสูจิบัตรการแสดงละครเรื่องพระ
อภัยมณี ตอนหนึ่งละเวง ของกรมศิลปากร

ภาพที่ 8: ภาพจากการแสดงช่วงพระอภัยมณีทรงปีเรียกนางละเวง

ที่มา : ภาพจากสูจิบัตรการแสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอนหนึ่งละเวง ของกรมศิลปากร

นางสุวรรณมาลยกกongทพมาหนายอมเมืองดงก

ภาพที่ 9 : นางสุวรรณมาลยกกทพมาหนายอมเมืองดงก
ที่มา : ภาพจากสูจิบัตรการแสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอนหนึ่งละเวง ของกรมศิลปากร

ภายหลังการแสดงระบำของนาฏศิลป์ไทยที่ผสมผสานนาฏศิลป์ไทยเข้ากับการเคลื่อนไหวแบบบัลเล่ต์นั้น ได้ถูกนำไปใช้ และพัฒนาไปในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งประกอบกับการใช้ท่าทางการตีบท และเพลงประกอบต่างๆ กลายเป็นการแสดงที่เรียกว่า จินตลีลาประกอบเพลง

1.3 ระเบียบวิธีใช้นาฏศิลป์ไทยแนวประยุกต์

นอกจากกลุ่มนาฏศิลป์ที่พัฒนาการแสดงบัลเลต์ และ ศิลปินด้านนาฏศิลป์ไทยที่สนใจ การสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ที่ประยุกต์การแสดง 2 สกุลเข้าด้วยกันแล้ว ยังมีบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่มีส่วนอย่างมากในการพัฒนานาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในยุคแรก คือกลุ่มผู้สร้างสรรค์ศิลปะการแสดงละครเวที ในมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยเฉพาะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการนำของนิสิต คณะอักษรศาสตร์, สถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ แผนกละครของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สร้างสรรค์ละครเวทีร่วมสมัยขึ้นมาหลายเรื่อง ซึ่งก็ได้มีการนำนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์ตะวันตกรูปแบบต่างๆมาผสมผสานในการนำเสนอเรื่องราวด้วย คาดว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ละครเวทีร่วมสมัยที่ใช้การเคลื่อนไหวดำเนินเรื่องราวมากกว่าการพูดบทเจรจา บทพากย์ เช่นละครไทยเดิม เนื่องจากกลุ่มผู้สร้างสรรค์และร่วมแสดงละครเวทีซึ่งเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยนั้น ได้ศึกษาการเต้นบัลเลต์กับอาจารย์สอนบัลเลต์เป็นกิจกรรมพิเศษ นอกจากการเรียนในมหาวิทยาลัย เช่น ม.ล.ว.อรรถธร ซอมทอง คุณวนิดา สุขุม เป็นต้น ทั้งยังได้มีส่วนร่วมในการแสดงบัลเลต์หลายครั้งทำให้มีประสบการณ์ในการแสดงมาพอสมควร ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการนำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ ดังต่อไปนี้

ปี 2505 ชมรมการละคร สโมสรนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดการแสดงเรื่อง **ชีวิตอุปลโลก** ดัดแปลงจากอุปรากรเรื่องเฟาสต์ โดยม.ร.ว.อรรถธร ซอมทอง เป็นผู้ดัดแปลง บทเครื่องแต่งตัวใช้เครื่องแต่งตัวตามแบบนาฏศิลป์ไทย เป็นการเคลื่อนไหวทั้งเรื่อง จัดแสดงขึ้น ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ 22 ตุลาคม 2505 สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดการแสดงเรื่อง **ไชยเชษฐา** ตอนนางแมวเหย้าซุ้ม แสดง ณ เวทีลีลาศ (เวทีเก่า) สวนอัมพร หน้าพระที่นั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ โดยมีฉากบานประตูเลื่อนกัมมิตชีวิตขึ้นมา ใช้การเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัยผสมผสานทำนาฏศิลป์ไทย

และได้จัดแสดงอีกครั้งในวันที่ 23 ตุลาคม 2505 (วันรุ่งขึ้น) เพื่อถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ ช่อง 4 บางขุนพรหม

วันที่ 22 ตุลาคม 2506 สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดการแสดงเรื่อง **พญาน้อยชมตลาด** ขึ้น แสดงโดยนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในขณะนั้น การแสดงทั้งหมดยาว

ประมาณ 40 นาที แสดง ณ ณ เวทีลีลาศ (เวทีเก่า) สวนอัมพร หน้าพระที่นั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ รับผิดชอบเป็นพยานน้อยนั่งบนเสลี่ยง

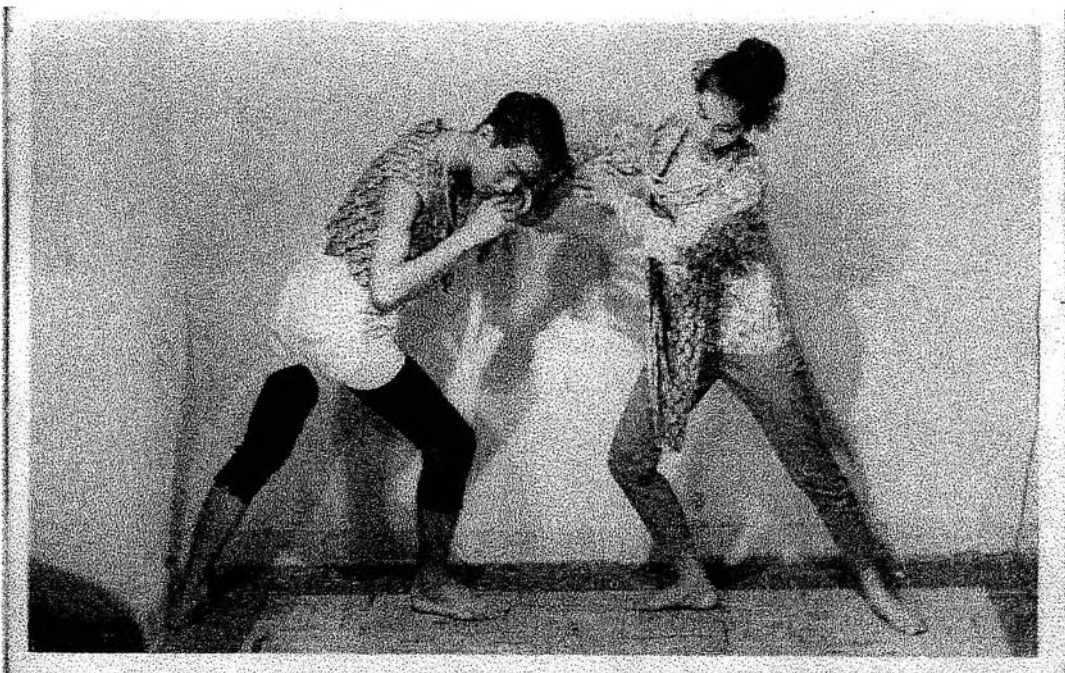
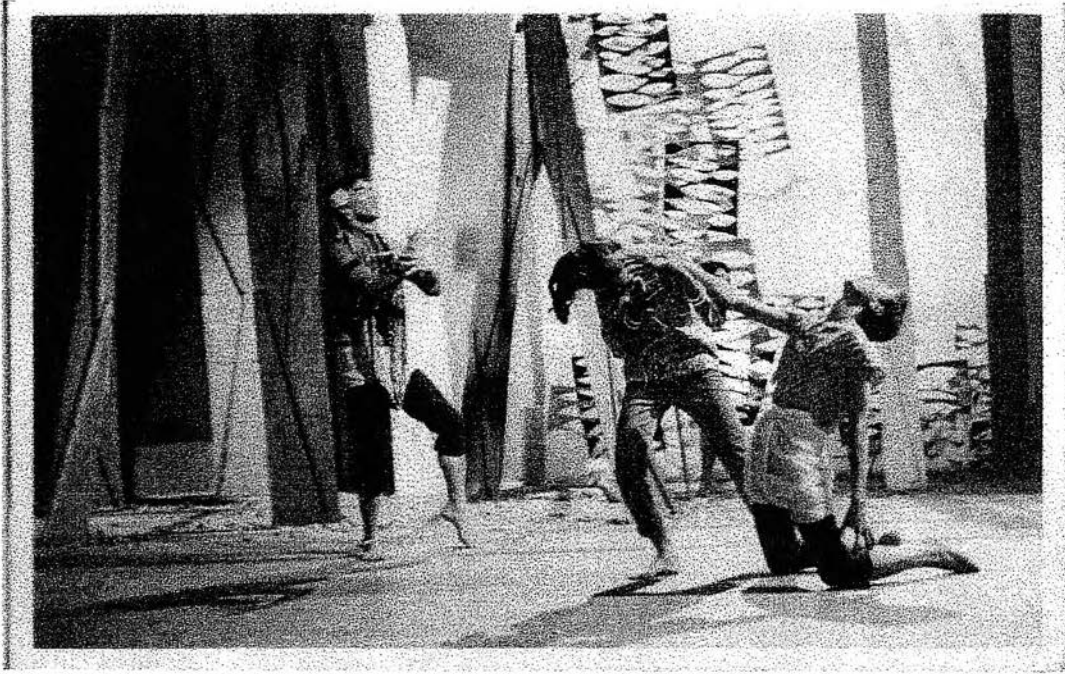
และได้จัดแสดงอีกครั้งในวันที่ 23 ตุลาคม 2506 (วันรุ่งขึ้น) เพื่อถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม

งานรับน้องใหม่คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2507 รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ได้จัดการแสดงเรื่อง พระลอ ขึ้น การแสดงช่วงหนึ่งเป็นการแสดงฉากรักในสวนระหว่างพระลอและพระเพื่อน พระแพง ใช้ดนตรีสากลประกอบการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัยผสมผสานกับนาฏศิลป์ไทย⁶

ในวันที่ 22 ตุลาคม 2507 ได้มีการจัดการแสดงเรื่อง เงาะป่า ขึ้นโดยคุณวนิดา สุขุม ซึ่งขณะนั้นเป็นนิสิตคณะอักษรศาสตร์ รับผิดชอบเป็นลำหับ และ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ รับผิดชอบเป็นชมพลา ณ เวทีลีลาศ (เวทีเก่า) สวนอัมพร การแสดงทั้งเรื่องใช้ฉากแบบสัญลักษณ์ (abstract) และไม่มีบทพูดเลย เป็นการแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวทั้งหมด เป็นท่าที่นำนาฏศิลป์ไทยมาผสมผสานกับนาฏศิลป์ร่วมสมัย ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้ออกแบบท่าการแสดง คงทราบแต่ว่าเป็นผู้ชายเท่านั้น⁷

⁶ ลัมภาษณ์, สุรพล วิรุฬห์รักษ์, รองศาสตราจารย์ ดร., 20 พฤศจิกายน 2540.

⁷ เรื่องเดียวกัน.

ภาพที่ 10-11 : ภาพการแสดงของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง เงาะป่า
 ในวันที่ 22 ตุลาคม 2507 ณ สวนอัมพร เป็นการแสดงละครร่วมสมัยที่มีบทเจรจา
 คุณวนิดา สุขุม รับบทเป็นลำหับ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ รับบทเป็นชมพลา
 ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของรองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์

ประมาณปี 2509 มีการจัดการแสดงละครเรื่อง มโนห์รา ขึ้น ในลักษณะของละครร่วมสมัย ใช้การเคลื่อนไหวของตัวละครในการแสดงเรื่องราว ไม่มีบทพูด ละครเรื่องนี้ได้แรงบันดาลใจมาจากการได้ไปชมการฉายภาพยนตร์บัลเลต์ เรื่อง มโนราห์ ที่คุณหญิงเจนเวียฟ เลสปีนยอล เดมอน ได้สร้างสรรค์และจัดแสดงขึ้น จึงเป็นการนำจากการแสดงในภาพยนตร์มานำเสนอบนเวที โดยใช้การเคลื่อนไหวเป็นสื่อ ออกแบบท่าการแสดง เครื่องแต่งกาย และฉากประกอบการแสดงโดย รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ในการแสดงเรื่องมโนห์ราครั้งนี้ ใช้ดนตรีบรรเลงประกอบการแสดงสด โดยมีคุณญาติ ปราโมช เล่นระนาดประกอบการแสดง⁸

ในปีเดียวกัน รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ได้ออกแบบการแสดงกึ่งจินตลีลา กึ่งระบำเรื่อง ชุต เฟื่องฟ้า ให้กับวิทยาลัยครูสวนดุสิต จัดแสดงที่หอประชุมวิทยาลัยครูสวนดุสิต ในวาระครบรอบการก่อตั้งวิทยาลัย เนื่องจากต้นเฟื่องฟ้าเป็นต้นไม้ประจำวิทยาลัย⁹

ภาพที่ 12 : ภาพจากการแสดงชุตเฟื่องฟ้า ณ หอประชุมวิทยาลัยครูสวนดุสิต
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของรองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์

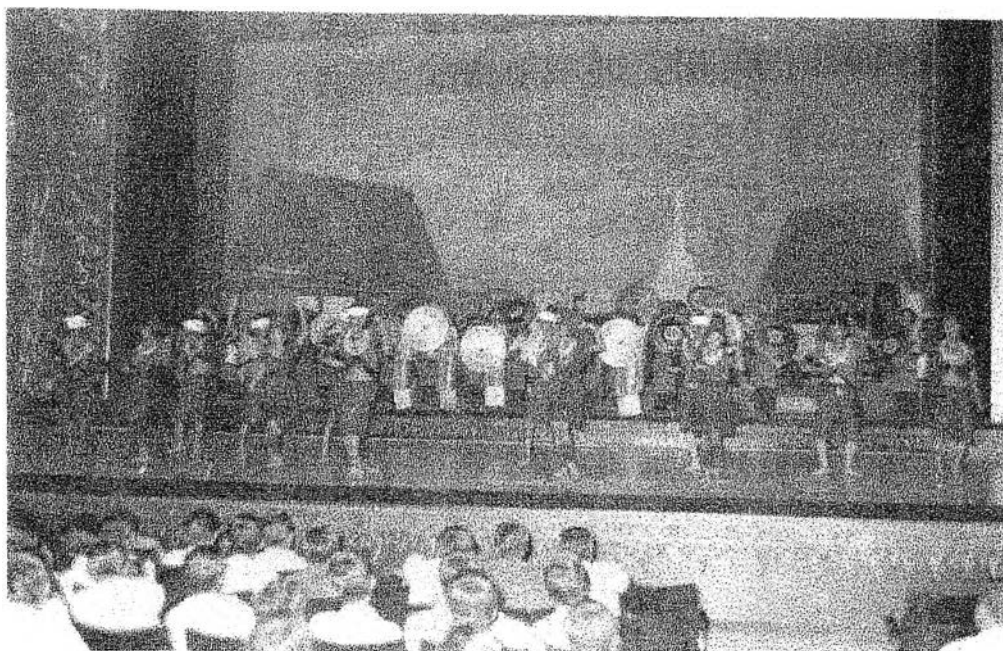
⁸ สัมภาษณ์, สุรพล วิรุฬห์รักษ์, รองศาสตราจารย์ ดร., 16 เมษายน 2544

⁹ เรื่องเดียวกัน.

ในปี 2510 สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดการแสดงเรื่อง ธรรมาธรรมะสงคราม ขึ้น ณ โรงละครแห่งชาติ แสดงในรูปแบบโซน ไม่ใส่หน้ากาก จากและอุปกรณ์ประกอบการแสดงเลียนแบบมาจากฉากการแสดงละครตึกดำบรรพ์ของสมเด็จพระยานริศรานุวัฒนิวัติวงศ์

ฉากชาวบ้าน แสดงเป็นการเคลื่อนไหวแบบนาฏยศิลป์ร่วมสมัยประกอบเพลงคำควากิน กลัวย มีกระจาด กระบุงประกอบการแสดง

การแสดงของสมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในสมัยนั้นจะมีทำเพลงประกอบการแสดงด้วยตนเอง โดยใช้วงปี่พาทย์ บรรเลงเพื่ออัดเสียง ณ ตึกจักรพงษ์ ผู้เล่นก็จะเคาะ ตีเครื่องดนตรีต่างๆให้เป็นเสียงตามที่ต้องการ ไม่มีการประพันธ์เพลงขึ้นเพื่อแสดงเจาะจงแต่อย่างไร แต่เมื่อบางครั้งต้องการเพลงจริงๆ ก็จะใช้เพลงไทยทำนองต่างๆบรรเลงโดยตรง¹⁰

ภาพที่ 13 : ภาพจากการแสดงฉากชาวบ้าน ในการแสดงละครเรื่องธรรมาธรรมะสงคราม
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของรองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์

¹⁰ สัมภาษณ์, สุรพล วิรุฬห์รักษ์, รองศาสตราจารย์ ดร., 16 เมษายน 2544

นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดการแสดงละครเรื่อง *ฉัตรแก้ว* ขึ้น ณ โรงละครแห่งชาติ ในเดือนพฤศจิกายน 2510 โดยจัดการแสดงรอบสุดท้ายในวันที่ 11 พฤศจิกายน 2510

คุณสมภพ จันทระประภา ได้กล่าวถึงการแสดงชุดนี้ไว้ในบทเกริ่น ของสูจิบัตรการแสดงละครตีกด้าบรพพ์ เฉลิมพระเกียรติ เรื่อง *นางเสื่อง* ณ โรงละครแห่งชาติ ไว้ว่า ¹¹

“เป็นการแสดงละครที่ประกอบไปด้วย “ระบำ พุด เต็ม” ไม่มีแบบแผนมาก่อนเลย”

จากการแสดงละครเรื่อง *ฉัตรแก้ว* ทำให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สนใจดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงมาก จึงมีความต้องการที่จะจัดการแสดงที่ใช้ศิลปะการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ไทยจริงๆขึ้นมา ทำให้เกิดการแสดงละครตีกด้าบรพพ์ เฉลิมพระเกียรติ เรื่อง *นางเสื่อง* ขึ้นในระหว่างวันที่ 3-13 สิงหาคม 2511 ณ โรงละครแห่งชาติ อำนวยการแสดงโดยคุณสมภพ จันทระประภา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ คุณธีระ เพทายบันลือ และ คุณศุภชัย สิทธิเลิศ เป็นรองผู้อำนวยการการแสดง

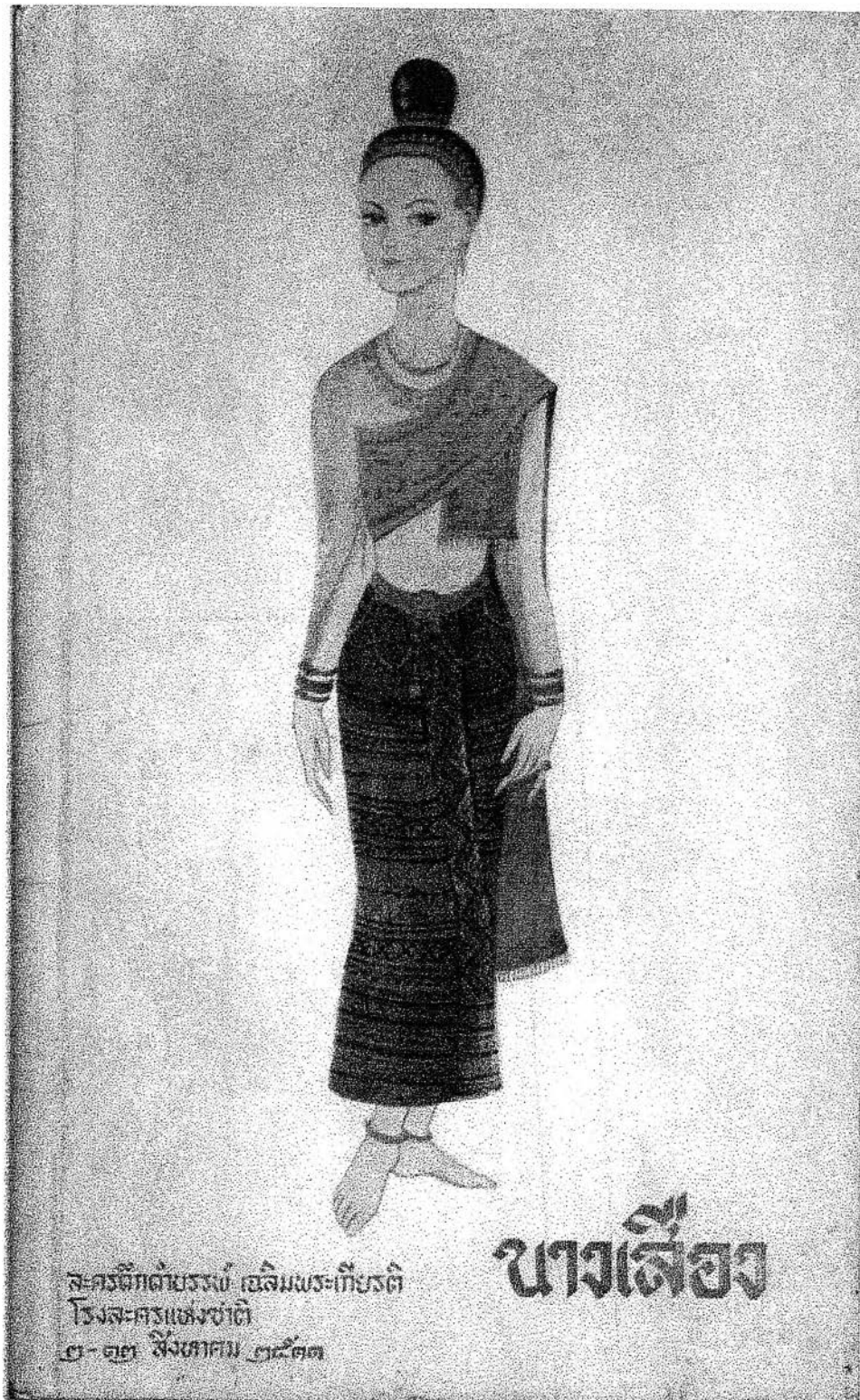
“...จัดการแสดงครั้งนี้ขึ้นให้ เป็น “ระบำ รำ เต็ม” ครบตามการละเล่นของไทยแต่โบราณ ในรูปแบบของละครตีกด้าบรพพ์ โดยพยายามแสวงหาสติปัญญาจากผู้รู้ทั้งหลายมาจัดการปรับปรุง ผสมผสานของเก่ากับของใหม่ให้กลมกลืนกัน ดีที่สุดที่จะทำได้ เพื่อให้เป็นไปตามกระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ที่พระราชทานเมื่อการแสดงละครเรื่อง “ฉัตรแก้ว” เลิกในคืนวันที่ 11 พฤศจิกายน 2510” ¹²

จากทาสผู้ขายชื่อ ใ้อให้ ถูกตีตรวนขังอยู่ในกรงกับทาสคนอื่น ๆ แสดงเป็นการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย แสดงความรู้สึกของมนุษย์นี้ถูกกดขี่ และต้องการอิสรภาพ ผู้แสดงเป็นใ้อให้ คือ คุณพูลสุข เหล็กพูล ¹³

¹¹ สูจิบัตรละครตีกด้าบรพพ์เฉลิมพระเกียรติ *นางเสื่อง*. การแสดงที่โรงละครแห่งชาติ, 3-13 สิงหาคม 2511, ม.ป.ท., ไม่ปรากฏเลขหน้า.

¹² เรื่องเดียวกัน, ไม่ปรากฏเลขหน้า

¹³ สัมภาษณ์, สุรพล วิรุฬห์รักษ์, รองศาสตราจารย์ ดร., 16 เมษายน 2544

ภาพที่ 14 : หน้าปกสูจิบัตรการแสดงละครดึกดำบรรพ์เฉลิมพระเกียรติ เรื่องนางเสีอง

ในปี 2510 ได้มีการจัดการแสดงละครฉลองครบรอบห้าสิบปีแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขึ้น ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ 2 มีนาคม 2510 แผนกละครจึงมีการจัดการแสดงเรื่อง “อิเลราช” ขึ้น โดยในขณะนั้นมี คุณสมภพ จันทระประภา เป็นประธานแผนก อิเลราช นำมาจากบทประพันธ์ของพระยาศรีสุนทรโวหาร “ผัน สาลักษณ์” ซึ่งแต่งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยการอุปถัมภ์ของพลเอกประภาส จารุเสถียร ออกแบบท่าเต้นและฝึกซ้อมโดยคุณเสรี ลืออำรุง บทระบำโดยคุณสมภพ จันทระประภา กำกับรายการโดย รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ และ คุณสุรพัฒน์ ธรรมสโรช นักแสดงนำได้แก่

คุณเสรี ลืออำรุง	รับบทเป็น	พระพุทธ
คุณจิรภา จารุเสถียร	“	นางอิลา
คุณจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์	“	พระศิวะ
คุณวัฒนาลัย ธรรมเสนา	“	พระอุมา
คุณศรราชัย ททรัพย์แสนดี	“	อิเลราช

รวมนักแสดงทั้งหมด 14 คน การแสดงเรื่องอิเลราชเป็นการแสดงที่ประกอบด้วยการแสดงบัลเลต์ นาฏยศิลป์อินเดีย แบบภารตะนาฏยัม และการอ่านคำฉันท์ ในการนำเสนอเรื่องราวผ่านนาฏยศิลป์

นอกจากการแสดงของสโมสรนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว ระหว่างปี 2505-2510 คณะจิตรกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร นิยมจัดการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยเป็นการแสดงชุดสั้นๆเช่นกัน ผู้แสดงแต่งกายและทาสีต่างๆตามลำตัว และออกท่าทางเป็นแบบ Abstract ประกอบฉากที่เป็นจิตรกรรม หรือประติมากรรม เพลงที่ใช้เป็นเพลงที่ไม่มีท่วงทำนองชัดเจน มักเป็นเสียงเคาะ เสียงตีของเครื่องดนตรี กล่าวจิกนัยหนึ่ง การแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยของคณะจิตรกรรม เป็นการแสดงศิลปะสมัยใหม่ที่รวมเอาจิตรกรรม ประติมากรรม และนาฏยศิลป์ ให้เกิด Abstract Art ผู้ที่มีส่วนสำคัญในผลงานยุคนี้คือ “ท่านกฏ” (คุณไพบูรณ์ สุวรรณกฏ)

1.4 การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยเข้ากับการเต้นแจ๊ส

ในปี 2525 คุณภัทราวดี มีชูธน ได้นำการแสดง “คืนหนึ่งกับภัทราวดี” มาจัดแสดง ณ โรงละครแห่งชาติ นับว่าเป็นครั้งแรกที่คนไทยจัดการแสดงประเภทคอนเสิร์ต (concert) ขึ้น โดยใช้เพลงต่างๆที่คุณพยงค์ มุกดาประพันธ์เนื้อร้องใส่ทำนองเพลงจีนและเพลงญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเพลงที่เคยร้องอัดแผ่นเสียง และเพลงจากภาพยนตร์ เป็นการแสดงผสมผสานการเต้นรำ มีคุณเรวัต พุทธิรักษ์ เป็นนักร้องรับเชิญ การแสดงยาวหนึ่งชั่วโมง สิบห้านาที คุณภัทราวดีเดินออกจากเวทีเพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้าเพียงครั้งเดียว ใช้เวลาเพียง 1 นาที นอกนั้นเป็นการเปลี่ยนเสื้อผ้าโดยใช้การเคลื่อนไหว การแสดงเข้าช่วยระหว่างพุดคุย

การแสดงครั้งนี้มีการนำการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยมาประกอบกรร้องเพลงสากล นับว่าเป็นครั้งแรกที่มีการผสมผสานเช่นนี้ในการแสดงที่เปิดให้กับผู้ชมสาธารณะจำนวนมาก

ในเอกสารประวัติของภัทราวดีเธียเตอร์ ได้กล่าวถึงรูปแบบการแสดงของคุณภัทราวดีในครั้งนั้นว่า

“แนวคิดที่นำศิลปะไทยมาผสมกับศิลปะสากลนี้เป็นแนวความคิดที่คุณภัทราวดี
ยังใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน”¹⁴

¹⁴ “ประวัติภัทราวดีเธียเตอร์”, เอกสารข้อมูลของภัทราวดีเธียเตอร์ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (เอกสารไม่ดีพิมพ์เผยแพร่)

ภาพที่ 15 : คุณภัทราวดี มีชูธน
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 16 : ภาพคุณภัทรวดี ขณะซ้อมการแสดง คีฬาหนึ่งกับภัทรวดี มีการใช้เครื่องดนตรีไทย ประกอบการบรรเลง ในขณะที่คุณภัทรวดีเต้นแจ๊ส ที่ผสมผสานท่ามือแบบนาฏยศิลป์ไทยเข้าไป
ที่มา : ห้องสมุดภัทรวดีเธียเตอร์

วันเสาร์ที่ 18 สิงหาคม 2527 คุณอารีย์ สหเวชภักดิ์ ได้จัดการแสดงระบำแจ๊สการกุศล เรื่องการประชุมความฝัน ครั้งที่ 1 (Dream Convention) ณ โรงแรมโอเรียนเต็ล โดยรายได้จากการแสดงจะนำขึ้นมูลนิธิ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศล ตามพระราชอัธยาศัย เนื่องในวโรกาสครบรอบ 84 พรรษา ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี นำแสดงโดยคุณเทพิน อัครวดี คุณอารีย์ พงศ์โฆษิต คุณทินกร อัครวัชรย์ คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา คุณดลชัย บุญรัตนเวช คุณสุนทรา สว่างวงศากุล คุณอนุวัฒน์ นาคศรีสุข คุณอารีย์ สหเวชภักดิ์ คุณปริญญา ภมรานนท์ และคุณคล้ายจันทร์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา

การแสดงชุดประชุมความฝันเป็นการตัดตอนต่างๆจากวรรณคดีไทยมานำเสนอในรูปแบบของระบำแจ๊ส เช่นอิเหนา - บุษบา, พระเพื่อน พระแพง ฯลฯ มีการออกแบบเครื่องแต่งกายใหม่โดยคุณอนุวัฒน์ นาคศรีสุขเป็นผู้ออกแบบและตัดเย็บ โดยนำเอาผ้าถุงไทยมาตัดเป็นกระโปรงจีบหน้าเหมือนผ้าถุงนาง แต่จีบหน้าหนาเพื่อให้สามารถเตะขา หรือยกขาสูงๆได้ เป็นเครื่องแต่งกายไทยประยุกต์รุ่นแรกๆ ท่าทางการเต้นก็มีการผสมผสานท่านาฏยศิลป์ไทยเข้าไปร่วมกับท่าแจ๊สด้วย

การแสดงครั้งนี้ทำให้เกิดอาชีพนักเต้นขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย หรือที่เรียกกันในปัจจุบันว่า ดานซ์เซอร์ (dancer)¹⁵ นำโดยคุณอารีย์ สหเวชภักดิ์ คุณดลชัย บุญรัตนเวช คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา คุณอนุวัฒน์ นาคศรีสุข และ คุณคล้ายจันทร์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา หลังจากการแสดงชุดนี้แล้ว ทั้งหมดก็ได้จัดการแสดงต่างๆขึ้นมาตามแต่โอกาสและวาระ นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งหนึ่งของวงการนาฏยศิลป์ตะวันตกในประเทศไทย จากแต่เดิมที่มีแต่การแสดงบัลเลต์การกุศล และ นักแสดงกิตติมศักดิ์ นักแสดงรับเชิญ และการแสดงของโรงเรียนและสถาบันต่างๆ

¹⁵ สัมภาษณ์, อนุวัฒน์ นาคศรีสุข, 2 กรกฎาคม 2542.

ยุคที่ 2 2530-2537

ความนำ

จากการที่การเรียนการสอนบัลเล่ต์ในประเทศไทยเป็นที่นิยมมากขึ้นทำให้มีบุคคลต่างๆที่รักและสนใจที่จะศึกษาการเต้นบัลเล่ต์อย่างจริงจังได้เดินทางไปศึกษาบัลเล่ต์ต่อ ณ ประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกาเป็นรุ่นที่ 2 ไม่ว่าจะเป็น คุณเต็มเดือน เกษะโกมล คุณนุชวดี บำรุงตระกูล คุณอารีย์ สหเวชภัณฑ์ คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์ คุณนราพงษ์ จรัสศรี คุณบัญชา สุวรรณานนท์ เป็นต้น

กลุ่มของผู้ที่ได้เดินทางไปศึกษาบัลเล่ต์ ณ ประเทศอังกฤษ นี้ ส่วนมากได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ Royal Ballet School และไม่ได้ศึกษาเฉพาะการเต้นบัลเล่ต์แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ละคนได้ศึกษาเพิ่มเติมด้านการเต้นรำรูปแบบต่างๆนอกเหนือจากบัลเล่ต์ เช่น การเต้นระบำนานาชาติ (National Dance) แจ๊ส (Jazz) แท็ป (Tap) และนาฏศิลป์ร่วมสมัย – สมัยใหม่ (Contemporary – Modern Dance) จนเกิดความชำนาญ หลายคนได้มีโอกาสร่วมงานกับคณะนาฏศิลป์ต่างชาติในการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย เช่น คุณนุชวดี บำรุงตระกูล (Freiburg Tanz Theatre เมืองฟิชเบอร์ก ประเทศเยอรมัน) คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์ คุณนราพงษ์ จรัสศรี (Spiral Dance Company ที่เมืองลิเวอร์พูล และ Extemporary Dance Theatre ที่เมืองลอนดอน ประเทศอังกฤษ)

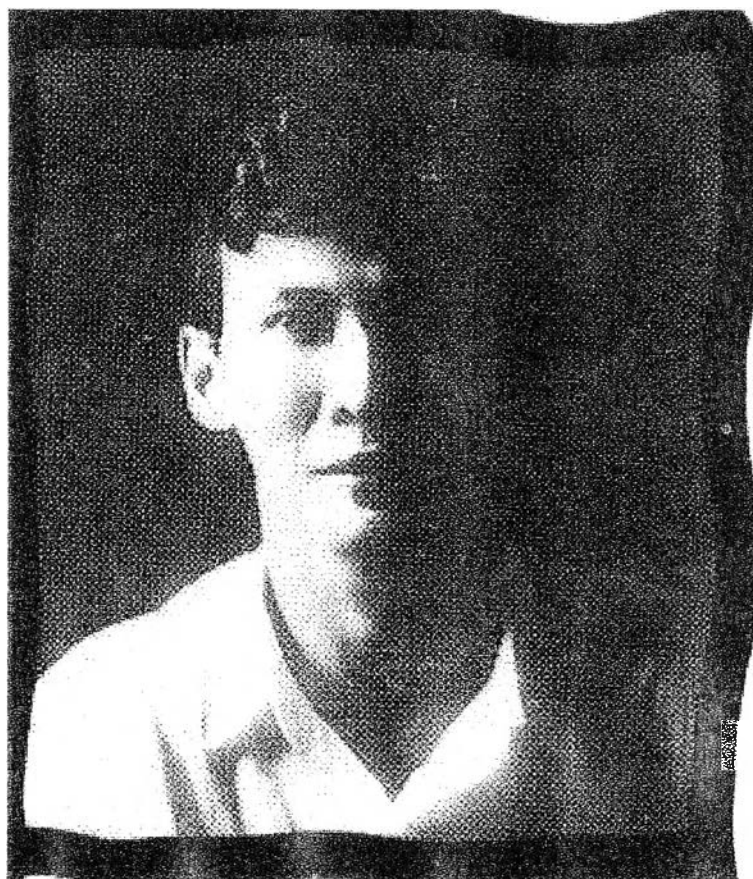

ภาพที่ 17 : คุณเต็มเดือน เกษะโกมน

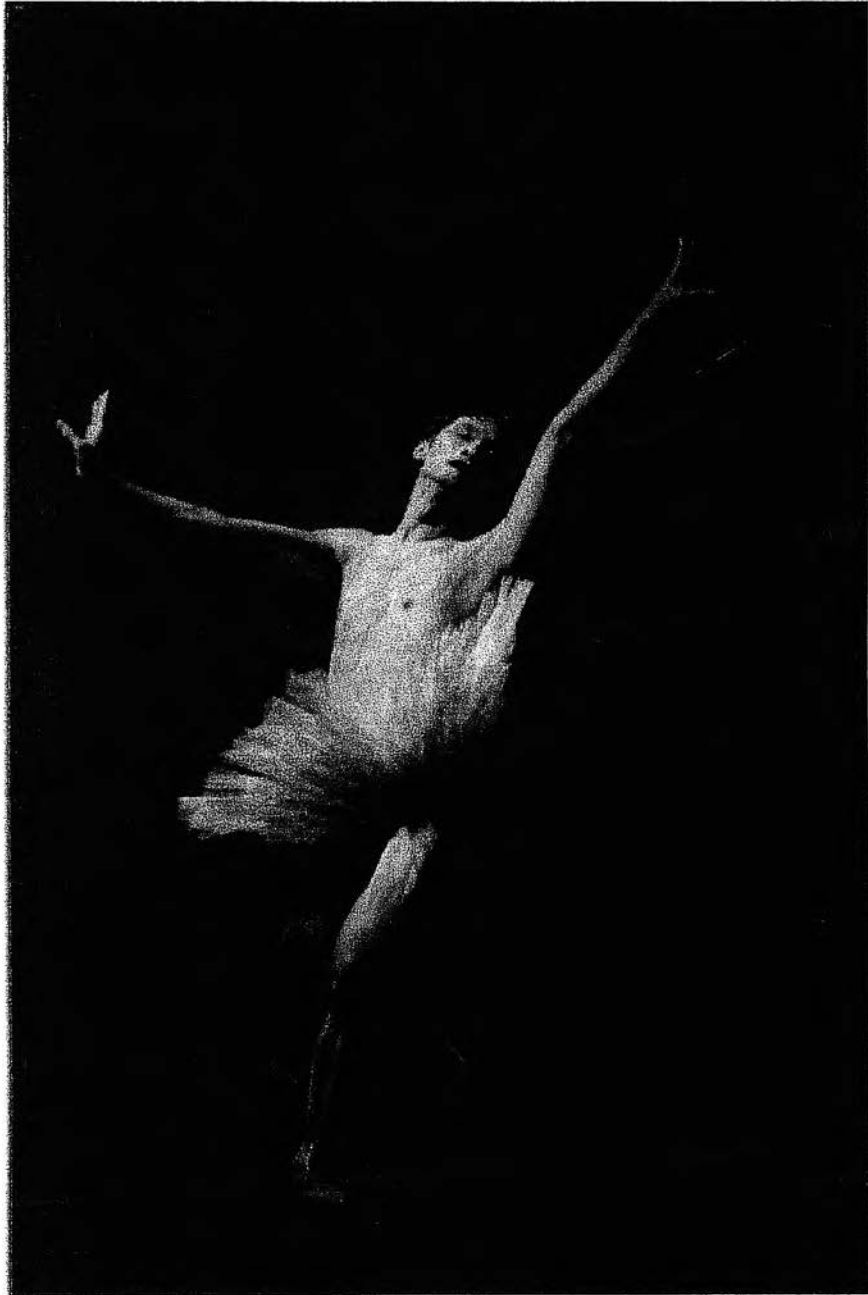
ที่มา : สูจิบัตรการแสดงมหาอุปรากร เรื่อง มัทนา ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 18 : คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์ ในบทบาทนางนารายณ์
จากการแสดงเรื่อง รามเกียรติ์ ของ Company of Performing Artist ณ สยามสมาคม
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 19 : คุณบัญชา สุวรรณานนท์
ที่มา : สูจิบัตรการแสดงเรื่อง จันทรเอย์จันทรเจ้า
ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

ภาพที่ 20 : คุณนราพงษ์ จรัสศรี ในการแสดงชุด Dying Swan
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

คุณนุชวดี ได้มีประสบการณ์การแสดงร่วมกับ Freiburg Tanz Theatre ครั้งหนึ่งเป็นการแสดงร่วมสมัยเรื่อง Midsummer Night's Dream โดยคุณนุชวดี รับบทเป็น Puck (ภูตป่าที่ซนและมีบทบาทสำคัญในเรื่อง ปกติแล้วนักแสดงที่รับบทนี้จะเป็นนักแสดงที่เก่งที่สุดของคณะ เนื่องจากจะต้องเป็นคนดำเนินเรื่องทั้งหมด) ผู้กำกับการแสดง และผู้ออกแบบท่าเต้นได้ให้คุณนุชวดี พุดออกเสียงเป็นภาษาไทย เช่น หนึ่ง, สอง, สาม และใช้มือจิบ วงของไทยในการเคลื่อนไหวเฉพาะตัว ผสมผสานกับการเต้นรำแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย ซึ่งเป็นแนวความคิดหนึ่งที่คุณนุชวดี ได้รับจากประสบการณ์การทำงานกับคณะนาฏศิลป์ต่างประเทศ และนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงต่อมา เมื่อกลับมายังประเทศไทย

ภาพที่ 21 : คุณนุชวดี บำรุงตระกูล

ที่มา : สุจิตร์การแสดงบัลเลต์ เรื่อง มัทนะพาธา ของสมาคมบัลเลต์แห่งประเทศไทย

คุณนุชวดีได้เคยเล่าเรื่องราวครั้งทำงานอยู่ต่างประเทศให้ผู้วิจัยฟังในระหว่างการขอมการแสดงบัลเลต์เรื่องมัทนะพาธา ของสมาคมบัลเลต์ เมื่อปี 2539 และในการแสดงครั้งต่อมา

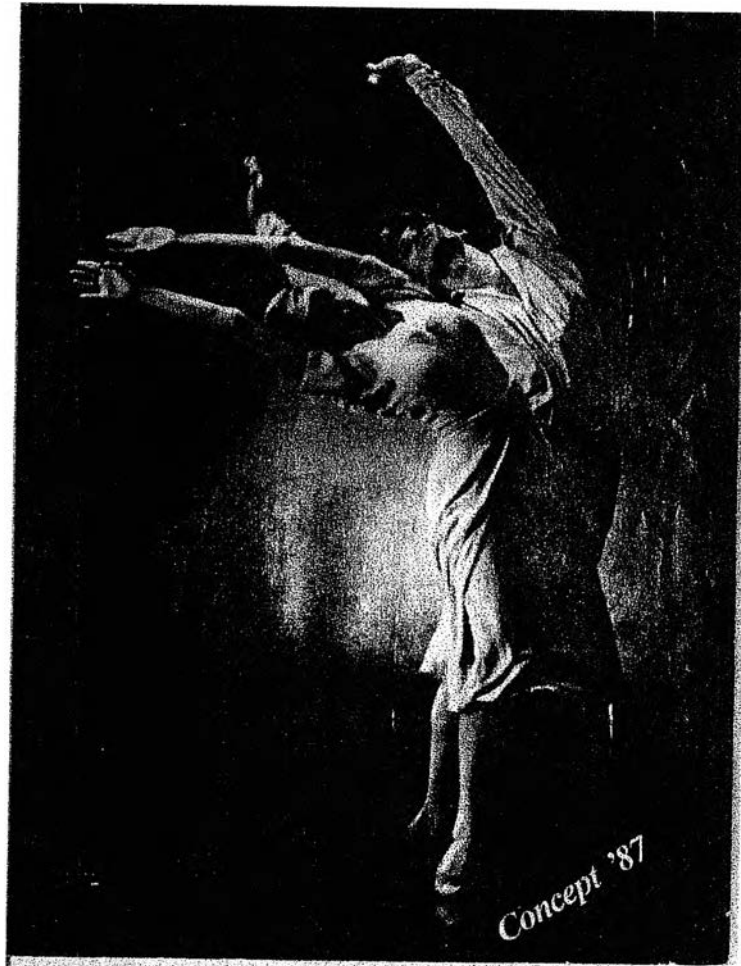
บุคคลเหล่านี้ได้เดินทางกลับมาสอนบัลเล่ต์ในประเทศไทย พร้อมทั้งได้นำการแสดง นาฏศิลป์ร่วมสมัยเข้ามาเผยแพร่ จัดการแสดง รวมกลุ่มนักเต้น รวมทั้งเปิดการเรียนการสอน และ บรรจุนาฏศิลป์ร่วมสมัยเข้าในหลักสูตรของสถาบันระดับอุดมศึกษาต่างๆที่มีสาขานาฏศิลป์ ซึ่ง ทำให้นาฏศิลป์ร่วมสมัยเป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็ว

นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยได้ถูกแยกออกจากการแสดงบัลเล่ต์ และแจ๊สอย่างชัดเจน เมื่อ สาขาวิชาการละคร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดงาน มหกรรม นาฏศิลป์ไทย-สากล (Dance Festival East – West – Classical – Modern – Contemporary – Jazz) ขึ้นในระหว่างวันที่ 22-23 กุมภาพันธ์ 2530 ณ หอศิลป์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีศาสตราจารย์ ดร.มัทนี รัตติน เป็นผู้อำนวยการแสดง ซึ่งได้กล่าวไว้ในสูจิบัตรการแสดงว่า

“นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การแสดง การเรียน และ การสอนนาฏศิลป์ไทย และ สากล ในยุคใหม่ของเรา ที่นาฏศิลป์จากหลายสถาบันและแนวความคิด สร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ ได้มาชุมนุมพร้อมเพรียงกันในมหกรรมนาฏศิลป์ไทย สากล ครั้งนี้ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเฉลิมฉลองพระราชสมภพครบ 60 ชันษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในรัชกาลปัจจุบัน ด้วยความปิติ ยินดี สามัคคี ร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็นและ แนวทางต่างๆที่จะช่วยพัฒนานาฏศิลป์ศึกษาในประเทศไทย ให้ก้าวหน้าทันสากล โลก เป็นที่ภาคภูมิใจของชาวไทยในอันที่จะอนุรักษ์สืบทอดและสร้างสรรค์ ศิลป วัฒนธรรมของชาติทั้งในรูปแบบเดิมและใหม่ โดยผสมผสานเทคนิคและแนวความคิดตะวันตก เอเชีย และไทยให้กลมกลืนกัน”¹⁶

โดยมีการแสดงต่างๆดังรายละเอียดต่อไปนี้

¹⁶ สูจิบัตรการแสดงมหกรรมนาฏศิลป์ไทย-สากล. การแสดงที่หอศิลป์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, 22-23 กุมภาพันธ์ 2530, ม.ป.ท., 2530.

สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เสนา

มหกรรมนาฏศิลป์ไทย - สากล

DANCE FESTIVAL

East - West - Classical - Modern - Contemporary - Jazz

ณ
หอศิลป์ฯ (หอเล็ก)^๕
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

22 กุมภาพันธ์ 30

เวลา 14.00 - 19.00 น.

23 กุมภาพันธ์ 30

เวลา 16.00 - 19.00 น.

ฟรี

เชิญชมฟรีทุกการ

ภาพยนตร์ อดิปรานะ การแสดงผลงานของ

นาฏศิลป์ไทย-สากล ชั้นน ของประเทศไทย

คุณหญิงจรรยา ปราโมช ณ อยุธยา

กาญจนา ขลิบวารณ์ พรพิมล ถิ่นหาธรรมชาติ

เต็มเดือน เกษะโกมล ม.ล.สุชิตา วิเศษจุก

นุชวดี บำรุงระกูด อารี สหเวชกัณฑ์ ASA ZAGORSKI

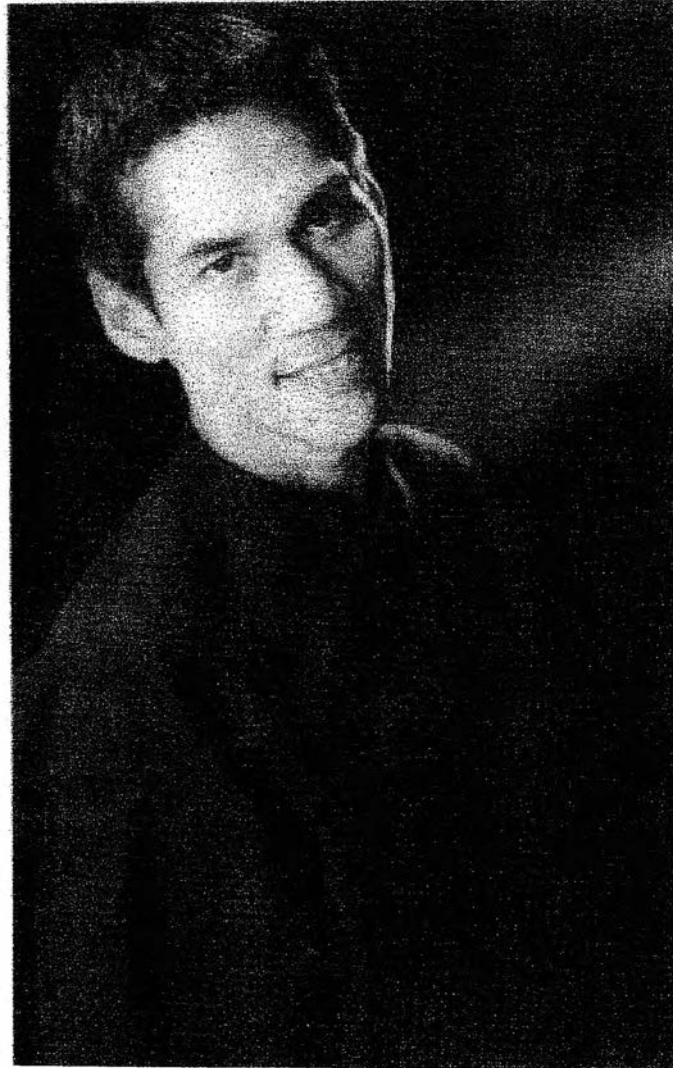
วราภรณ์ ปังจิมสวัสดิ์ บัญญา สุวรรณานนท์ ประทีป พวงดำดี

บดินทร์ นาลพินเณ สมนพษ์ พงษ์มิตร นิตติลา กรมศิลป์ฯ จุฬาลงกรณ์ฯ ธรรมศาสตร์ เสนา

ภาพที่ 22-23 : ปกหน้าและปกหลังสูจิบัตรการแสดง มหกรรมนาฏศิลป์ไทย-สากล Dance Festival

นาฏยศิลป์บัลเลต์

1. ระบายขมสวน ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย ม.ล.สุจิตรา วิศิษฏ์กุล
แสดงโดย คณะนาฏยศิลป์รุ่นเล็กของโรงเรียนสุจิตราบัลเลต์
2. ระบายเสปญ (Carmen) ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณพรพิมล กันทาธรรม
แสดงโดย คุณ Yushin Lee
3. ระบายเสปญ (The Nutcracker) (คู่)
ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณกาญจนา ชลวิจารณ์
แสดงโดย คุณธนาภรณ์ รัตนเสน และ คุณบัญญัติ สุวรรณานนท์
4. ระบายเสปญ (Carmen) (หมู่)
ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณพรพิมล กันทาธรรม
แสดงโดย นักเรียนรุ่นโตของโรงเรียนพรพิมลบัลเลต์
5. รักในอาหรับราตรี (The Nutcracker)
ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณกาญจนา ชลวิจารณ์
แสดงโดย คุณกาญจนา ชลวิจารณ์ คุณไกรวัลย์ รัตนกรี คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา
คุณชาญณรงค์ สำราญรัมย์
6. รักระเริงของนางไม้ (Dance of the Nirlitons – the Nutcracker)
ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา
และคุณกาญจนา ชลวิจารณ์
แสดงโดย นักเรียนของโรงเรียนนาฏศิลป์สากลวราพร-กาญจนา
7. รักของเทพธิดา (Sugar Plum Fairy: Pas de deux)
ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา
และคุณกาญจนา ชลวิจารณ์
แสดงโดย คุณนิรินันท์ ธรรมบุตร และ คุณไกรวัลย์ รัตนกรี
8. ล้อรัก ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณบัญญัติ สุวรรณานนท์
แสดงโดย คุณบัญญัติ สุวรรณานนท์ คุณประพีพันธุ์ วิทยาเวช คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา
และนักศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์

ภาพที่ 24 : คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา

ที่มา : สื่อบัณฑิตการแสดงผลมหาอุปการกร เรื่อง มิทนา ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ดิน น้ำ ลม ไฟ คุณวาสนา รุ่งเรืองเจริญกุล คุณทิพย์วรรณ แสนทวีสุข
 คุณดนยา วิบูลย์ศรีน คุณวิไลวรรณ มั่นใจ
 คุณจันทร์จิรา โพธิ์เย็นญาติ คุณนุชนาฏ อินทร์รักษ์

5. เกมสรีริก จากการเล่นต่างๆ ของไทยเดิม เช่น ซี่ม้าส่งเมือง เลื้อยข้ามห้วย ต້องเต ภูกิน
 หาง ฯลฯ มาสร้างสรรค์เป็นนาฏยศิลป์สากลสมัยใหม่

ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณบัญชา สุวรรณานนท์

แสดงโดย คุณบัญชา สุวรรณานนท์ คุณจรัสวดี วงศ์ข้าหลวง

คุณประไพพันธุ์ วิทยาเวช คุณพิรุณ ยิ้มพงษ์

คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา คุณวิไลพร เหมือนชาติ

6. SOLO ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย ASA ZAGORSKI

แสดงโดย คุณนุชวดี บำรุงตระกูล

การแสดงระบำแจ๊ส

1. เต้นเพื่อเธอ (Dance for you)

ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณเต็มเดือน เกษะโกมล

แสดงโดย คุณวาสนา กัณโศภณ คุณพิรุณ ยิ้มพงษ์

คุณวิไลพร เหมือนชาติ

2. สี่แห่งความรัก

ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณวัลลภา และ คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์

แสดงโดย นักเรียนรุ่นโตจาก Dance Center

3. ชีวิตคือการต่อสู้ชั่วนิรันดร์ (Eternal Fight)

ออกแบบและควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณอารีย์ สหเวชภัณฑ์

แสดงโดย คุณดลชัย บุณยรัตนเวช คุณทินกร อัครรักษ์

คุณอนุวัฒน์ นาคศรีสุข คุณปริญญา ภมรานนท์

คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา ม.ล.ว.อุษณิษา สุขสวัสดิ์

คุณสุนทรา สว่างวงศากุล คุณกุลนันท์ อำนวยกุล

คุณกันยารัตน์ กบิณชรานนท์ คุณนันทนา บุญหลง

จะเห็นได้ชัดว่าเริ่มมีการแบ่งประเภทของการแสดงนาฏศิลป์ชัดเจนขึ้น แต่ละชุดมีจุดมุ่งหมายและวิธีการนำเสนอที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังพอจะมองเห็นได้ว่า จะมีกลุ่มผู้สร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยขึ้นมา มีการนำนาฏศิลป์ไทย คติไทย มาผสมผสานกับทักษะของนาฏศิลป์ร่วมสมัยด้วยความต้องการที่จะนำเสนอความหลากหลายในการแสดงขึ้น

2.1 การผสมผสานทำนานาฏยศิลป์ไทยในการแสดงบัลเลต์

หลังจากที่ได้มีการจัดตั้งสมาคมบัลเลต์แห่งประเทศไทย (The Bangkok Ballet Theatre) ขึ้นในวันที่ 19 ตุลาคม 2532 สมาคมมีวัตถุประสงค์ที่จะสนับสนุนและส่งเสริมนาฏยศิลป์สากลทุกรูปแบบ โดยจัดให้มีการแสดงนาฏยศิลป์สากลประเภทต่างๆขึ้น จัดโครงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับนาฏยศิลป์สากล การบรรยายประกอบการสาธิต และยกระดับฐานะของนาฏยศิลป์สากลให้เท่าเทียมกับอาชีพอันทรงเกียรติอื่นๆ ในประเทศไทย โดยมีท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา เป็นนายกสมาคม

10-11 และ 16-18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533 สมาคมบัลเลต์แห่งประเทศไทยได้จัดการแสดงบัลเลต์การกุศลขึ้นเป็นครั้งแรก เรื่อง **จันทกินรี รัตนโกสินทร์** ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ออกแบบท่าเต้นโดย คุณวิลเลียม มอร์แกน (Mr. William Morgan) จันทกินรีเป็นบัลเลต์ที่มีโครงสร้างเรื่องราวแบบวรรณคดีไทย คุณสุมานกมน (ปราโมช ณ อยุธยา) รัตนมังคละ รับบทเป็นจันทรา สลับกับ คุณวาสนา รุ่งเรืองเจริญกุล หม่อมหลวงวดีนวิศิษฎ์ สวัสดิวัตน์ รับบทเป็นจันท สลับกับ คุณชาญณรงค์ สำราญรมย์ คุณนราพงษ์ จรัสศรี รับบทเป็นพระเจ้าพรหมทัต สลับกับ คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา และคุณวราภาคย์ สโรบล แสดงเป็นพระอินทร์ ประพันธ์ดนตรีและอำนวนายเพลงโดย ฯพณ ฯ องคมนตรีพลเรือตรี หม่อมหลวงอัศนี ปราโมช

ภาพที่ 25 : จากด้านซ้าย คุณนุชวดี บำรุงตระกูล ผู้วิจัย และ Mr. William Morgan ผู้ร่วมก่อตั้ง ผู้ออกแบบท่าเต้น และ Ballet Mater ของสมาคมบัลเล่ต์แห่งประเทศไทย ปัจจุบัน Mr. Morgan ยังอาศัยอยู่ในประเทศไทย และสอนบัลเล่ต์ให้กับนักเรียนบัลเล่ต์ระดับสูงอยู่เช่นเดิม Mr. Morgan มีบทบาทอย่างมากในการผลักดันและยกระดับนักบัลเล่ต์ในประเทศไทย ส่งเสริมการศึกษาบัลเล่ต์อย่างจริงจัง การแสดงศึกษาต่อในโรงเรียนการแสดง หรือคณะนาฏศิลป์ระดับอาชีพในต่างประเทศ รวมทั้งการเข้าประกวดแข่งขันการแสดงบัลเล่ต์ระดับนานาชาติ โดยมีนักเรียนบัลเล่ต์ไทยได้เข้ารอบสุดท้ายของการแข่งขัน และได้รับรางวัลเหรียญทองมาแล้ว

ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย ปี 2539

ในปีพ.ศ.2535 ได้มีการจัดการแสดงบัลเลต์ที่มีโครงเรื่องจากวรรณคดีไทยขึ้นอีก 2 เรื่องด้วยกัน ได้แก่

การแสดงบัลเลต์การกุศลของสมาคมบัลเลต์แห่งประเทศไทย เรื่อง ศรีปราชญ์ ในวันที่ 7-9 และ 14-16 กุมภาพันธ์ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ออกแบบท่าเต้นและฝึกซ้อมโดย คุณวิลเลียม มอร์แกน ประพันธ์และอำนวยการเพลงโดย ฯพณฯ องคมนตรีพลเรือตรีหม่อมหลวง อัครนี ปราโมช นำแสดงโดย

คุณพีรภรณ์ ชมธวัช - คุณชาญณรงค์ สำราญรัมย์ รับบทเป็นศรี และ สมเด็จพระนารายณ์

คุณสุमानกมล รัตนมังคละ - คุณวาสนา สง่าเมือง รับบทเป็นวิญญูณกวี และพิมพา

คุณนุชวดี บำรุงตระกูล - คุณนุชนาฏ อินทรลักษณ์ รับบทเป็นโนรี

คุณภราดร ภาคภากร - คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา รับบทเป็นเจ้านคร

คุณวรภาคย์ สโรบล รับบทเป็นขุนวัง

ร่วมด้วยนักแสดงของสมาคมบัลเลต์ และนักเรียนบัลเลต์ของโรงเรียนบัลเลต์ต่างๆ ได้แก่ นาฏศิลป์สาขาลาวราพร-กาญจนา สุจีราบัลเลต์ และ พรพิมลบัลเลต์

การแสดงบัลเลต์เรื่องที่ 2 คือเรื่อง สังข์ทอง แสดงในวันที่ 18-19 ธันวาคม ณ โรงละครแห่งชาติ ออกแบบท่าเต้นโดยคุณเต็มเดือน เกษะโกมล นำแสดงโดย

คุณวริยา รัตนภิรมย์	รับบทเป็น	นางรจนาทอนเลือกคู่
คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา	"	เจ้าเงาะ
คุณวาสนา สง่าเมือง	"	นางรจนาล้างจากเจ้าเงาะ
		ถอดรูปแล้ว
คุณชาญณรงค์ สำราญรัมย์	"	พระสังข์

2.2 การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยในการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย โดยเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับคติไทย วิถีชีวิต และวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก

ในปี 2532 คุณนราพงษ์ จรัสศรี ได้จัดตั้งคณะนาฏศิลป์ร่วมสมัย Tam Dance Theatre ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น Thai Art Movement หรือที่เรียกกันว่า TAM ขึ้น คณะ Thai Art Movement เป็นคณะนักเต้นที่รวมตัวกันเป็นครั้งเป็นคราว ภายใต้การนำของคุณนราพงษ์ จรัสศรี เพื่อร่วมศึกษา ทดลอง และผลิตงานศิลปะ โดยมุ่งหวังที่จะแสดงในกรุงเทพฯ และทั่วไป โดยสร้างสรรค์งานการแสดงขึ้นประมาณ 2-4 ชุดต่อปี การแสดงแต่ละครั้งจะมีทั้งการแสดงหลักจนกระทั่งการแสดงแบบทดลอง ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ จะมีทั้งนักแสดงหน้าใหม่ และนักแสดงรับเชิญที่มีความสามารถพิเศษสำหรับการแสดงในแต่ละชุด ผลงานของคณะ ไม่จำกัดกลุ่มผู้ชม สร้างสรรค์งานที่มีแนวความคิดหลากหลาย ทั้งตามสมัยนิยม เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย และงานที่สร้างสรรค์วิธีการนำเสนอขึ้นใหม่ เพื่อศึกษาและพัฒนาศิลปะ การแสดงนาฏศิลป์สู่ผู้ชมทั่วไป¹⁷

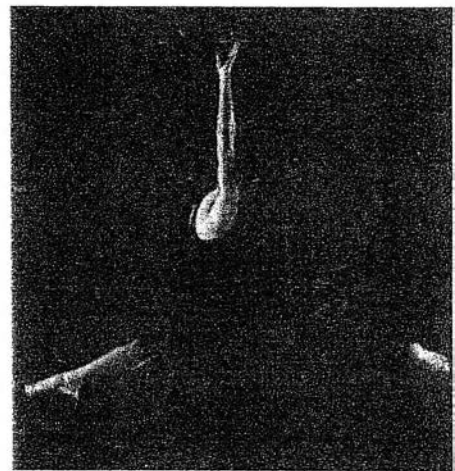
การแสดงครั้งแรกของคณะ TAM คือการแสดงชุด Parfum ในปี 2532 ได้แนวความคิดมาจากวงจรชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิง โดยใช้ดนตรีไทยประกอบการแสดง แสดงให้เห็นถึงบทบาทต่างๆของผู้หญิงที่มีต่อสังคม เช่น แม่ ลูก ภรรยา และ คนทำงาน

ภาพที่ 26 : ภาพจากการแสดงชุด Parfum ของคณะ Thai Art Movement

ที่มา : สูจิบัตรการแสดง Dancin ของคณะ Thai Art Movement

¹⁷ ขวัญตา สมุทรทอง. ประวัติศาสตร์บัลเล่ต์ในประเทศไทย. รายงานวิชาประวัติศาสตร์นาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

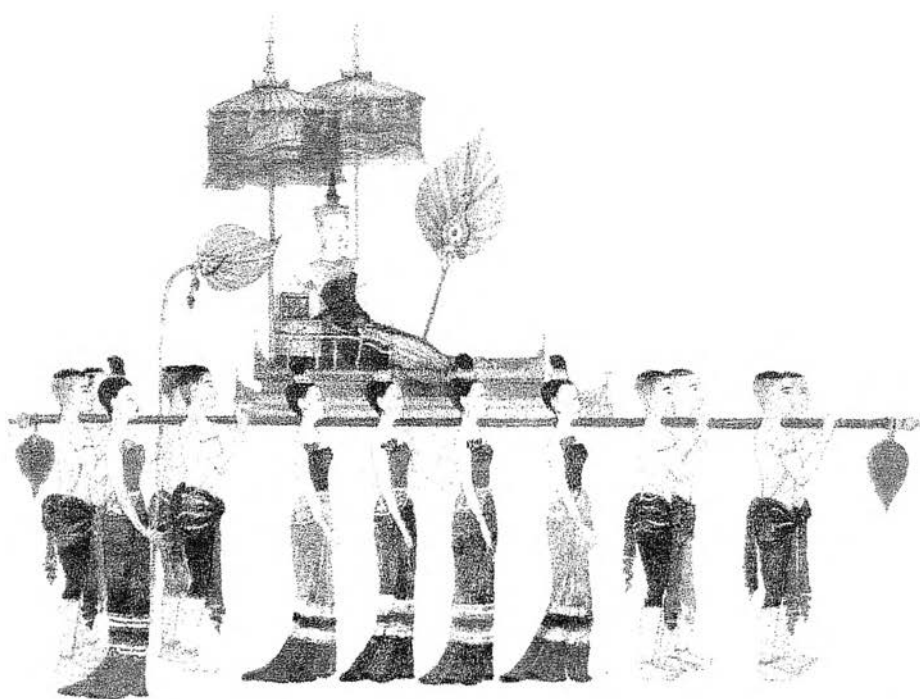
ภาพที่ 27-29 : ภาพจากการแสดงชุด Parfum ของคณะ Thai Art Movement
ที่มา : สูจิบัตรการแสดง Dancin ของคณะ Thai Art Movement

ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2532 ได้มีการจัดงานกาลาดินเนอร์ วลัยราตรี ขึ้น ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เซอราตัน โดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงจุฬารัตน์วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จเป็นประธาน การแสดงงานวลัยราตรี จัดขึ้นโดยมูลนิธิจุฬารัตน์ เพื่อหารายได้ใช้ในการเตรียมการจัดสร้างและดำเนินการบ้านวลัยรักษ์ สถานสงเคราะห์ผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์

การแสดงในงานวลัยราตรีกำกับและออกแบบการแสดงโดย คุณนราพงษ์ จรัสศรี เสนอภาพวัฒนธรรมที่งดงามและเจริญรุ่งเรืองในอดีตของไทย นับตั้งแต่กรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และกรุงรัตนโกสินทร์ เสนอเป็นขบวนของเหล่ากษัตริย์ในอดีต ตามจินตนาการของช่างเขียน ประกอบด้วยเครื่องสูง และเหล่านางสนม ขบวนพ็อน และการแสดงต่างๆ แสดงโดย นักแสดงจาก Tam Dance Theatre นิสิตจากภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์กรมศิลปากร และมวยไทยจากสโมสร พาหุยุทธ์ ไชยวัฒน์ การแสดงทั้งหมดเป็นการนำนาฏศิลป์ไทย จารีตประเพณีของไทย มานำเสนอในรูปแบบเดิมในสถานที่สมมุติ มีการปรับปรุงผสมผสานการออกแบบการจัดวางรูปขบวน เพื่อให้ดูเป็นการแสดงมากกว่าขบวนจริง (การจัด Composition ตามหลักการออกแบบท่าเต้น หรือการแสดงของนาฏศิลป์ตะวันตก)

"วลัยราตรี"
"Valai Night"

ภาพที่ 30 : หน้าปกสูจิบัตร วลัยราตรี จัดโดยมูลนิธิจุฬาลักษณ์ ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2532
ณ โรงแรมรอยัลลอคคิด เซอราตัน คุณนราพงษ์ จรัลศิริ เป็นผู้กำกับและออกแบบการแสดง

คณะกรรมการประสานงานว่าด้วยวัฒนธรรมและสนเทศของอาเซียน (The ASEAN Committee on Culture and Information (COCI)) ได้ร่วมกันจัดงานเทศกาลมหรหรมนาฏยศิลป์อาเซียนครั้งที่ 1 (The First ASEAN Dance Festival) ขึ้น ณ กรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย ในระหว่างวันที่ 6-13 มีนาคม 2533 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางด้านศิลปะการแสดง ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 6 ประเทศ ได้แก่ บรูไน ดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย

เทศกาลนี้มีแนวความคิดที่จะนำเสนอ “การแสดงดั้งเดิมของอาเซียนผ่านมุมมองของศิลปะสมัยใหม่ (The ASEAN Traditional Dance in Reflection of Modern Expression)” โดยศิลปินที่ได้รับคัดเลือกเข้ามาร่วมงานกว่า 20 คน ผู้เข้าร่วมการปฏิบัติการ และการบรรยายพิเศษจากประเทศสมาชิก¹⁸

สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งคณะนักแสดงจำนวนกว่า 20 คน เข้าไปร่วมการแสดงเทศกาลมหรหรมนาฏยศิลป์อาเซียนในครั้งนี้ อำนวยการแสดงโดยคุณสถาพร สุนทอง ผู้เชี่ยวชาญจากกรมศิลปากร และรองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำเสนอการแสดง การบรรยาย และการสาธิตการแสดงในชื่อ “Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Live” ออกแบบท่าเต้นโดยคุณนราพงษ์ จรัสศรี

การแสดงนำเสนอวิถีชีวิตของคนไทยท่ามกลางสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทุกวัน สังคมชนบทและสังคมเมือง การละเล่นของไทยมีการจับมือและเคลื่อนไหวไปด้วยกันท่ามกลางกลุ่มคนเสนอแนวทางคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ให้ยึดทางสายกลางในการดำรงชีวิต การใช้ดอกบัวประกอบการแสดงแทนสัญลักษณ์ของสติปัญญา ความรอบรู้ ความเชื่อ และความสงบ กำสลายไปจากสังคม แต่ก็ยังอยู่ในส่วนลึกของหัวใจของคนไทยในยุคสมัยใหม่ ที่ซึ่งมนุษย์มีความเป็นอิสระมากขึ้น สังคมหาความสงบได้ยากขึ้น เต็มไปด้วยการแก่งแย่งอำนาจ วาสนา¹⁹

¹⁸ องค์การวัฒนธรรมต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ความเป็นมาของโครงการมหรหรมนาฏยศิลป์อาเซียน. 2539. (เอกสารไม่ตีพิมพ์), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

¹⁹ First ASEAN Dance Festival's Performance Program. Indonesia. 6-13 march 1990, n.p., 1990

ในการนำเสนอการแสดงที่มีแนวความคิดเป็นปรัชญา คุณนราพงษ์ จรัสศรี ผู้ออกแบบท่าเต้นได้ใช้ การเคลื่อนไหวในจารีตไทย มรรยาทของไทย การละเล่น สัญลักษณ์ (ดอกบัวที่ใช้ประกอบการเคลื่อนไหว) และดนตรีไทย สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวขึ้นใหม่ขึ้นในรูปแบบของนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย

ในจำนวนนักแสดงที่ร่วมแสดงในเทศกาลมหกรรมนาฏยศิลป์อาเซียนครั้งที่ 1 นี้ มีคุณฉันทอง ซึ่งร่วมแสดงงานของคุณนราพงษ์ จรัสศรีเป็นครั้งแรก จากการร่วมงานครั้งนี้ ทำให้คุณฉันทองซึ่งศึกษานาฏยศิลป์ไทยมาตลอด หันมาสนใจนาฏยศิลป์ร่วมสมัย จนในที่สุดได้เดินทางไปศึกษาต่อด้านนาฏยศิลป์ร่วมสมัย ณ ประเทศอังกฤษ ปัจจุบันกำลังศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาวิชานาฏยศิลป์ ณ ประเทศอังกฤษ และ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏยศิลป์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒน์ ประสานมิตร

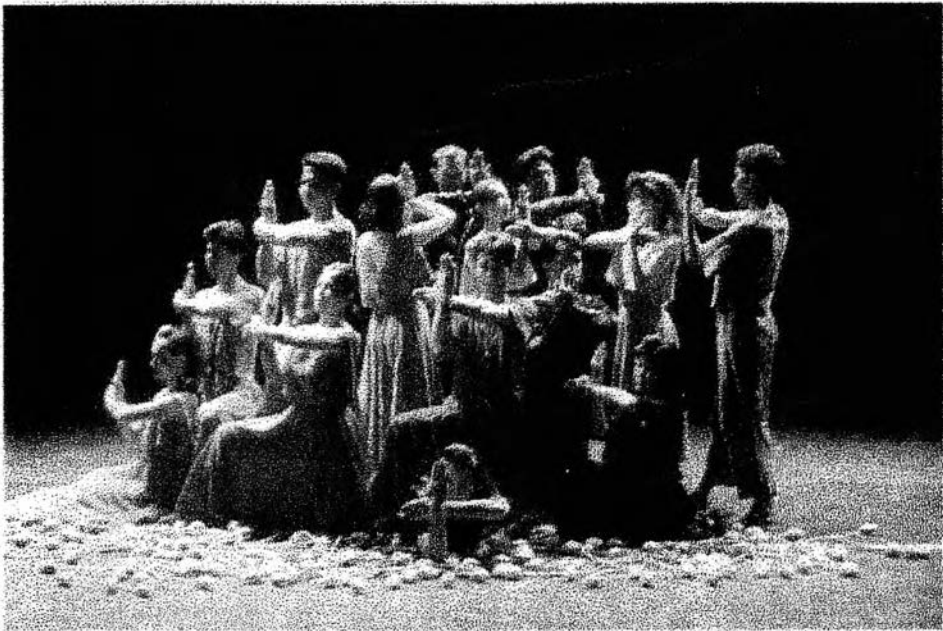

ภาพที่ 31 : คุณฉันทอง

ที่มา : กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

ภาพที่ 32-33 : ภาพการแสดงชุด Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Live
 ที่มา : สุจิตภัทรการแสดงเทศกาลมหกรรมนาฏศิลป์อาเซียนครั้งที่ 1 (The Frist ASEAN Dance Festival)
 ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศอินโดนีเซีย

ภาพที่ 34-35 : ภาพการแสดงชุด Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Live
 ที่มา : สูจิบัตรการแสดงเทศกาลมหกรรมนาฏศิลป์อาเซียนครั้งที่ 1 (The Frist ASEAN Dance Festival)
 ณ กรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย

ภาพที่ 36: ภาพการแสดงชุด Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Live
ที่มา : สูจิบัตรการแสดงเทศกาลมหรรมนาฏยศิลป์อาเซียนครั้งที่ 1 (The Frist ASEAN Dance Festival)
ณ กรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย

ในปีเดียวกัน คุณนราพงษ์ จรัสศรี ได้เดินทางไปกรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย อีกครั้ง เพื่อร่วมแสดงใน The Jakarta International Festival of the Performing Arts 1990 ในนามของคณะ TAM Dance Theatre โดยเสนอการแสดงชุด Ancient Place to Sleep ในวันที่ 9-10 กรกฎาคม 2533

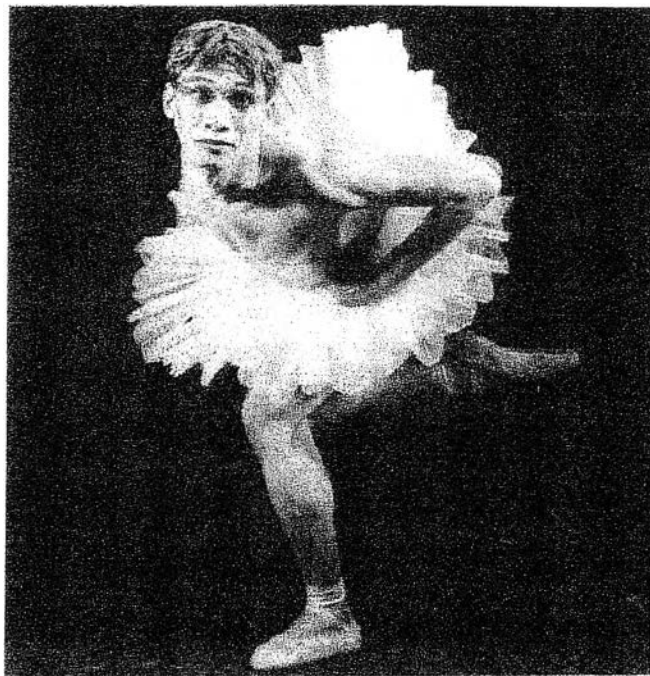
Ancient Place to Sleep เป็นการแสดงเชิงทดลองในรูปแบบของละครที่ใช้การเคลื่อนไหวแบบนาฏยศิลป์ร่วมสมัยเป็นหลัก เพื่อเสนอคติและจารีตของไทย ไม่ได้เป็นการออกแบบท่าเต้นจากนาฏยศิลป์ไทย แต่เป็นการออกแบบท่าจากนาฏยศิลป์ตะวันตก และการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน การเคลื่อนไหวที่ช้า เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ประกอบการแสดงสร้างบรรยากาศของสังคมไทยชั้น ดังที่ได้อธิบายไว้ในสูจิบัตรการแสดงว่า

*"For this work "Ancient Place to Sleep" TAM explored Thai philosophy and Thai mannerism. It is a theatrical piece. TAM's aim is to present the human movement and visual design in a primitive way, revealing and intensified, emotional state. The choreography consist of alternating rapid and slow changes in facial and body postures that create Thai atmosphere. Costumes and decoration remain its style. The visual and story is presented in a shifting, fractured and at times surrealist montage that gives freedom to the audience in joining the situations."*²⁰

ภาพที่ 37 : ภาพการแสดงชุด Ancient Place to Sleep
ที่มา : สูจิบัตรการแสดง Dancin ของคณะ Thai Art Movement

²⁰Program of Contemporary Performance: Ancient Place to Sleep. Tanda Masuk, Jakarta, Indonesia July 9-10, 1990.

ภาพที่ 38-39 : ภาพการแสดงชุด Ancient Place to Sleep
ที่มา : สูจิบัตรการแสดง Dancin ของคณะ Thai Art Movement

คณะกรรมการประสานงานว่าด้วยวัฒนธรรมและสนเทศของอาเซียน (The ASEAN Committee on Culture and Information (COCI)) ได้ร่วมกันจัดงานเทศกาลละครอาเซียนครั้งที่ 2 (2nd ASEAN Theatre Festival) ขึ้นในระหว่างวันที่ 2-10 ตุลาคม 2533 ณ ประเทศสิงคโปร์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดงานดังนี้²¹

1. เพื่อกระตุ้นให้มีการสร้างสรรค์และพัฒนาการละครในประเทศสมาชิกอาเซียน
2. เพื่อค้นหาจุดกำเนิด, ความคล้ายคลึง และความแตกต่างระหว่างการละครของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ

เทศกาลนี้จะเป็นการรวมตัวกันของนักแสดง ผู้กำกับละครเวที และผู้ทำงานเบื้องหลังเทคนิคของการละครในประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อที่จะแลกเปลี่ยนแนวความคิด เป็นการศึกษาแลกเปลี่ยนความเป็นไปและพัฒนาการของการละครในปัจจุบัน ผ่านกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การแสดง การฝึกฝนปฏิบัติการ (workshop) และการซักถาม โดยหวังที่จะให้บุคคลทั่วไปมีความเข้าใจในการละครของอาเซียนมากขึ้น และชื่นชมกับความสามารถ และความหลากหลายของศิลปะการละคร

เทศกาลละครอาเซียนครั้งที่ 2 มีคณะละครเข้าร่วม 6 คณะจาก 6 ประเทศได้แก่ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย โดยเป็นการแสดงที่ถ่ายทอดเอกลักษณ์ของศิลปะการละครของแต่ละประเทศ โดยมีแนวความคิดหลักของเทศกาลว่าเป็นการแสดง ที่เสนอภาพลักษณ์ของศิลปะการละครของอาเซียนในปัจจุบัน (Current Approaches to ASEAN Theatre)

²¹ 2nd ASEAN Theatre Festival 1990's Performance Program. 2-9 October 1990, Singapore: n.p., 1990. No page.

ในงานเทศกาลนี้ เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์การแสดงชาวไทย และผู้ประดิษฐ์ท่าเต้นได้ออกแบบการแสดงที่ใช้นาฏศิลป์ไทยเป็นพื้นฐานในการเคลื่อนไหวประกอบการแสดง โดยมอบหมายให้คณะละครอักษรจุฬาลงกรณ์ฯ สร้างสรรค์ ละครเรื่อง จันทรเอยจันทรเจ้า (Dearest Moon) ขึ้นเพื่อนำไปแสดงยังประเทศสิงคโปร์ โดยมีรายชื่อทีมงานดังต่อไปนี้

คุณพรรัตน์ ดำรุง	เขียนบทและกำกับการแสดง
คุณบัญญัติ สุวรรณานนท์	ประดิษฐ์ท่าเต้น
คุณสินินภา สารสาส	กำกับดนตรี
คุณคณิต คุณาวุฒิ	กำกับศิลป์
คุณชูโรมาน เวศยาภรณ์	กำกับเทคนิค
คุณอรชума ยุทธวงศ์	อำนวยการแสดง

จันทรเอยจันทรเจ้าเป็นละครเพลงสมัยใหม่ที่สะท้อนให้เห็นลักษณะการดำเนินชีวิต ค่านิยม และความเชื่อของคนรุ่นใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป วิถีชีวิตแบบใหม่ ทำให้คนมีจิตใจกระด้าง ตารางเวลา กำหนดวิถีชีวิตมนุษย์ ทำให้มนุษย์เป็นเครื่องจักรในโลกสมัยใหม่ มนุษย์ทุกคนไม่ว่า เด็กหรือผู้ใหญ่ต่างรู้สึกโดดเดี่ยวและแข่งขันกันอย่างไม่รู้ที่สิ้นสุด ความรักถูกทดแทนด้วยสิ่งของ และเงินทอง เด็กอยู่ห่างไกลพ่อแม่ทุกที เหมือนคนแปลกหน้า เด็กๆในวันนี้ไม่เข้าใจความรัก ฝันไม่เป็น และไม่อ่อนโยน เพราะเด็กขาดแคลนความรู้สึกที่ดึงามหลายอย่างไป น่าเสียใจหากเราไม่สามารถส่งความรู้สึกที่ดีนี้แก่ลูกหลานของเราได้²²

²² 2nd ASEAN Theatre Festival 1990's Performance Program. 2-9 October 1990, Singapore: n.p., 1990. No page.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดการสาธิตการแสดงละครเรื่องนี้ขึ้นที่ หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในวันที่ 23 กันยายน 2533 ก่อนที่จะเดินทางไปแสดงในเทศกาลละครอาเซียนที่ประเทศสิงคโปร์ และ กลับมาแสดง ณ หอประชุมเล็กอีกครั้งในวันที่ 12 ตุลาคม 2533²³ ละครเรื่องจันทร์เอยจันทร์เจ้ากลายเป็นแรงบันดาลใจให้กับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของผู้ประดิษฐ์ท่าเต้นคนอื่นๆ ซึ่งเข้าร่วมแสดงในฐานะนักแสดงในละครเรื่องนี้ ได้แก่ คุณสุวิศักดิ์ ภัคดีเทวา และคุณพีรณัฐ ชมธวัช ซึ่งได้สร้างสรรคงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยขึ้นมาในเวลาต่อมา

²³ สื่อบัณฑิตการแสดงผลละครจากประเทศไทยเพื่อร่วมแสดงในมหกรรมละครอาเซียนเรื่องจันทร์เอยจันทร์เจ้า. การแสดงที่หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย. 23 กันยายน 2533 และ 12 ตุลาคม 2533, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2533.

2.3 การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยเข้ากับนาฏศิลป์ร่วมสมัย

คณะ Mobile Dance Company คณะนาฏศิลป์ร่วมสมัย นำโดย คุณบัญชา สุวรรณานนท์ ได้นำการแสดงชุด ละครเงา ไปร่วมแสดงในงาน Singapore Fring Festival of Art 1992 ในระหว่างวันที่ 14-18 มิถุนายน ณ ประเทศสิงคโปร์ และวันที่ 25-28 มิถุนายน ก็จัดการแสดงชุดละครเงาขึ้นอีกครั้ง ณ ศูนย์วัฒนธรรมแสงอรุณ

ละครเงาเป็นการแสดงหลายชุดรวมกัน เป็นการนำเสนอนาฏศิลป์ไทยในมุมมองใหม่ ผ่านคติความเชื่อ จารีตและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตของคนไทย ผสมผสานกับนาฏศิลป์ร่วมสมัย มีนักเต้นที่มีความสามารถในการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย ร่วมแสดงและร่วมเสนอความคิดหลายคน เช่น คุณนุชวดี บำรุงตระกูล และคุณพีรเมษฐ์ ชมธวัช²⁴

ในวันที่ 24 มิถุนายน 2534 ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดงานภูมิปัญญาไทยขึ้น ณ ศาลาพระเกี้ยว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในงานนี้มีการแสดงหน้าพระที่นั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ที่ทรงเสด็จมาเปิดงาน การแสดงออกแบบท่าเต้นและควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณบัญชา สุวรรณานนท์ ใช้ชื่อการแสดงว่า วัฏลีลา (Paradox) ออกแบบท่าเต้นจากปรัชญา และคติไทย เป็นการใช้นาฏศิลป์ไทยผสมผสานกับนาฏศิลป์ร่วมสมัยโดยมีคุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา คุณวริยา รัตนภิรมย์ และ คุณพีรเมษฐ์ ชมธวัช ร่วมแสดงด้วย²⁵

²⁴ สัมภาษณ์. พีรเมษฐ์ ชมธวัช, 10 มิถุนายน 2543.

²⁵ เรื่องเดียวกัน

9-20, 26-29 พฤศจิกายน ปี 2537 คุณบัญชา สุวรรณานนท์ ได้นำการแสดงชุด ละครเงา มาจัดแสดงใหม่อีกครั้ง ณ ศูนย์วัฒนธรรมแสงอรุณ ในการแสดงครั้งนี้ได้เพิ่มจำนวนผู้แสดง และเพิ่มการแสดงเข้ามาใหม่ ได้แก่การแสดงชุด รำแม่บท ออกแบบท่าเต้นโดยคุณพีรมนต์ ชมธวัช การแสดงครั้งนี้เป็นการแสดงเชิงทดลองครั้งที่ 2 ของระบำชุดนี้หลังจากที่คุณพีรมนต์ ได้ออกแบบท่าเต้นขึ้นเพื่อเสนอเป็นผลงานในรายวิชาการประดิษฐ์ท่าเต้น 2 ภาควิชานาฏศิลป์ ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการนำทำการเคลื่อนไหวในระบำแม่บทเล็กมาประยุกต์ตามวิธีหลักการการประดิษฐ์ท่าเต้นของนาฏศิลป์สากล²⁶

นอกจากระบำแม่บทแล้วก็ยังมีการแสดงระบำอีกหลายชุดซึ่งต่างก็มีพื้นฐานมาจากการแสดงนาฏศิลป์ไทยรูปแบบต่างๆกัน แต่คงเน้นไปในการนำเสนอนาฏศิลป์ร่วมสมัยมากกว่านาฏศิลป์ไทย นักแสดงที่ร่วมแสดงในครั้งนี้เป็นนักเต้นรุ่นใหม่ ซึ่งส่วนมากเป็นนิสิตของภาควิชา นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น คุณพีรมนต์ ชมธวัช คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น คุณนุชวดี บำรุงตระกูล คุณเหมือนฝัน อำพันแสง คุณพิสิฐ จงนรังสิน และคุณสบหทัย กันทาธรรม (บุตรสาวของคุณพรพิมล กันทาธรรม) ก็มาร่วมแสดงในการแสดงครั้งนี้ด้วย

ภาพที่ 40 : ภาพคุณพีรมนต์ ชมธวัช และคุณสบหทัย กันทาธรรม ขณะฝึกซ้อมการแสดง
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

²⁶ สัมภาษณ์. พีรมนต์ ชมธวัช, 10 มิถุนายน 2543.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้จัดงานมหกรรมการแสดงนานาชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ขึ้นในระหว่างเดือนสิงหาคม 2535 ถึงเดือนสิงหาคม 2536 หนึ่งในคณะที่มาร่วมแสดงในงานมหกรรมนี้คือ คณะ Le Jeune Ballet de France (JBF) จากประเทศฝรั่งเศส ซึ่งได้จัดการแสดงขึ้น ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในวันที่ 19-20 มิถุนายน 2536

คณะ Le Jeune Ballet de France ได้สร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ขึ้นร่วมกับนักเต้นชาวไทย ในโอกาสนี้ 2 ชุด การแสดงชุดแรกออกแบบโดย Mr. Daniel Larrieu โดยคัดเลือกนักแสดงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร กรุงเทพฯ ในการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยชุด Mimi ซึ่งออกแบบท่าเต้นโดยใช้ท่าการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทย โดยเฉพาะท่าวิ่งของม้าตามแบบนาฏศิลป์ไทย และการไหว้ เป็นการแสดงที่มีความยาว 12 นาที ประกอบเพลงป็อบ ที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาฝรั่งเศส²⁷

การแสดงอีกชุดหนึ่งออกแบบการแสดงโดย คุณนราพงษ์ จรัสศรี ชื่อ La Foule แสดงโดยนักแสดง 9 คน จาก Le Jeune Ballet de France และนักแสดงอีก 6 คนจาก Thai Art Movement Company ความยาวของการแสดง 8 – 10 นาที ดนตรีประกอบเป็นเพลงที่ใช้เครื่องดนตรีไทยบรรเลง²⁸

²⁷ Le Jeune Ballet de France's Performance Program. Thailand Culture Center. 19-20 June 1993, n.p., 1993, P. 6.

²⁸ Ibid.

นอกจากนี้ในประมาณปี 2534 นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยเริ่มเป็นที่สนใจของผู้ชมทั่วไป เนื่องจากคุณนราพงษ์ จรัสศรี ได้สร้างสรรค์ภาพยนตร์โฆษณาของฟิล์มสีฟูจิ ในชื่อ สีสันแห่งโลกตะวันออก ขึ้น โดยมีคุณธงชัย แมคอินไตย์ ดารา-นักร้อง ยอดนิยมเป็นผู้แสดงนำ ร่วมด้วยนักแสดง นักเต้น และตัวประกอบจำนวนมาก ภาพยนตร์โฆษณาเสนอกภาพของปราสาทหินโบราณ ประกอบการเคลื่อนไหวของแสงเงา เช่นเงามือที่กำลังรำ จับจีบอยู่ จินตนาการถึงภาพสลักหินที่ออกมารำยำ มีการเสนอกภาพการแสดงกลองยาว แบบร่วมสมัย (ผสมการเต้นแจ๊สเข้าไปในท่าขาลึกน้อย) และจับด้วยภาพของชบวนแห่กลอง เสด็จอันใหญ่และนางรำ เป็นสีสันของเทศกาลในภาคอีสาน

ในขณะนั้นการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยยังไม่เป็นที่นิยม และแสดงเผยแพร่ ในกลุ่มผู้ชมทั่วไป การแสดงที่ผ่านมา จะเป็นที่นิยมชมกันในกลุ่มของผู้จัดการแสดงนาฏยศิลป์ ละครร่วมสมัย นักเต้นด้วยตัวเอง แต่เมื่อผลงานภาพยนตร์โฆษณาชุด สีสันแห่งโลกตะวันออกออกอากาศ ก็ทำให้การแสดงในรูปแบบนี้ได้รับความสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะกับงานด้านสื่อโฆษณา การเปิดตัวสินค้า การจัดงานการกุศลต่างๆ ภาพยนตร์ประกอบเพลง (มิวสิกวิดีโอ) ซึ่งจะไม่กล่าวถึงในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ภาพที่ 41 : ภาพคุณนราพงษ์ จรัสศรี ขณะกำลังกำกับท่าคุณสุพรรณิ บุญเพ็ง
 ในการถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณาชุด สีสิ้นของโลกตะวันออก ของฟิล์มสีฟูจิ ในปี 2535 ณ ปราสาทหินพนมรุ้ง
 ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของคุณสุพรรณิ บุญเพ็ง

งานแสดงแสงสีเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนดีศรีอยุธยา ณ วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปี 2535 ซึ่ง ออกแบบการแสดงและทำต้น โดย คุณนราพงษ์ จรัสศรี มีการแสดงช่วงหนึ่งที่น่าเสนอละครเรื่องกากี บทพระราชนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศ หรือ เจ้าฟ้ากุ้ง ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ซึ่งใช้นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในการนำเสนอ โดยใช้การเต้นคู่ระหว่างนางกากี และพญาครุฑ แทนการนำเสนอละครทั้งเรื่อง

หลังจากการแสดงแสงสีเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนดีศรีอยุธยา แล้ว การแสดงแสงสีเสียงประกอบจินตภาพก็ได้รับความนิยมอย่างมาก ในกลุ่มผู้จัดการแสดง องค์การท่องเที่ยว ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดต่างๆ ทำให้เกิดการแสดงแสงสีเสียงประกอบจินตภาพขนาดใหญ่ มีนักแสดงร่วมการแสดง ประมาณ 100 คนขึ้นไป จัดการแสดงขึ้นตามโบราณสถาน สถานที่สำคัญของจังหวัด ฯลฯ ทั่วประเทศไทย ทำให้นาฏยศิลป์ไทย นาฏยศิลป์ร่วมสมัยเป็นที่นิยมนำไปใช้ในงานเหล่านี้ แต่ก็ไม่มีการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงที่แปลกออกไปจากเดิม ส่วนมากเน้นการใช้เทคนิคอุปกรณ์ แสง เสียงทำให้เกิดภาพมากกว่าการชูดการแสดงจริงๆ การแสดงในแต่ละงานก็จะคล้ายๆ กัน เช่น มีระบำโบราณคดี การแสดงพื้นบ้าน การแสดงของกลุ่มคนในสังคม ชาวบ้าน ฉากตลาด ฉากการต่อสู้ที่ใช้ศิลปะป้องกันตัวแบบไทย การใช้คนสร้างภาพให้เกิดจินตนาการว่าเป็นฉาก อย่างที่เรียกกันในกลุ่มผู้ออกแบบทำต้นว่า อนุสาวรีย์มนุษย์

การแสดงชุด “โองการสันติกรรม” เป็นผลงานจากโครงการสันติวิธีสู่สิทธิมนุษยชน โดย นิสิต 4 ภาควิชาของคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยความร่วมมือจากฝ่ายวิชาการ และโครงการสันติวิธีของฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้จัดแสดงขึ้นเป็นการแสดงในส่วนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในงานจุฬาฯวิชาการ 39 ในระหว่างวันที่ 30 พฤศจิกายน - 3 ธันวาคม 2539

เป็นการเสนอแนวคิดเรื่องการได้มาซึ่งสิทธิและเสรีภาพที่ต้องแลกด้วยความสูญเสียอย่างไร้ความจำเป็น กับแนวทางที่ใช้สันติวิธีอันเป็นอีกหนทางไปสู่สิทธิเสรีภาพโดยไม่ต้องมีการสูญเสียเกินความจำเป็นโดยจะผ่านสื่อศิลปะทุกแขนงในรูปแบบของการแสดงแสงและเสียง ในบริเวณหน้าคณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งมีลักษณะเป็นโรงละครเปิด (Open Theatre) ผสมผสานกับโรงละครสิ่งแวดล้อม (Environmental Theatre) ทั้งนี้เพื่อใช้ศิลปะแนวใหม่สื่อสารสร้างความเข้าใจ และให้ผู้ชมได้มีส่วนร่วมเสมือนอยู่ในเหตุการณ์จริง

กำกับการแสดง และออกแบบทำต้นโดยอาจารย์นราพงษ์ จรัสศรี ร่วมออกแบบทำต้นโดยคุณพิสิฐ จงนรังสิน คุณสาธิตา เขียวชะอุ่ม และคุณสิริธร ศรีชลาคม

2.4 การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยเข้ากับการเต้นแจ๊ส

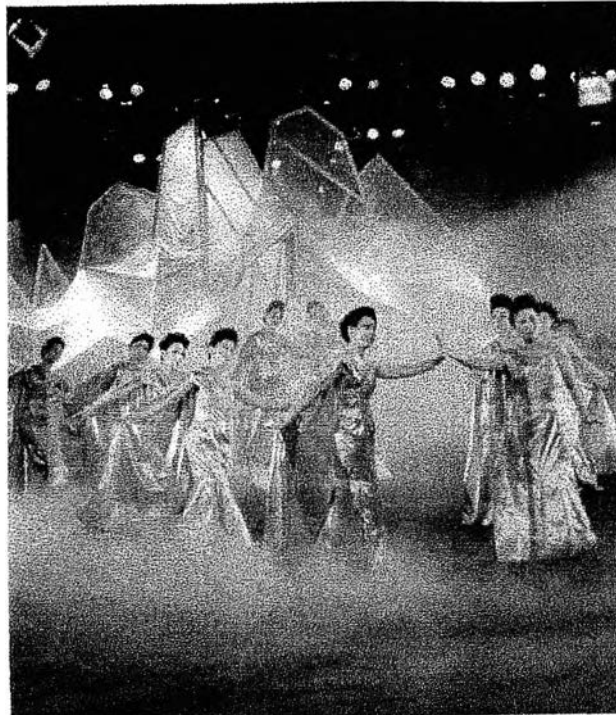
คุณภัทราวดี มีชูธน ได้จัดตั้ง ภัทราวดีเธียเตอร์ อุทยานละครเวทีกลางแจ้ง ในซอยวัดระฆัง ศิริราช ถนนบุรี ขึ้นในปี 2535 หลังจากที่ได้จัดตั้ง ภัทราวดี เธียเตอร์ แอนด์ แด็นซ์ คอมพานี (Patravadi Theatre and Dance Company) ขึ้นในปี 2530

ก่อนหน้านี ภัทราวดีเธียเตอร์ ได้รับจัดการแสดงตามโอกาสต่างๆ ทั้งการแสดงแบบนาฏศิลป์สากล ละคร และนาฏศิลป์ไทยในรูปแบบของภัทราวดีเธียเตอร์ รวมทั้งงานแสดงเปิดตัวโครงการและสินค้าต่างๆ ซึ่งในการแสดงเหล่านี้ส่วนหนึ่งมีการแสดงที่นำการแสดงนาฏศิลป์เข้าไปนำเสนอด้วย เช่นการแสดงรำกลองยาว ลาวกระทบไม้ เซ็ง ฟ็อนต่างๆ แต่ออกแบบท่าเต้นโดยประยุกต์ทำของนาฏศิลป์ไทยออกมาในรูปแบบผสมผสานการแสดงแจ๊ส อย่างที่เรียกกันว่า Board Way Show หรือการแสดงในรูปแบบการเต้นในละครเพลงอเมริกา เป็นการแสดงที่ไม่เน้นที่ท่าทางและทักษะการเต้นมากนัก เน้นการสร้างอารมณ์สุนทรมานให้กับผู้ชม ความสวยงามพร้อมเสียงของนักแสดงเท่านั้น การแสดงเหล่านี้ไม่ปรากฏวันที่ เดือน ปี และ วาระที่แสดง ทราบแต่ว่าเป็นการแสดงอย่างไรเท่านั้น เนื่องจากการแสดงชุดหนึ่งๆ ได้นำไปแสดงหลายครั้ง²⁹

การแสดงของภัทราวดีเธียเตอร์ครั้งหนึ่งเป็นการแสดง ที่จัดให้กับพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด แสดงในรายการถวายพระพรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ประมาณปี 2532-2533 ใช้ทำนาฏศิลป์ไทยในการแสดงทั้งหมด แต่ผู้แสดงสวมชุดราตรียาวสีทอง ลักษณะการแปรแถวเป็นตามแบบการแสดงนาฏศิลป์ตะวันตก มีคุณภัทราวดี มีชูธนเป็นผู้ออกแบบท่าเต้นและควบคุมการฝึกซ้อม³⁰ ซึ่งการแสดงแบบนี้เป็นการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่ปรากฏในงานการแสดงเพื่อธุรกิจ (Commercial Performance) ในสมัยแรกๆ (ประมาณปี 2532) จนถึงปัจจุบัน เป็นรูปแบบการแสดงที่คล้ายคลึงกันกับการแสดงของหางเครื่อง (แด็นซ์เซอร์) นักร้องลูกทุ่งในปัจจุบัน

²⁹ สัมภาษณ์, ประวีณา ชลยุทธ์. 7 กรกฎาคม 2543.

³⁰ เรื่องเดียวกัน

ภาพที่ 42-43 : การแสดงของพนักงานธนาคารกรุงเทพ รายการเนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา
ทางไทยทีวีสีช่อง 3 ออกแบบท่าเต้น-รำ โดยคุณภัทราวดี มีชูธน คณะภัทราวดีเรียเตอร์ แอนด์ ดิฉันซ์ คอมพานี
เป็นการแสดงที่ใช้ท่ารำไทย แต่การเคลื่อนไหวและการแปรแถวเป็นแบบนาฏศิลป์ตะวันตก
ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเรียเตอร์

ภาพที่ 44 : การแสดงของพนักงานธนาคารกรุงเทพ รายการเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา
ทางไทยทีวีสีช่อง 3 เช่นเดียวกับภาพที่ 9 และ 10
การแสดงช่วงนี้เป็นการแสดงระบำดอกบัวที่ออกแบบการแปรแถวใหม่ ประกอบเพลงพระราชนิพนธ์
ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเรียดอร์

ภาพที่ 45 : ภาพการแสดงของภัทราวดีเธียเตอร์สมัยแรกๆ (ประมาณปี 2531-2533)
 การแสดงในภาพเป็นการนำการแสดงพื้นบ้านไทย เช่นการเซิ้งต่างๆมาดัดแปลง และ ผสมผสานท่าแจ๊สเข้าไป
 โดยเน้นที่ความสนุกสนานของการแสดง
 ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเธียเตอร์

วันที่ 2 สิงหาคม 2535 ภัทราวดีเธียเตอร์ ได้จัดการแสดงละครเพลงเรื่อง สิงห์ไกรภพ หรือ นิทานข้างวัด ขึ้น โดยดัดแปลงบทละครมาจากบทประพันธ์นิทานคำกลอนเรื่องสิงห์ไกรภพ ของสุนทรภู่ ใช้บทกลอนของสุนทรภู่บางบรรทัดมาเป็นบทร้องและบทเจรจา ประกอบกับบางช่วงที่ แต่งขึ้นใหม่ เพลงและดนตรีประกอบโดยคุณเทวัญ ทรัพย์แสนยากร ใช้ทำนองเพลงไทยเดิมใน โอกาสที่เหมาะสมเช่น ทำนองม้าย่อง และใช้เครื่องดนตรีไทยผสมกับเครื่องดนตรีสากล

ละครเพลงเรื่องสิงห์ไกรภพ กำกับการแสดงโดย คุณภัทราวดี มีชูธน ออกแบบท่าเต้นโดย คุณมานพ มีจำรัส เป็นละครเวทีสมัยใหม่ผสมการเคลื่อนไหวแบบนาฏยศิลป์ไทยกับทักษะของ นาฏยศิลป์สมัยใหม่ นำแสดงโดยมานพ มีจำรัส มีการแสดงต่อเนื่องกันถึง 3 เดือนทุกวันเสาร์ และ อาทิตย์

ภาพที่ 46 : ภาพการแสดงเรื่องสิงห์ไกรภพ ของภัทราวดีเธียเตอร์
ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเธียเตอร์

ในปี 2536 ภัทราวดีเธียเตอร์ ได้เปิดการแสดง “ร้าย” ขึ้นเป็นครั้งแรกในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2536 เป็นการแสดงร้ายบทกลอนของไทย เช่น ภาพยนตร์เห่เรือ การละเล่นพระหมี่ เพลงขอทาน และร้ายรำกับเพลงไทยสไตล์ Jazz ของคุณเทวัญ ทรัพย์แสนยากร และวงดนตรีบรรเลงดนตรีสดประกอบกับการแสดงของคุณภัทราวดี มีชูธน และ คณะเป็นจำนวน 6 รอบ เป็นการแสดงนาฏศิลป์ ประกอบกับ Physical Theatre โดยใช้พื้นฐานการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ไทย โดยเฉพาะการดึงรูปแบบของท่ามือ (Gesture) จับ วง มาผสมผสานกับท่านาฏศิลป์ตะวันตก แบบ แจ๊ส และการนำรูปแบบนาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านเช่นการรำกลองยาว การเล่นลาวกระทบไม้ มาสร้างสรรค์ใหม่³¹

ในระหว่างวันที่ 5 พฤศจิกายน 2537 – กุมภาพันธ์ 2538 ภัทราวดีเธียเตอร์ ได้เปิดการแสดง ร้อยอโศก เรื่อง อิเหนา-จรกา ซึ่งได้นำโครงเรื่องมาจากบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศล้านภลัย รัชกาลที่ 2 ดัดแปลงให้เป็นละครเพลงร่วมสมัย โดยนำบทพระราชนิพนธ์มาดัดแปลงเป็นบทร้องและบทเจรจาตามความเหมาะสม คุณภัทราวดี มีชูธน เป็นผู้กำกับการแสดง และ คุณมานพ มีจำรัสเป็นผู้ออกแบบท่าเต้น

คุณภัทราวดี และ คุณมานพ ได้เดินทางไปศึกษานาฏศิลป์อินโดนีเซีย ที่สถาบัน STSI ณ เมืองสุราการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อนำศิลปะการแสดง และนาฏศิลป์ชาวและบาหลี่ มาใช้ผสมผสานในการออกแบบท่าเต้นให้สอดคล้องกับการแสดง เนื่องจากคุณภัทราวดี มีความคิดว่าการแสดงละครเรื่องอิเหนา เดิมถูกสร้างให้เป็นละครใบ เมื่อนำมาสร้างเป็นละครร่วมสมัยจึงควรจะนำเอาท่าทางการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ชวามาผสมผสานบ้าง เนื่องจากเป็นเรื่องราวของเจ้านายชวา แต่วรรณคดีเรื่องเดียวกันนี้สามารถสร้างให้เป็นศิลปะการแสดงได้มากมายหลายรูปแบบแล้วแต่ผู้สร้างแต่ละคนจะเห็นเหมาะสม แต่ในการแสดงของภัทราวดีเธียเตอร์ ได้รักษาบทกลอนของพระราชนิพนธ์ไว้ แต่นำมาติดต่อเพื่อความกระชับของการดำเนินเรื่อง นำการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ชวา บาหลี่มาใช้ให้มากขึ้น³²

³¹ “ประวัติภัทราวดีเธียเตอร์”, เอกสารข้อมูลของภัทราวดีเธียเตอร์ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

³² เรื่องเดียวกัน

การออกแบบเสื้อผ้า ของการแสดง เรื่องอิเหนา-จรงกา ดัดแปลงจากลักษณะเสื้อผ้าตามรูปแบบเดิม ของชวาและบาหลี่ ผ้าส่วนใหญ่มาจาก อินโดนีเซีย เครื่องประดับศีรษะทำตามแบบของอินโดนีเซีย รวมทั้งผ้า ห้อยหน้า ซึ่งเป็นลักษณะ เด่นของเสื้อผ้าการแสดงของชวา ออกแบบเสื้อผ้า โดย อนุวัฒน์ นาคศรีสุข

โดยคุณภัทราวดีได้กล่าวไว้ว่า

“... หากใครมีความคิดอื่นๆ ก็สามารถจะนำไปดัดแปลงทำใหม่ได้อีก เช่นกัน การสร้างสรรค์เช่นนี้ทำให้วรรณคดีถูกกล่าวขานถึง และนำเสนอในรูปแบบต่างๆที่ไม่ซ้ำกัน ทำให้วรรณคดีดำรงความเป็นอมตะได้ในทุกยุคสมัย”³³

ภาพที่ 47 : ภาพจากการแสดงร็อกโอเปรา เรื่อง อิเหนา-จรงกา ของภัทราวดีเธียเตอร์

ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเธียเตอร์

³³ ภัทราวดี มีชูธน, "ร้อง รำ ทำ เพลง", บทรายการโทรทัศน์ส่งเสริมการศึกษาศิลปะการแสดงและนาฏยศิลป์, 15 มีนาคม 2544. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

2.5 โครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์

ในปีพ.ศ. 2531 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดภาควิชานาฏศิลป์ ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 2 สาขา ได้แก่ สาขานาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์ตะวันตก ซึ่งสาขานาฏศิลป์ตะวันตกมีวิชาเทคนิคบัลเลต์เป็นวิชาบังคับ เริ่มรับนิสิตเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2531 ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรปริญญา ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต เป็นครั้งแรกที่มีการเปิดสอนการเต้นบัลเลต์และนาฏศิลป์ร่วมสมัย รวมถึงวิชาการประดิษฐ์ท่าเต้น (Choreography) เป็นหลักสูตรในสถาบันระดับอุดมศึกษาของรัฐบาล โดยใช้การสอบคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ของทบวงมหาวิทยาลัย (เอ็นทรานซ์) และการสอบเข้าโดยโครงการความสามารถพิเศษทางศิลปะ (โครงการช้างเผือก) มีนิสิตรุ่นแรกจำนวน 6 คน ผู้หญิง 5 คน ผู้ชาย 1 คน สำเร็จการศึกษาในปี 2535

ในระยะแรกของภาควิชานาฏศิลป์ตะวันตกจะยังไม่มีอาจารย์ประจำ แต่จะมีอาจารย์พิเศษที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ อาทิ

คุณพรพิมล กันทาธรรม	สอนวิชาเทคนิคบัลเลต์
คุณบัญชา สุวรรณานนท์	สอนวิชาเทคนิคบัลเลต์ วิชาประวัตินาฏศิลป์ตะวันตก และวิชาสรีรวิทยาของผู้แสดงนาฏศิลป์
คุณอารีย์ สหเวชภัณฑ์	สอนวิชานาฏศิลป์การแสดง และวิชาทฤษฎีนาฏศิลป์ตะวันตก
คุณนุชวดี บำรุงตระกูล	สอนวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย
คุณคูมิโกะ ทาคาฮาชิ (Mrs. Kumiko Takahashi)	สอนวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย
ดร. ชิว ซู พงษ์ (Dr. Shua Soo Pong)	สอนวิชานาฏยประดิษฐ์ และวิชาการบันทึกทางนาฏศิลป์

คุณนราพงษ์ จรัสศรี เป็นอาจารย์พิเศษ ในช่วงปี 2534 ก่อนจะได้รับบรรจุเป็นอาจารย์ประจำคนแรกของสาขานาฏศิลป์ตะวันตก โดยคุณพรพิมล กันทาธรรม คุณบัญชา สุวรรณานนท์ คุณอารีย์ สหเวชภัณฑ์ และ คุณนุชวดี บำรุงตระกูล เลิกเป็นอาจารย์พิเศษให้กับสาขานาฏศิลป์ตะวันตกในเวลาต่อมา

สำหรับคุณคูมิโกะ ทากาฮาชิ อาจารย์สอนนาฏศิลป์ร่วมสมัยชาวญี่ปุ่น ได้เปิดการสอนนาฏศิลป์ร่วมสมัย รูปแบบของ Martha Graham ให้กับบุคคลทั่วไปที่สนใจ ณ โรงเรียนนาฏศิลป์สากลอารีย์ ของอาจารย์อารีย์ สหเวชภัณฑ์ ตั้งแต่ประมาณปี 2534 โดยมีนักเรียนรุ่นแรก คือ คุณพีรพันธ์ ชมธวัช คุณวิภาวี เพชรเรือนทอง คุณสิริธร ศรีชลาคม คุณคลองเตย จักรพันธุ์ ณ อยุรยา เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการเปิดสอนวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัยที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร โดยมีคุณนุชวดี บำรุงตระกูลเป็นผู้สอน

ในปี 2535 เนื่องจากเป็นปีแรกที่จะมีนิสิตจากภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จบการศึกษา นิสิตจึงจะต้องจัดการแสดง โครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ขึ้น งานโครงการปริญญาโทเป็นงานที่สะท้อนให้เห็นปรัชญาการผลิตบัณฑิตของภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าต้องการที่จะผลิตศิลปินบัณฑิต ซึ่งหมายความว่า มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และถ่ายทอดความรู้ไปสู่บุคคลอื่นได้ ซึ่งนิสิตจะต้องผ่านการประเมินผลความสามารถทักษะทางนาฏศิลป์ดั้งเดิม ทั้งนาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์ตะวันตก ในการแสดงเดี่ยวในระบำหรือการเต้นมาตรฐาน มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน และสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏศิลป์ขึ้นคนละ 1 ชุด ไม่มีการจำกัดรูปแบบของการนำเสนอ ไม่ว่าจะเป็นนาฏศิลป์ไทย บัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย หรือ นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยก็ได้ และอีก 100 คะแนนสุดท้ายมาจากการประเมินผลการค้นคว้า แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานที่เขียนเป็นงานวิจัย

การเสนอโครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ นำเสนอภายใต้ชื่อโครงการ “The First Creative Dance Projects” โดยจัดแสดง ณ หอประชุม AUA ในการแสดงทั้งหมดจำนวน 9 ชุด มีการแสดงที่จัดได้ว่าเป็นนาฏยศิลป์ร่วมสมัยจำนวน 4 ชุด คือ³³

1. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ทวนน้ำ ของ คุณมาลินี งามวงศ์วาน
2. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ซีวาลัย ของ คุณพนิดา ตันเตี้ยว
3. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด จินตนาการ ของ คุณอาณิกา สายธนู
4. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด The Big Blue ชุด ลีลาแห่งหายนะ
ของ คุณพิรุณ ยิ้มพงษ์

ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดงาน โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ Creative Dance Projects'92 ณ หอประชุม AUA จากผลงานสร้างสรรค์ของนิสิตภาควิชานาฏยศิลป์ที่จะจบการศึกษา วันที่ 2 ในงานมีการนำเสนอโครงการปฏิญานิพนธ์ทั้งหมด 9 ชุด เป็นการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยจำนวน 5 ชุด³⁴ ดังต่อไปนี้

1. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด มายา ของ คุณเสาวรส ธนิกกุล
2. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด กรอบ ของ คุณวรลักษณ์ แต่งเชื้อ
3. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด อเวจี ของ คุณศิริประภา สีหามาตย์
4. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด พันธนาการบาปคราบน้ำตา
ของ คุณอนงค์ ประดิษฐ์
5. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด เสียงฝากจากป่า ของ คุณปาริชาติ นูรีแสง

³³ สุจิตต์การแสดง The First Creative Dance Projects. การแสดงที่หอประชุม AUA, มีนาคม 2535, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., 2535. หน้า 5-10.

³⁴ สุจิตต์การแสดง Creative Dance Projects'93. การแสดงที่หอประชุม AUA, มีนาคม 2536, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., 2536, หน้า 5-10

นอกจากนี้ในงานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย'36 คณะศิลปกรรมศาสตร์ยังได้จัดการแสดงอื่นๆ ก่อนที่จะมีการแสดงชุด โองการสันติกรรม ทุกวัน โดยส่วนมากเป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่โดยนิสิตภาควิชานาฏศิลป์ชั้นปีต่างๆ และได้ดำเนินงานโครงการปริญญานิพนธ์ที่ได้จัดแสดงไปเมื่อต้นปีนำกลับมาแสดงอีกครั้ง ได้แก่ โครงการปริญญานิพนธ์ชุด มายา และ โครงการปริญญานิพนธ์ชุด กรอบ ทั้ง 2 ชุดได้รับความสนใจจากผู้ชมจำนวนมาก เนื่องจากเป็นการนำเสนอ นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยที่มีแนวความคิดแตกต่างออกไปจากการแสดงนาฏศิลป์ทั่วไป โดยเฉพาะชุดกรอบ ซึ่งนำเสนอความคิดของนักแสดงที่ศึกษานาฏศิลป์ไทยมาตลอด และถูกบังคับด้วยระเบียบ แบบแผนทางจารีตประเพณี ทำให้เมื่อ ได้พบเห็นการแสดงประเภทอื่น เช่นนาฏศิลป์ร่วมสมัย ทำให้เกิดความต้องการที่จะผสมผสานและ ดึงตนเองออกจากกรอบของจารีตที่บังคับอยู่

การแสดงชุดอื่นๆ เป็นการแสดงผลงานการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ขึ้นใหม่ที่นิสิตได้สร้างสรรค์ ขึ้นในรายวิชาต่างๆ เช่นระบำอินเดียนร่วมสมัย จากนิสิตชั้นปีที่ 2 ที่ศึกษานาฏศิลป์อินเดีย ระบำที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ 2 ชุด (ไม่ทราบชื่อชุดการแสดง) จากนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาวิชาการ ประดิษฐ์ทำเดิน ผลงานที่นำเสนอจึงเป็นผลงานที่นิสิตกำลังสร้างสรรค์ เป็นส่วนหนึ่งของวิชาเรียนที่ ต้องการนำมาทดลองแสดงต่อสาธารณชน

ปี 2537 ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดงาน โครงการปริญญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ Creative Dance Projects'93 ณ หอประชุม AUA จากผลงานสร้างสรรค์ของนิสิตภาควิชานาฏศิลป์ที่จะจบการศึกษา รุ่นที่ 3 ในงานมีการนำเสนอ โครงการปริญญานิพนธ์ที่เป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยจำนวน 10 ชุด³⁵ ต่อไปนี้

1. โครงการปริญญานิพนธ์ ชุด จตุบงกช ของ คุณรสนันท์ วรรณประทุม
2. โครงการปริญญานิพนธ์ ชุด ราชนีน้ำค้าง ของ คุณภัทรินทร์ ชโลกุล
3. โครงการปริญญานิพนธ์ ชุด เงามลวง ของ คุณภาวิณี ทรัพย์เรืองศรี
4. โครงการปริญญานิพนธ์ ชุด ไฟ ของ คุณวรกร รุ่งแจ้ง
5. โครงการปริญญานิพนธ์ ชุด ฤดูกาล ของ คุณดาวนภา แจ่มสกุล
6. โครงการปริญญานิพนธ์ ชุด โอปปาทิกะ ของ คุณวรรณศิริพันธ์ สุวรรณศิริ

³⁵ สูจิบัตรการแสดง Creative Dance Projects'94. การแสดงที่หอประชุม AUA, มีนาคม 2537, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., 2537, หน้า 6-11.

7. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด กัตติกา (ดาวลูกไก่) ของ คุณรัฐติวรรณ ทศศิริล
8. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด รุ่งกินน้ำ ของ คุณปิยะพร สำราญ
9. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด อารมณ์ทะเล ของ คุณรุ่งนภา ฉิมพุด
10. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด นิรมิตรแห่งลำของ ของ คุณพีรพงศ์ เสนไสย

งาน Creative Dance Projects 1995 การแสดงผลงานโครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ ปี 2537 ของ ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2538 มีการแสดงทั้งหมด 13 ชุด³⁶ ได้แก่

1. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ดุจหิ่งห้อย ของคุณชนิษฐา ฝ่ายเทศ
2. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด อารมณ์กับความตาย ของคุณวิลาวัลย์ พรหมขำ
3. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ภิรมปุระ ของ คุณจันทิมา วจีเกษม
4. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ปะการัง ของ คุณแก้วตา สุขเกษม
5. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ดิณวลัย ของ คุณปัทมวดี เสนาณรงค์
6. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด อสรพิษ ของ คุณเสาวลักษณ์ พงศ์ทองคำ
7. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด แคทลียา ของคุณญาตยา ปุ่นสำเริง
8. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ฟ็อนดาบ ของ คุณกันทรพร นวลสุทธิ
9. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด แท้ง ของ คุณพิเชษฐ กัดั่นขึ้น
10. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ระบายที่ปาวลี ของ คุณกนิษฐา มีสเกต
11. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด เสน่หากากี ของ คุณวิเชษฐศักดิ์ บุญเชื้อ
12. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด เอกภาพในความหลากหลาย
ของ คุณวิกรม เทพสุริยวงศ์
13. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด รำแม่บท ของ คุณพีรภรณ์ ชมธวัช

คุณพีรภรณ์ เริ่มสร้างแนวความคิดในการแสดงชุด รำแม่บท ย้อนหลังไป 1 ปี ก่อนการแสดง ขณะที่เดินทางไปแสดงในประเทศต่างๆกับคณะ Le Jeune Ballet de France เมื่อกลับมาศึกษาต่อที่ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ หลังจากที่ได้ลาพักการศึกษาไป 2 ปีครึ่ง

³⁶ สุจิตร์กรการแสดง Creative Dance Projects'95. การแสดงที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มีนาคม 2538, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., 2538, หน้า 6-11.

คุณพีรภณท์ได้ลงทะเบียนเรียนวิชาการเคลื่อนไหวบนเวที ของภาควิชาศิลปะการละคร คณะอักษรศาสตร์ มีอาจารย์คูมิโกะ ทากาฮาชิเป็นผู้สอนในขณะนั้น ซึ่งเป็นการเรียนร่วมกับนิสิตหลายๆคณะ รวมทั้งนิสิตนาฏศิลป์ไทยด้วย เมื่อมีการฝึกฝนการประดิษฐ์ท่าเต้นในห้องเรียน ทำให้คุณพีรภณท์ได้มีโอกาสประดิษฐ์ท่าเต้นร่วมกับนิสิตนาฏศิลป์ไทยเพื่อสร้างท่าการเคลื่อนไหวจากนาฏศิลป์ไทย ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ชุดการแสดงจากท่ารำแม่บทเล็กขึ้นมา โดยได้นำเสนอครั้งแรกในการนำเสนอผลงานของรายวิชานาฏยประดิษฐ์ 2 ณ ห้องลานศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทดลองนำเสนอครั้งที่ 2 เป็นส่วนหนึ่งของการแสดง ละครเงา ของคณะ Mobile Dance Company ดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในข้างต้น

ในครั้งแรกคุณพีรภณท์ คิดแต่ว่าจะนำท่าแม่บทเล็กมาใช้ในการสร้างท่าใหม่เท่านั้น แต่ต่อมาก็ได้เพิ่มการนำเสนอให้มีการตีความที่ความซับซ้อนมากขึ้น จึงได้นำเรื่องราวของ “รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนาทก” เข้ามานำเสนอด้วย เนื่องจากเห็นว่าท่าแม่บทเล็กก็มีความเกี่ยวข้องอยู่ในเนื้อเรื่องรามเกียรติ์ในตอนนี้อยู่แล้ว จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะต้องประดิษฐ์ท่าเต้นไปตามกระบวนการท่าแม่บทเล็กเรียงตามลำดับท่า ในขณะที่เดียวกันก็ต้องนำเสนอความเป็นไปของนาทกด้วยพร้อมๆ กัน ทั้งนี้จะให้ผู้แสดงคนเดียว (ตัวคุณพีรภณท์เอง) แสดงทั้ง 3 บทบาท คือ นาทก นางนารายณ์ แปลง และ พระนารายณ์

“โดยมุ่งหวังที่จะสร้างผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่มีกลิ่นอายของความเป็นไทย สอดแทรกโลกทัศน์ คติและแนวคิดของไทย และสามารถนำเสนอผลงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นทั้งในแง่ของเนื้อหา รูปแบบ มีความร่วมสมัยและเป็นสากล”³⁷

³⁷ พีรภณท์ ชมธวัช, โครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด รำแม่บท. (วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2538), หน้า 2.

การแสดงผลงานโครงการปริญญาานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ ปี 2538 Creative Dance Projects' 96 ของ ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2539 มีการแสดงทั้งหมด 18 ชุด เป็นนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย 10 ชุด³⁸ ได้แก่

1. โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด มาร ของ คุณจันทร์หา ไชยเดช
2. โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด อัปสรานครวัด ของ คุณกรรณิการ์ แก้วเจริญผล
3. โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด ฤาแสงสุริยคราส ของ คุณขวัญตา สมุทรทอง
4. โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด สบัดไหวชายพระเวส ของ คุณนริศา ศิริพานิช
5. โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด เบียงเบน ของ คุณนิพนธ์ ปานพ่วงศรี
6. โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด มธุกร ของคุณนวลอนงค์ ประมวล
7. โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด หงส์เหมราช ของ คุณพันธุ์งาม บุพพรรณ
8. โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด บายศรี ของ คุณประภัสรา จำปาศรี
9. โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด ม้านิลมังกร ของ คุณรัชดาพร สุขโต
10. โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด เบญจแก้วกนิรี ของ คุณสุชาติ เสือสี

ในปี 2539 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้เปิดสาขานาฏศิลป์สากล ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ นักศึกษาในวิชาเอกนาฏศิลป์สากล ในปีแรกมีจำนวน 2 คน ได้แก่คุณสุนรตี นิมนต์พันธ์ และ คุณจุฬาลักษณ์ เอกรัตนพันธ์ โดยผู้ที่จบการศึกษาจะได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศิลปการแสดง) [Bachelor of Arts (Performing Art)] สาขานาฏศิลป์สากล ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ ใช้วิธีการคัดเลือกนักศึกษาโดยวิธีสอบตรงของมหาวิทยาลัยตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงปัจจุบัน

³⁸ คู่มือโครงการแสดง Creative Dance Projects'96. การแสดงที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มีนาคม 2539, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., 2539, ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดการแสดงผลงานโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ปี 2539 ของ นิสิตรุ่นที่ 6 ขึ้น ณ หอประชุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2540 Creative Dance Project'97 มีการแสดงทั้งหมด 18 ชุด เป็นนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย 9 ชุด³⁹ ได้แก่

1. โครงการปริญญาโท ชุด มังกรคาบแก้ว ของ คุณนพวรรณ จิตต์มันใจ
2. โครงการปริญญาโท ชุด จตุโศกมรรค ของ คุณอรอนงค์ ปัญญาวงศ์
3. โครงการปริญญาโท ชุด บรรพลีลาผาแต้ม ของ คุณปิ่นเกศ วัชรปาน
4. โครงการปริญญาโท ชุด พิหาร ของ คุณเรวดี คงสุวรรณ
5. โครงการปริญญาโท ชุด มนุษย์เครื่องจักร ของ คุณวิภา ก้วงศ์
6. โครงการปริญญาโท ชุด 2K (AD 2000) DANCE ของ คุณรมณีญา ไชยวสุ
7. โครงการปริญญาโท ชุด ตำนานนาค ของ คุณสายัณห์ สิงหนาค
8. โครงการปริญญาโท ชุด ศรีธธา บุษายัญ ของ คุณสนั่น สุยะคำ
9. โครงการปริญญาโท ชุด พระมารดาตาทนงค์ ของ คุณสุวิทย์ ติรโคภิก

³⁹ สูจิบัตรการแสดง Creative Dance Projects' 97. การแสดงที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 15 กุมภาพันธ์ 2540, กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพริ้นติ้ง, 2540, หน้า 10-24.

ผลงานโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ปี 2540 ของ นิสิตรุ่นที่ 7 ณ หอประชุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในเดือน กุมภาพันธ์ 2541 Creative Dance Project'98 มีการแสดงทั้งหมด 18 ชุด เป็นนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย 9 ชุด⁴⁰ ได้แก่

1. โครงการปริญญาโท ชุด เบญจมาศ ของ คุณมณิชา ศรีนิล
2. โครงการปริญญาโท ชุด ฝ่าพญาพ็อน ของ คุณประภาภรณ์ โพธิ์ใต้
3. โครงการปริญญาโท ชุด พ็อนผีมด ของ คุณเมธาวี เหล่าพลาายนาค
4. โครงการปริญญาโท ชุด ผีเสื้อ ของ คุณคะนึ่งนิจ เกียนติถาวรวงค์
5. โครงการปริญญาโท ชุด ลมหายใจสุดท้าย ของ คุณศิริพร หนูทอง
6. โครงการปริญญาโท ชุด โยงใย ของ คุณพรพรรณ เพ็ชรปานกัน
7. โครงการปริญญาโท ชุด MARS ของ คุณทิมพร ชมภูทิพย์
8. โครงการปริญญาโท ชุด พลอง ของ คุณอนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์
9. โครงการปริญญาโท ชุด ตบมะผาบปราบอริรินทร์ ของ คุณจารักษ์ ชื่นนิยม

ผลงานโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ปี 2541 ของ นิสิตรุ่นที่ 8 ณ หอประชุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2542 Creative Dance Project'99 มีการแสดงทั้งหมด 21 ชุด เป็นนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย 11 ชุด ได้แก่

1. โครงการปริญญาโท ชุด ปลิดวิญญาณ ของ คุณยุทธนา ปรีเปรม
2. โครงการปริญญาโท ชุด เอก์คตารมณ ของ คุณกิตติกร วัฒนะสุด
3. โครงการปริญญาโท ชุด บุษามหาเทวะ ของ คุณขวัญฤทัย ปทุมรัตน์โชติ
4. โครงการปริญญาโท ชุด เร็งรำกำฟ้า ของ คุณนรินทร์ เหลือสมัย
5. โครงการปริญญาโท ชุด สราญใจไหสวรรค์ ของ คุณนราฤทธิ์ เขี่ยมศิริ
6. โครงการปริญญาโท ชุด สัตตรังสี ของ คุณนาตยา แจ้งยุบล
7. โครงการปริญญาโท ชุด ลอยหลังสินธุ์ ของ คุณผกาภาส จิราภักดิ์
8. โครงการปริญญาโท ชุด พ็อนแพรพ็อย ของ คุณพิมพ์รัตน์ นวะศิริ
9. โครงการปริญญาโท ชุด หุ่นคน ของ คุณธัญชัช ชัยภูมิมากร

⁴⁰ แผ่นพับสูจิบัตรการแสดง Creative Dance Projects' 98. การแสดงที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กุมภาพันธ์ 2541, กรุงเทพมหานคร:ม.ป.พ., 2540,

10. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ลีลายไทยใหญ่ ของ คุณอังสนา อ่อนสุทธิ
11. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด อัปสรามฤต ของ คุณวรกมล เหมศรีชาติ

ผลงานโครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ ปี 2541 ของ นิสิตรุ่นที่ 9 ณ หอประชุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Creative Dance Project'99 ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2542 มีการแสดง ทั้งหมด 21 ชุด มีการแสดงทั้งหมด 21 ชุด เป็นนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย 11 ชุด ได้แก่⁴¹

1. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ปลิดวิญญาณ ของ คุณยุทธนา ปรีเปรม
2. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด เอกัคตารมณ ของ คุณกิตติกร วัฒนะสุต
3. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด บุษามหาเทวะ ของ คุณขวัญฤทัย ปทุมรัตน์โชติ
4. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด เริงรำกำฟ้า ของ คุณนรินทร์ เหลือสมัย
5. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด สราญใจไฮสวรรค ของ คุณนราฤทธิ เอี่ยมศิริ
6. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด สัตตรังสี ของ คุณนาตยา แจ้ยุบล
7. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ลอยหลังสินธุ์ ของ คุณผกามาศ จิราจรัภัทร
8. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ฟ็อนแพรฟ็อย ของ คุณพิมพ์รัตน์ นระศิริ
9. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด หุ่นคน ของ คุณธนัญชัช ชัยวุฒิมากร
10. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด ลีลายไทยใหญ่ ของ คุณอังสนา อ่อนสุทธิ
11. โครงการปฏิญานิพนธ์ ชุด อัปสรามฤต ของ คุณวรกมล เหมศรีชาติ

รายละเอียดของชุดการแสดงโครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ และแนวความคิดของโครงการฯ แต่ละโครงการนั้น ผู้วิจัยจะได้นำเสนอต่อไปในบทที่ 3

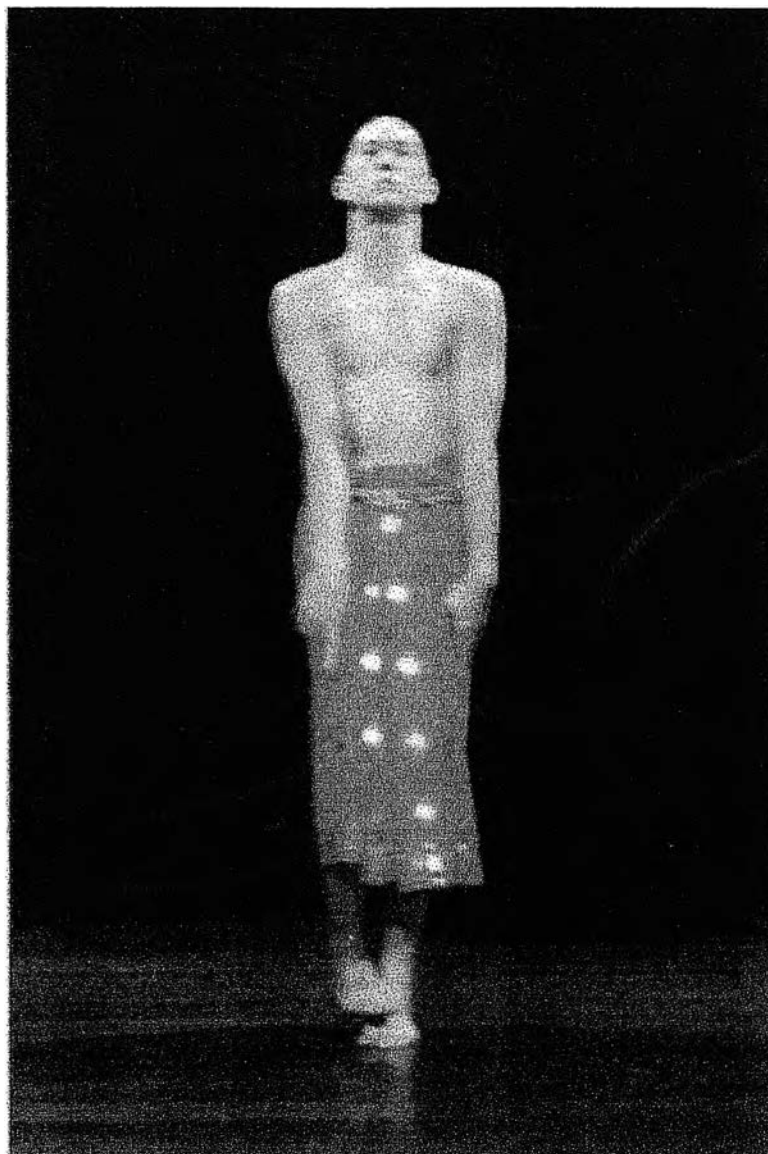
⁴¹ สูจิบัตรการแสดง Creative Dance Projects' 99. การแสดงที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 14 กุมภาพันธ์ 2542, กรุงเทพมหานคร, 2542, ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ยุคที่ 3 (2538 – 2542)

กล่าวได้ว่าการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยเริ่มมีรูปแบบที่ชัดเจน และมีการสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ ระเบียบอ้างอิงถึงทฤษฎีการประดิษฐ์ทำต้นเช่นเดียวกับนาฏศิลป์ร่วมสมัยของสากล ในปี 2538 ซึ่งเป็นการเริ่มสร้างสรรค์ผลงานการแสดงโดยกลุ่มผู้ออกแบบทำต้นรุ่นที่ 3 (รุ่นที่ 1 กลุ่มอาจารย์ผู้ออกแบบทำต้นและจัดการแสดงบัลเลต์ในประเทศไทย รุ่นที่ 2 นักเรียนบัลเลต์รุ่นแรกที่ได้เดินทางไปศึกษาต่อและกลับมาเผยแพร่ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ตะวันตก นาฏศิลป์ร่วมสมัย และสอนในสถาบันต่างๆ) ซึ่งเป็นนักเรียนสาขานาฏศิลป์ในสถาบันต่างๆ นักแสดงอาชีพ ซึ่งได้ศึกษานาฏศิลป์ร่วมสมัยอย่างจริงจัง ไม่เพียงแต่เฉพาะบัลเลต์ หรือนาฏศิลป์ร่วมสมัย แต่มีการศึกษานาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์ประจำชาติต่างๆ และได้ร่วมการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยในยุคที่ 2 มีการทดลองการสร้างสรรค์งานและนำเสนออย่างเป็นระบบ ระเบียบ นอกจากนี้ยังมีการจัดการแสดงขึ้นเพื่อนำเสนอผลงานสร้างสรรค์เป็นการนาฏศิลป์ชุดนั้นโดยตรง

แนวความคิดของการแสดงในยุคนี้จะเปลี่ยนไปจากเดิม ผู้สร้างสรรค์จะมีแนวทางความต้องการที่ชัดเจนขึ้น การนำเสนอนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยเกิดขึ้นจากความต้องการที่จะนำเสนอ นาฏศิลป์ไทยในรูปแบบใหม่ และมองเห็นความเป็นไปได้ของการสร้างสรรค์งานจากการทำเคลื่อนไหวตามแบบแผนของนาฏศิลป์ไทยจริงๆ จึงมีการนำทำการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ไทย มาประยุกต์ใช้อย่างชัดเจน มีระบบระเบียบ สามารถอธิบายแนวความคิดได้ มิใช่นำมาประยุกต์ใช้ เนื่องจากการแสดงนั้นมีการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับสังคมไทย คติไทย ปรัชญาไทย วรรณคดีไทย ฯลฯ อีกต่อไป นอกจากนี้ยังมีขอบเขตของการนำนาฏศิลป์ไทยมาใช้ โดยส่วนมากจะคำนึงถึง จารีตการแสดงของศิลปะละคร นาฏศิลป์ไทย ความเหมาะสมกับการแสดง เหตุการณ์ สถานที่ และแนวความคิด เป็นรูปแบบการแสดงที่ปรับปรุงและผสมผสานรูปแบบการแสดงลักษณะต่างๆที่เกิดขึ้นมาแล้ว มาสร้างสรรค์ผสมผสานกัน ทั้งบัลเลต์ ละครไทย นาฏศิลป์ร่วมสมัย การเต้นแจ๊ส ฯลฯ

ผลงานของผู้สร้างสรรค์การแสดงรุ่นที่ 3 นี้ ได้นำเสนอต่อผู้ชมในฐานะนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยเป็นครั้งแรก โดยมีผลงานการสร้างสรรค์ปรากฏให้เห็นชัดเจนในงาน Creative Dance Projects 1995 การแสดงผลงานโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ปี 2537 ของ ภาควิชา นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการปริญญาโท ชุด รำแม่บท ของ คุณพิรมณต์ ชมธวัช

ภาพที่ 48 : การแสดงชุด รำแม่บท ของคุณพีรเมณฑน์ ชมธวัช
ในการนำเสนอผลงานออกแบบการแสดงในรายวิชานาฏยประดิษฐ์ 2
ณ ห้องลานศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2538
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

คุณพีรเมณฑท์ เริ่มสร้างแนวความคิดในการแสดงชุด รำแม่บท ย้อนหลังไป 1 ปี ก่อนการแสดง ขณะที่เดินทางไปแสดงในประเทศต่างๆกับคณะ Le Jeune Ballet de France เมื่อกลับมาศึกษาต่อที่ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ หลังจากที่ได้ลาพักการศึกษาไป 2 ปีครึ่ง คุณพีรเมณฑท์ได้ลงทะเบียนเรียนวิชาการเคลื่อนไหวบนเวที ของภาควิชาศิลปะการละคร คณะอักษรศาสตร์ มีอาจารย์คูมิโกะ ทากายาชิเป็นผู้สอนในขณะนั้น ซึ่งเป็นการเรียนร่วมกับนิสิตหลายๆคณะ รวมทั้งนิสิตนาฏศิลป์ไทยด้วย เมื่อมีการฝึกฝนการประดิษฐ์ท่าเต้นในห้องเรียน ทำให้คุณพีรเมณฑท์ได้มีโอกาสประดิษฐ์ท่าเต้นร่วมกับนิสิตนาฏศิลป์ไทยเพื่อสร้างท่าการเคลื่อนไหวจากนาฏศิลป์ไทย ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ชุดการแสดงจากท่ารำแม่บทเล็กขึ้นมา โดยได้นำเสนอครั้งแรกในการนำเสนอผลงานของรายวิชานาฏยประดิษฐ์ 2 ณ ห้องลานศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทดลองนำเสนอครั้งที่ 2 เป็นส่วนหนึ่งของการแสดง ละครเงา ของคณะ Mobile Dance Company ดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในข้างต้น

ในครั้งแรกคุณพีรเมณฑท์ คิดแต่ว่าจะนำท่าแม่บทเล็กมาใช้ในการสร้างท่าใหม่เท่านั้น แต่ต่อมาก็ได้เพิ่มการนำเสนอให้มีการตีความที่ความซับซ้อนมากขึ้น จึงได้นำเรื่องราวของ “รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบหนทก” เข้ามานำเสนอด้วย เนื่องจากเห็นว่ารำแม่บทเล็กก็มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องรามเกียรติ์ในตอนนี้อยู่แล้ว จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะต้องประดิษฐ์ท่าเต้นไปตามกระบวนท่าแม่บทเล็กเรียงตามลำดับท่า ในขณะที่เดียวกันก็ต้องนำเสนอความเป็นไปของหนทกด้วยพร้อมๆกัน ทั้งนี้จะใช้ผู้แสดงคนเดียว (ตัวคุณพีรเมณฑท์เอง) แสดงทั้ง 3 บทบาท คือ หนทก นางนารายณ์ แปลง และ พระนารายณ์

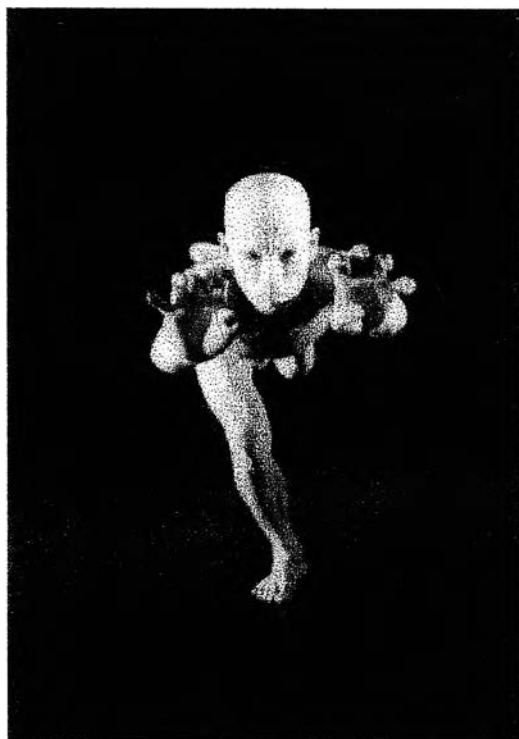
“โดยมุ่งหวังที่จะสร้างผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่มีกลิ่นอายของความเป็นไทย สอดแทรกโลกทัศน์ คติและแนวคิดของไทย และสามารถนำเสนอผลงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นทั้งในแง่ของเนื้อหา รูปแบบ มีความร่วมสมัยและเป็นสากล”⁴²

⁴² พีรเมณฑท์ ชมธวัช, โครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด รำแม่บท. (วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2538), หน้า 2.

ต่อจากนั้นในปี 2539 คุณพีรเมณฑท์ ชมธวัช ได้พัฒนางานนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยของตนเอง โดยจัดการแสดงร่วมกับคณะนาฏยศิลป์ร่วมสมัยของญี่ปุ่น ที่นำเสนอรูปแบบการแสดงที่เรียกว่า Butoh นำโดย Mr. Katsura Kan ร่วมกันสร้างสรรค์ภายใต้ชื่อโครงการ Lucifer Project สนับสนุนโดยมูลนิธิญี่ปุ่น (Japan Foundation) โดยมีศิลปินจากญี่ปุ่น ไทย และสิงคโปร์เข้าร่วมแสดงในโครงการนี้⁴³

คุณพีรเมณฑท์ ได้สร้างสรรค์การแสดงขึ้นจากท่าที่ได้สร้างสรรค์ไว้จากโครงการปริญญา นิพนธ์ชุด รำแม่บท มาเป็นพื้นฐานในการออกแบบท่าเต้น แต่ในคราวนี้ได้ใช้การประยุกต์ท่ารำจากแม่บทใหญ่มาเป็นหลักในการแสดง ใช้ชื่อชุดการแสดงว่า Homage II แสดง ณ Japan Foundation Theater ประเทศญี่ปุ่น ในวันที่ 23-24 กุมภาพันธ์ 2539 หลังจากที่ได้คัดเลือกนักแสดงจากประเทศไทยไปเข้าร่วมการแสดง และทำการซ้อมที่ประเทศญี่ปุ่น 3 สัปดาห์

หลังจากนั้น Lucifer Project ก็ได้เดินทางมาแสดงที่ประเทศไทย โดยจัดการแสดงขึ้นที่ ศูนย์วัฒนธรรมแสงอรุณ ระหว่างวันที่ 15-16 มีนาคม 2539 คุณพีรเมณฑท์ได้ทำการปรับเปลี่ยนการแสดงโดยนำเอาเพลงไทยเข้ามาใช้ ประกอบในการแสดงด้วย

ภาพที่ 49 : Mr.Katsura Kan

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

⁴³ สัมภาษณ์. พีรเมณฑท์ ชมธวัช, 10 มิถุนายน 2543.

คุณวัสสาวดี วัฒนสุวรรณ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขานาฏศิลป์ จากประเทศอังกฤษ ได้เสนอผลงานการแสดง ชุด Four Elements ซึ่งเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ที่สร้างสรรค์ขึ้น เป็นผลงานจบการศึกษา แนวความคิดมาจากองค์ประกอบของคนตามแนวความเชื่อของศาสนาพุทธ นำเอาทำการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ไทยมาแยกองค์ประกอบและจัดเรียงขึ้นเพื่อนำเสนอใหม่ ณ หอประชุมสถาบันปรีดี พนมยงค์ ทองหล่อ⁴⁴

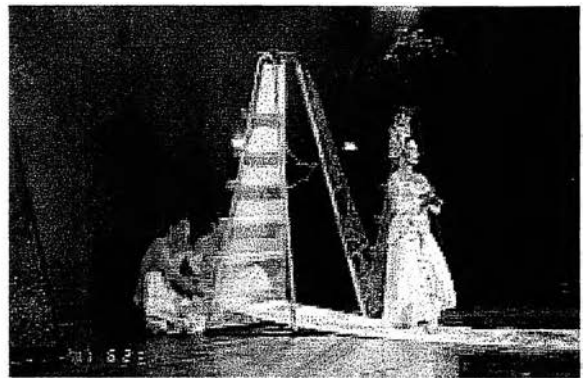
ปัจจุบันคุณวัสสาวดี เป็นอาจารย์ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในเดือนสิงหาคม 2539 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ท.ท.ท.) ได้ขอให้ ภัทราวดี เอียเตอร์ จัดชุดการแสดงขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย โดยนำไปจัดแสดง ณ กรุงลอนดอน ปารีส แฟรงเฟิร์ต และมิลาโน โดยใช้ชื่อชุดการแสดงว่า Golden Paradise กำกับและร่วมแสดงแสดงโดย คุณภัทราวดี มีชูธน ออกแบบท่าเต้นโดย คุณมานพ มีจำรัส โดยมีคุณราชมพ โภธิเวส เป็นผู้ให้คำปรึกษา และ คุณพัชรา บัวทอง เป็นผู้ให้คำปรึกษา ร่วมออกแบบท่าเต้น และ ร่วมแสดงด้วย นอกจากนี้ ยังมีนักร้องรับเชิญ คุณระวีวรรณ จินดา และวงดนตรีร่วมสมัยฟองน้ำ นำโดยคุณบุษย์ แก้วสันต์ ไปร่วมบรรเลงประกอบการแสดง⁴⁵

การแสดง Golden Paradise ประกอบด้วยการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยหลายชุด เช่น การแสดงเชิงประยุกต์ เพลงเรื่อ รำไทยร่วมสมัยชุดต่างๆ ประกอบการร้องเพลง มีการใช้ฉากที่ออกแบบมาเป็นพิเศษ เช่นบันไดขาตั้งที่ใช้สำหรับจัดไฟ เป็นต้น

⁴⁴ สัมภาษณ์, วัสสาวดี วัฒนสุวรรณ. 8 กรกฎาคม 2543.

⁴⁵ "ประวัติภัทราวดีเอียเตอร์", เอกสารข้อมูลของภัทราวดีเอียเตอร์ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (เอกสารไม่มีที่พิมพ์เผยแพร่)

ภาพที่ 50-52 : ภาพจากการแสดงชุด Golden Paradise ของภัทราวดีเธียเตอร์ที่ออกแบบและจัดแสดงให้กับกา
รท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยจัดแสดง ณ ประเทศเยอรมันนี อิตาลี ฝรั่งเศส และอังกฤษ

ในเดือนสิงหาคม ปี 2539

ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเธียเตอร์

ภาพที่ 53 : ภาพจากการแสดงชุด Golden Paradise ของภัทราวดีเรียเตอร์ที่ออกแบบและจัดแสดงให้กับการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเรียเตอร์

ภาพที่ 54 : ภาพจากการแสดงชุด Golden Paradise ของภัทราวดีเธียเตอร์ที่ออกแบบและจัดแสดงให้
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประกอบการร้องเพลงของ คุณรวีวรรณ จินดา
ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเธียเตอร์

ภาพที่ 55: ภาพจากการแสดงชุด Golden Paradise ของภัทราวดีเธียเตอร์ที่ออกแบบและจัดแสดงให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นการแสดงที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรมและชีวิตไทย ในภาพเป็นการแสดงชุดที่นำเสนอชีวิตคนไทยกับสายน้ำ โดยใช้เพลงเรือประกอบการแสดง
ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเธียเตอร์

นอกจากนั้นยังได้มีการประดิษฐ์การแสดงชุดพิเศษขึ้น คือ **คิงเครียด (Load Stressful)** ซึ่งออกแบบท่า และแสดงนำโดยคุณมานพ มีจำรัส เขียนบทโดยคุณภัทราวดี มีชูธน เป็นการนำเสนอเรื่องราวที่แต่งขึ้นมาใหม่ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเฉพาะศิลปะการนวดแผนโบราณของไทย ที่วัดโพธิ์ เป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่มีเรื่องราว (Dance-Drama) ประกอบการพากย์คำอธิบายภาษาอังกฤษ และดนตรีไทยที่สนุกสนาน มีการผูกเรื่องให้กษัตริย์ ซึ่งแสดงในลักษณะของไฉนยักษ์ มีราชکارงานเมืองมาก จึงเกิดความเครียด ไม่ว่าจะรักษาอย่างไรก็ไม่หาย จนกระทั่งวันหนึ่งเขาได้ฝันว่ามีนางฟ้าเหาะลงมาทวดให้ ทำให้หายเครียดเป็นปลิดทิ้ง (นางฟ้าแสดงโดย คุณพัชรา บัวทอง เป็นการแสดงแบบนาฏศิลป์ไทย) ทำให้กษัตริย์ออกเดินทางไปตามหานางฟ้าองค์นั้น เขาต้องเดินทางผ่านอุปสรรคมากมาย ผ่าน ฝน ลม พายุ ภูเขา และ ทะเล ซึ่งนำเสนอโดยใช้อุปกรณ์การแสดงต่างๆ เช่น ผ้าเป็นทะเล การใช้หุ่นเงา ฉากเงาสว่างฉากเป็นภูเขา เงาของเส้นด้ายเป็นพายุ เป็นต้น จนในที่สุดก็เดินทางมาจนถึง ประเทศไทย และมาจนถึงวัดโพธิ์ กษัตริย์พบนางฟ้า 3 องค์ (ปรากฏเป็นหุ่นเงา ลักษณะเหมือนหนังตะลุง) ก็ได้ทดลองให้นวดดูแต่ก็ไม่ใช่นางฟ้าที่ตนตามหา จนในที่สุดก็พบนางฟ้าในฝัน และเธอก็ช่วยนวดจนกษัตริย์คลายความเครียด มีกำลังทำราชการเหมือนเดิม ท่าแสดงช่วงของการนวดเป็นการใช้นาฏศิลป์ไทย ผสมผสานกับทักษะของนาฏศิลป์สมัยใหม่ และทำการนวดแผนโบราณของไทย

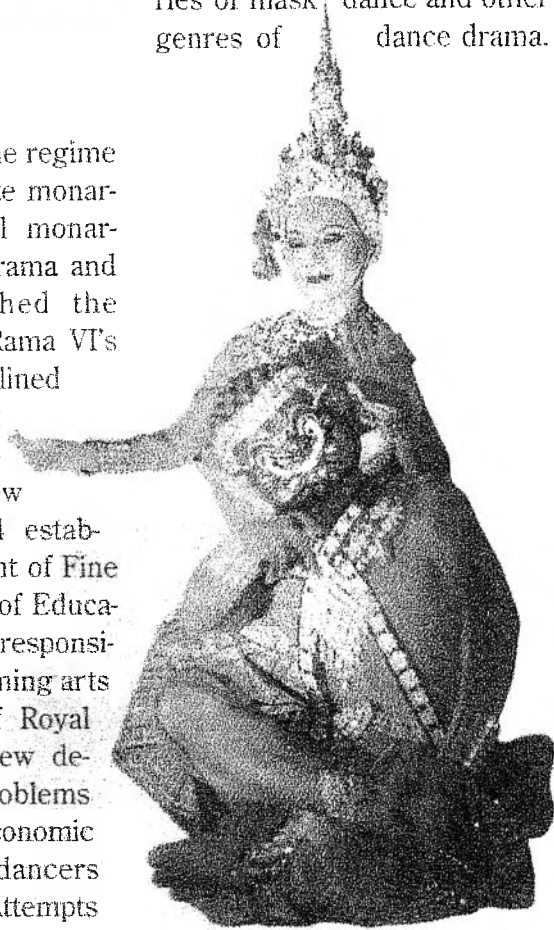
ตลอดการแสดงจะมีการใช้การตีบทแบบนาฏศิลป์ไทย ประกอบบทพากย์ภาษาอังกฤษ แต่การเคลื่อนไหวต่างๆของนักแสดงนั้น ทำให้มีจังหวะที่เร็วขึ้นกว่าการแสดงนาฏศิลป์ไทยตามปกติ เพื่อให้เข้ากับดนตรีประกอบที่สนุกสนาน และให้เป็นที่ยอมรับของผู้ชมสมัยใหม่ที่ต้องการให้การแสดงกระชับ ได้ใจความ นอกจากนี้ยังมีการแสดงออกทางอารมณ์ที่ชัดเจนกว่านาฏศิลป์ไทยมาก เพื่อเสนอเรื่องราวต่างๆให้ชัดเจน มีเหตุผล

การแสดงชุดคิงเครียดเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชมอย่างมาก จนในปัจจุบันภัทราวดีเรียเตอร์ก็ยังนำการแสดงชุดนี้มาแสดงในโอกาสต่างๆอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแสดงที่มีผู้ชมเป็นชาวต่างประเทศ และเป็นที่ยอมรับจนกระทั่งต้องฝึกฝนนักแสดงรุ่นใหม่เข้ามาเป็นตัวสำรองในการแสดงเพิ่มเติม

ries of mask, dance and other

genres of dance drama.

he regime
ite monar-
al monar-
drama and
ched the
Rama VI's
clined
lt
D-
ew
54 estab-
ent of Fine
of Educa-
! responsi-
ming arts
of Royal
new de-
roblems
conomic
dancers
Attempts

ภาพที่ 56-57: ภาพจากการแสดงชุด ดึงเครียด หรือ

Lord Stressful ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการ
แสดงชุด Golden Paradise ของภัทราว
ดีเรียเตอร์ที่ออกแบบและจัดแสดงให้กั
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
นำแสดงโดย คุณภัทราวดี มีชูธน
คุณพัชรา บัวทอง และคุณมานพ มีจำรัส

ที่มา : SPAFA Journal. A Publication of the
SEAMEO Regional Centre for
Archaeology and Fine arts. Volume 9.
Number 3 September – December
1999

โครงการมหกรรมนาฏศิลป์อาเซียน ครั้งที่ 4 ของคณะกรรมการว่าด้วยวัฒนธรรมและสนเทศอาเซียน (ASEAN Committee on Culture and Information – COCI) ณ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นเจ้าภาพจัดงานขึ้นในระหว่างวันที่ 6-13 ธันวาคม 2539 ประเทศไทยได้จัดการแสดงชุด “ความสับสนแห่งมหานคร” ซึ่งเป็นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวไทยในเมืองหลวงอันหลากหลายลีลาในเชิงนาฏศิลป์ (Complexity in urban life: Dance Interpretation) โดยมีนักแสดงเข้าร่วมจำนวน 17 คน ประกอบด้วยคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งศิลปินนักแสดงอิสระ นิสิตภาควิชา นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ร่วมกันจัดชุดการแสดงเพื่อร่วมโครงการดังกล่าว ซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์⁴⁶

การแสดงชุด ความสับสนแห่งมหานคร ออกแบบท่าเต้นโดยคุณพีรพงษ์ เสนโสม ซึ่งขณะนั้นเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำโครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาควิชาศิลปการแสดง สาขานาฏศิลป์ไทย) ความสับสนแห่งมหานครใช้การเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยเป็นหลัก ประกอบกับการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงเป็นผ้าหลายๆชิ้นที่นักแสดงแต่ละคนจะสวมติดตัวเป็นสไบในช่วงแรกของการแสดง และการใช้ท่าทักชะของนาฏศิลป์ร่วมสมัย เช่นการเตะขา การหมุน การยกและการหมุน ทักชะการเต้นคู่แบบสากล เป็นต้น

⁴⁶ องค์การวัฒนธรรมต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ความเป็นมาของโครงการมหกรรมนาฏศิลป์อาเซียน. 2539. (เอกสารไม่ตีพิมพ์), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ภาพที่ 58 : ภาพจากการแสดงชุด ความซับซ้อนแห่งมหานคร (Complexity in urban life: Dance Interpretation) ออกแบบทำเต้นโดย คุณพีรพงษ์ เสนไสย เพื่อเข้าร่วมแสดงในโครงการมหกรรมนาฏศิลป์อาเซียน ครั้งที่ 4 ของ คณะกรรมการว่าด้วยวัฒนธรรมและสนเทศอาเซียน ณ ประเทศสิงคโปร์ ในระหว่างวันที่ 6-13 ธันวาคม 2539
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของคุณสุพรรณิ บุญเพ็ง

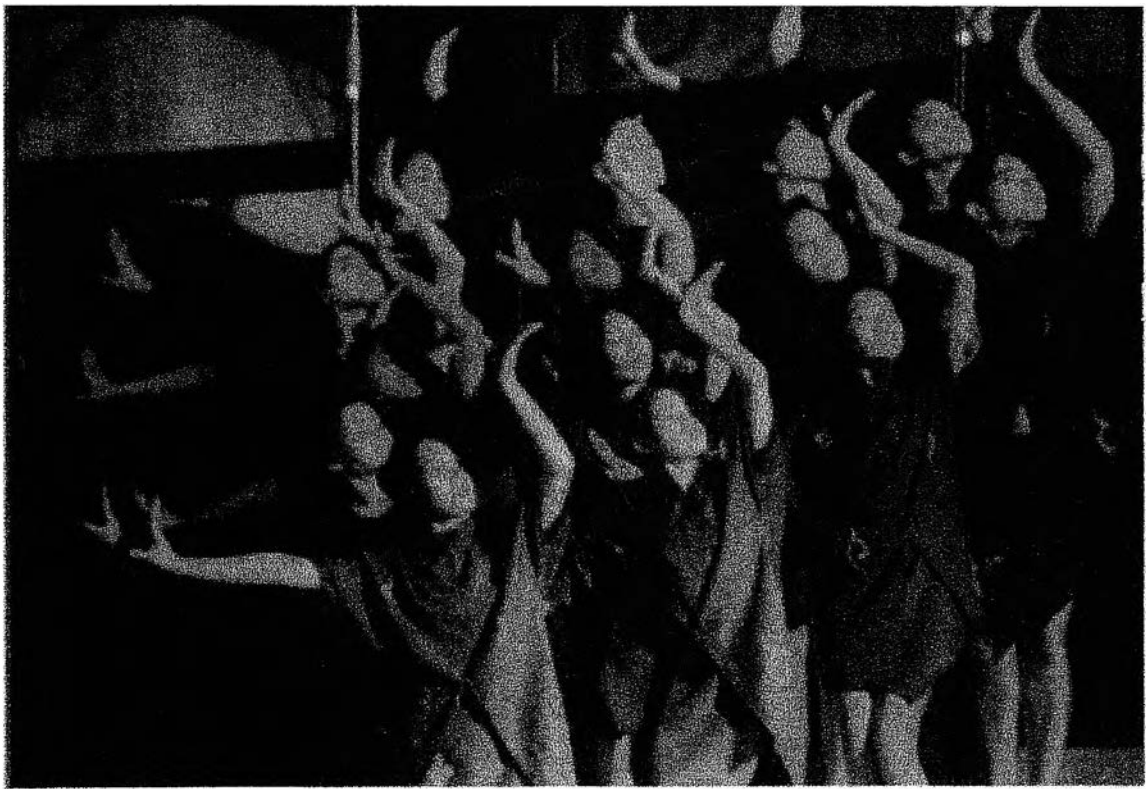
การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ ชุด “แสงสว่างแห่งวิญญูกาล” ในงานจุฬาราชวิชาการ’39 ในส่วนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยจัดการแสดงในรูปแบบของโรงละครสิ่งแวดล้อมโดยใช้สถานที่เวทีกลางแจ้งหน้าคณะศิลปกรรมศาสตร์ และรอบบริเวณตึกในการแสดง การแสดงนำเสนอสภาพของสังคมไทยในปัจจุบันที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีให้ทันสมัยเท่าเทียมกับประเทศตะวันตก เป็นการรับเอาอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาในสังคมไทยซึ่งเรียบง่าย การเปลี่ยนแปลงของสังคมเกษตรกรรม ไปสู่สังคมอุตสาหกรรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพวัฒนธรรม เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการพัฒนาทางศิลปวัฒนธรรมจึงจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์ พื้นฟูและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนที่ยังดั้งเดิม และเหมาะสมกับยุคสมัยร่วมกันสร้างสรรค์ศิลปะใหม่โดยอาศัยพื้นฐานรากเหง้าทางศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมด้วย

การแสดงจะมีการนำเสนอและเปรียบเทียบวัฒนธรรมของคน 2 กลุ่มคือวัฒนธรรมไทยและตะวันตก ผ่านการแสดงต่างๆเช่นการเห่เรือ การแสดงคอนเสิร์ต บรรยายกาศของตลาดไทย และห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต สถานะโรงแรมในตอมกลางคืน ดิสโกเทค และการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้การเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย และนาฏศิลป์ร่วมสมัย นาฏศิลป์ตะวันตกแบบต่างๆ ประกอบการบรรเลงดนตรีสดจากวงดนตรีไทยและสากล กำกับและร่วมออกแบบการแสดง โดยคุณสิริธร ศรีชลาคม ร่วมออกแบบการแสดงโดย คุณสนั่น สุยะคำ คุณชนิดา พิณธูสาร คุณดาริกา สังขนาค คุณยุทธนา เสี่ยมศิริ และ คุณสาธิตา เขียวขุ่ม

นอกจากนี้ในการแสดงของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในงานจุฬาราชวิชาการ’39 ได้มีการเสนอการแสดงนาฏศิลป์ก่อนการแสดงชุด แสงสว่างแห่งวิญญูกาล บนเวทีหน้าคณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งหนึ่งในการแสดงทั้งหมดเป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ชุด 2K Thai Dance ซึ่งเป็นผลงานการสร้างสรรค์ของ คุณรมณียา ไชยวสุ นิสิตสาขาวิชานาฏศิลป์ไทยชั้นปีที่ 4 (ในขณะนั้น) ซึ่งได้สร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุดนี้ขึ้นเพื่อนำเสนอในรายวิชานาฏยประดิษฐ์ 2 มีแนวความคิดว่า ในปี ค.ศ. 2000 หรือ พ.ศ. 2543 ในอีก 4 ปีข้างหน้า (ในขณะนั้น) มนุษย์กำลังเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมาย โลกมนุษย์ที่ไร้พรมแดน การหลั่งไหลของวัฒนธรรม เกิดสิ่งแปลกใหม่ขึ้นมากมาย Music และ Dance เป็นสิ่งหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา 2K Dance นำเสนอความน่าจะเป็นไปได้ของนาฏศิลป์ไทยในอนาคตในจินตนาการของคุณรมณียา ซึ่งเป็นการนำเสนอการเคลื่อนไหวที่ผิดไปจากรูปแบบของนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ปรากฏมาก่อนหน้านี้อย่างสิ้นเชิง คุณรมณียา นำเสนอนาฏศิลป์ไทยโดยใช้การแสดง 4 ภาคเป็นตัวแทน เช่นการฟ้อนเล็บของ

ภาคเหนือ การรำโนราของภาคใต้ เเซ็งของภาคอีสาน และการแสดงโขนตอนจับนาง มานำเสนอตามจินตนาการของตนเอง โดยเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกาย ใช้เครื่องแต่งกายสีดำเป็นพื้น ตกแต่งด้วยกระดาษสีสะท้อนแสงตามลักษณะของเครื่องแต่งกายในการแสดงเดิม เช่นภาคเหนือก็สวมกระโปรงยาวแทนการนุ่งผ้าซิ่น มีเซ็งทำด้วยกระดาษสะท้อนแสง ภาคอีสานก็สวมกระโปรงสั้นศรีษะหม่มานในการแสดงชุดจับนางก็ได้ใช้หน้ากากมนุษย์ต่างดาวแบบสวมศรีษะ ทาสีขาวแทน มีการออกแบบแสงประกอบการแสดงให้เห็นเฉพาะจุดที่ต้องการนำเสนอ เท่านั้นและใช้ Black light ประกอบเพื่อทำให้กระดาษสีสะท้อนแสงที่ตกแต่งเครื่องแต่งกาย และทำเป็นอุปกรณ์เช่นเล็บ เห็นได้ชัดขึ้น

ภายหลังการแสดงชุดนี้ คุณรมณียา ได้พัฒนาจนกลายเป็น โครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด 2K (AD 2000) DANCE และได้มีการจัดการแสดงชุดนี้ขึ้นอีกหลายครั้ง

ภาพที่ 59: ภาพจากการแสดงแสงสีเสียงประกอบจินตภาพ ชุด แสงสว่างแห่งวิญญาน ในงานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 39

ในส่วนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ เวทีหน้าคณะศิลปกรรมศาสตร์

ออกแบบทำเดินโดย คุณสิริธร ศรีชลาคม และ คุณสนั่น สุขะคำ

ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

ภัทราวดีเธียเตอร์ ได้จัดการแสดง จินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสสเดชะ เปิดแสดงระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2540 – เมษายน 2541 โดยหลังจากที่ได้ทำงานร่วมสมัยมามากมาย จนนักแสดงของโรงละครมีความรอบรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์แบบตะวันตกประเภทต่างๆ และมีประสบการณ์ในการทำงานหลายรูปแบบ ผู้อำนวยการของภัทราวดีเธียเตอร์ คุณภัทราวดี มีชูธนจึงเริ่มนำศิลปะการแสดงแบบดั้งเดิมของไทยมาทดลองสร้างสรรค์ใหม่ โดยการนำเสนอศิลปะการแสดงไขนร่วมกับนักแสดงของกรมศิลปากร คุณภัทราวดีทำการดัดแปลงบท จากบทพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ในรัชกาลที่ 2 ผสมผสานกับบทของกรมศิลปากร โดยมี ครูประสาธ ทงอร่าม เป็นผู้เรียบเรียงบทพากย์และบทร้อง โดยมีนักแสดงเข้าร่วมดังต่อไปนี้

คุณสมเจตน์ ภูษา	รับบทเป็น	พระลักษมณ์
คุณเกตุรา ศรีวรานนท์	“	ท้าวสหัสสเดชะ
คุณพัชรา บัวทอง	“	นางมณฑิลา
คุณพิเชษฐ กุลนันทน์	“	อินทรี
คุณจุลชาติ อภิญาณะ	“	ทศกัณฐ์ และกำกับลีลา

ร่วมด้วย คุณสินีนาง โพธิเวช และ คุณมยุรี อิศรเสนาฯ ร่วมแสดงเป็นนางระบำให้ความครึกครื้น และ คุณภัทราวดี เป็นผู้กำกับการแสดง⁴⁷

การแสดงครั้งนี้ใช้การเคลื่อนไหวพื้นฐานของไขนตามแบบดั้งเดิมผสมผสานกับการเชิดหุ่นเงา เพื่อสร้างภาพตามจินตนาการของพระราชนิพนธ์ ซึ่งมีอาจแสดงได้บนเวที นักแสดงแสดงสลับกับการเชิดหุ่น หรือพร้อมกัน สร้างหุ่นเงาตามลักษณะภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง แต่เคลื่อนไหว คอ แขน ร่ายรำได้สร้างด้วยกระดาษแข็งและพลาสติกแกะลายใส่สีสันทันด้วยกระดาษแก้วสี และเจลไฟ เทคนิคการนำเสนอที่หลากหลายและน่าสนใจ ด้วยวัสดุพื้นฐานที่หาได้ทั่วไป สร้างความประทับใจให้ผู้ชมจำนวนมากที่ไม่เคยสนใจการแสดงไขนมาก่อน⁴⁸

⁴⁷ สุจิตร์การแสดงจินตกรรมรามเกียรติ์ตอนสหัสสเดชะ. การแสดงที่ภัทราวดีเธียเตอร์กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2539.

⁴⁸ "ประวัติภัทราวดีเธียเตอร์", เอกสารข้อมูลของภัทราวดีเธียเตอร์ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (เอกสารไม่มีที่พิมพ์เผยแพร่)

ด้วยเหตุนี้ ภัทราวดีเธียเตอร์จึงได้รับเชิญจากโครงการประหยัดพลังงาน โครงการพลังงาน
 หารสอง ให้แสดงเพิ่มอีก 40 รอบ ในจังหวัดต่างๆทั้งสี่ภาค เรียกว่าไขนรวมพลังหารสอง เช่นใน
 โครงการ เชียงใหม่ นครปฐม ขอนแก่น ศูนย์ประชุมสิริกิติ์ และโรงละครพิพิธภัณฑสถานมหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์ รวม 40 รอบ เปิดให้ชมโดยไม่เสียค่าเข้าชม แต่ละที่มีผู้ชมล้นหลาม บางแห่งมีผู้ชม
 ถึง 5000 คน⁴⁹

การแสดง จินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสสเคชะ จุดประกายให้นักแสดงหลายคนของ
 ภัทราวดีเธียเตอร์หันมาสนใจศิลปะ นาฏศิลป์ของไทยอย่างจริงจัง โรงละครจึงขอรับรองให้ ครูราชพ
 โพธิเวช ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการแสดงโขน จากกรมศิลปากรมาฝึกสอนทุกวันอังคารและพฤหัสบดี
 แก่นักแสดงทั้งในสังกัดและนอกสังกัด โดยโรงละครเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย เนื่องจากคุณภัทราวดี มี
 ความคิดว่า ก่อนที่จะประยุกต์การแสดงใดๆ หรือผสมผสานการแสดงแบบใดเข้าด้วยกันก็ตาม ควร
 จะเรียนรู้ศิลปะทั้ง 2 อย่างให้ดี ให้รู้อย่างชัดเจน ถึงความเป็นมาของศิลปะนั้นเสียก่อน เพราะถ้า
 หากไม่มีความรู้จริงแล้ว งานที่สร้างสรรค์ออกมาจะไม่งาม ไร้ความหมาย ไม่น่าสนใจ รวมถึงผู้ที่
 เกี่ยวข้องนักแสดงต่างๆก็ต้องหาความรู้ไว้เช่นกัน เพราะการชมให้เป็น ดูให้ออกว่าผู้สร้างสรรค์คน
 นั้นนำศิลปะประเภทใด มาผสมกับประเภทใด ทำให้ดูการแสดงได้สนุก เข้าใจ และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น
 ขึ้น ทำให้ได้ความรู้จากการชมการแสดงนั้นๆด้วย

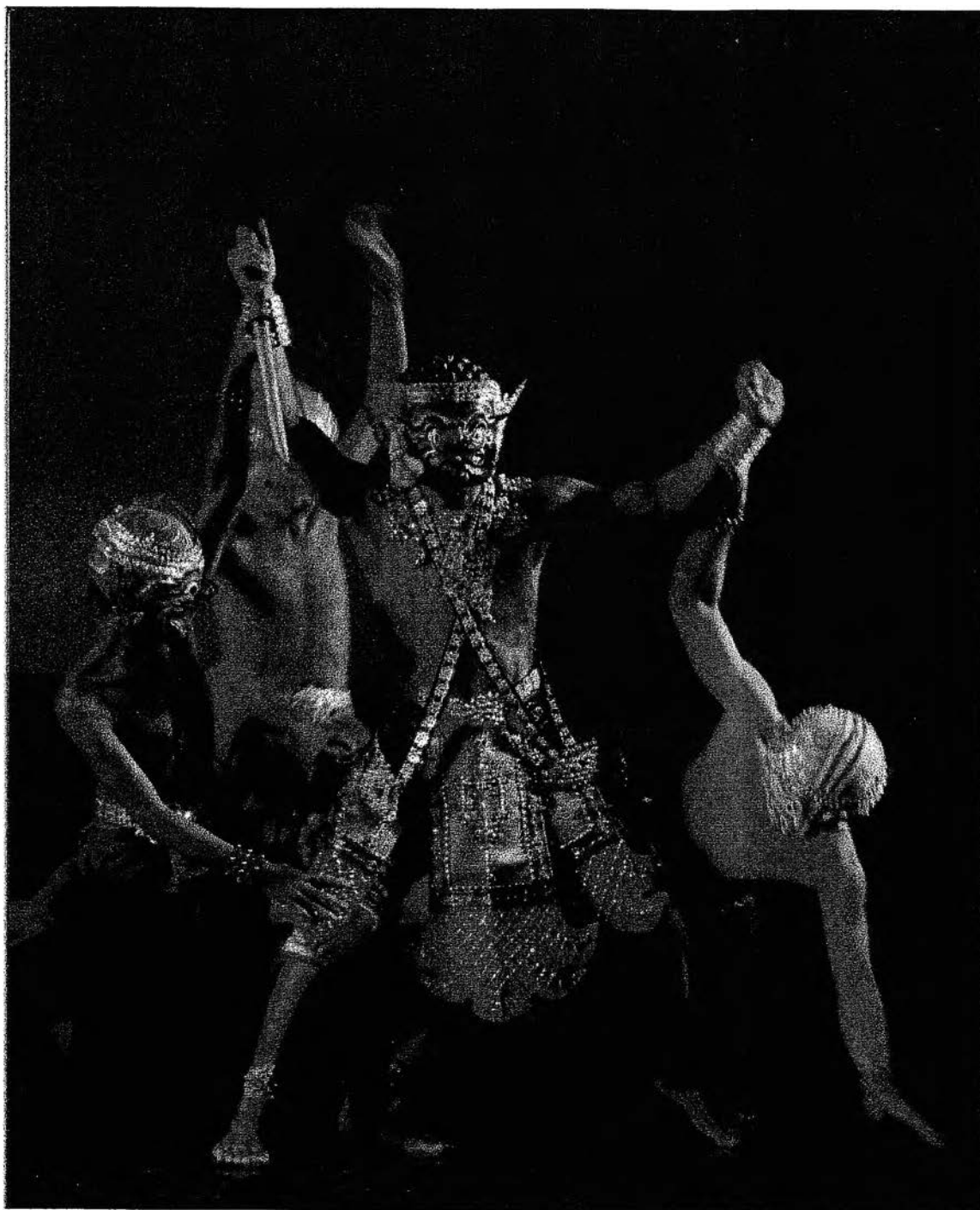
และเมื่อโขนสหัสสเคชะต้องเดินทางไปแสดง ณ ที่ต่างๆในโครงการไขนหารสอง คุณมานพ
 มีจำรัส นักแสดง และผู้กำกับการแสดงของภัทราวดีเธียเตอร์ ซึ่งหัดการแสดงโขนได้เพียงหกเดือนก็
 ได้รับบทอินทรีชิต และ มุลพลัม รวมทั้งนักแสดงอีกหลายคนสามารถเชิดหุ่นเงา และแสดงบทเสนา
 ยักษ์ลิงได้อย่างสวยงาม ทำให้ประหยัดนักแสดงได้เกือบสิบคน

⁴⁹ “ประวัติภัทราวดีเธียเตอร์”, เอกสารข้อมูลของภัทราวดีเธียเตอร์ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

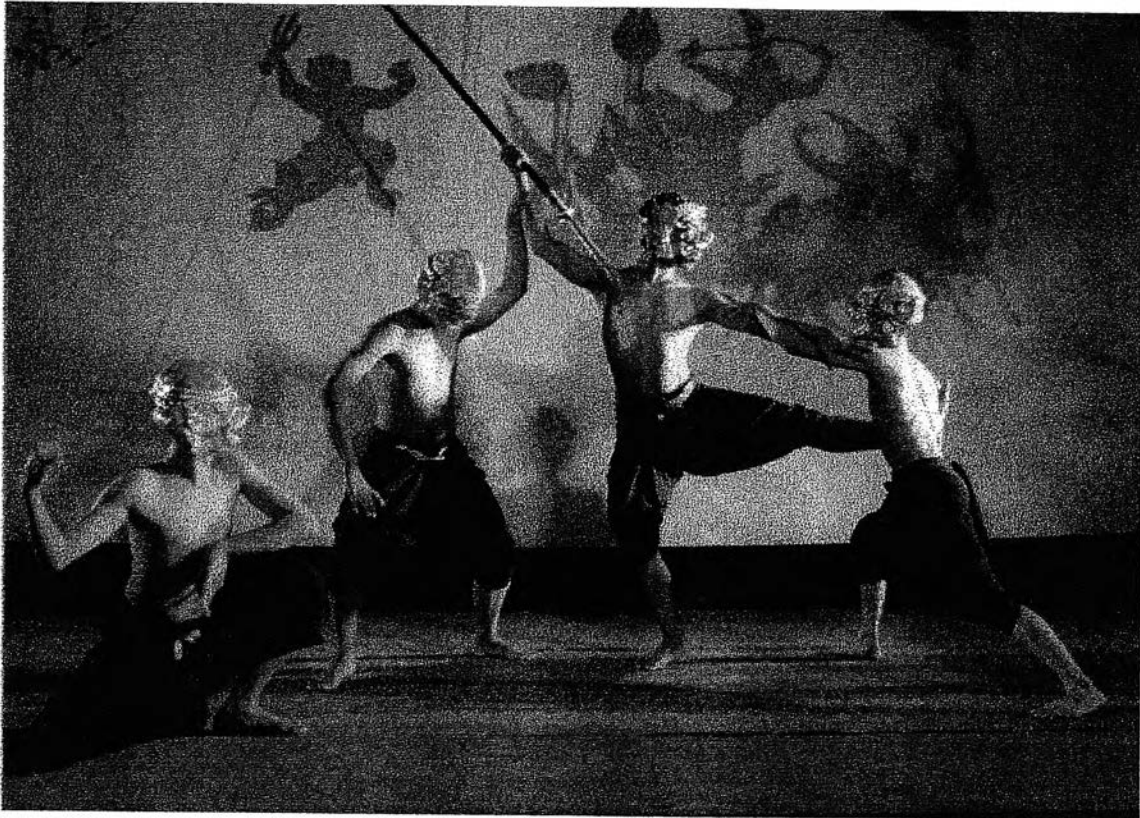

ภาพที่ 60 : คุณราชนพ โพธิเวส ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ กรมศิลปากร
 ขณะให้เกียรติร่วมแสดงในการแสดงโขนนั่งราว ตอนลีดาหยา ของภัทราวดีเธียเตอร์
 ในงาน 100 ดี 1000 ดี สวัสดิ์ปี 2000 ที่ภัทราวดีเธียเตอร์ โดยรับบทเป็นฤาษีแดง
 อาจารย์ผู้ฝึกสอน ออกแบบท่าในการแสดงโขน และนาฏศิลป์ไทยของภัทราวดีเธียเตอร์

ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 61 : ภาพจากการแสดงจินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ ช่วงศึกมุลพล้ม ของภัทราวดีเธียเตอร์
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 62 : ภาพจากการซ้อมการแสดงจินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ ช่วงศึกมุลพลัม
ของภัทราวดีเธียเตอร์ ซึ่งควบคุมการฝึกซ้อมโดย คุณราชนพ โพธิ์วาส
ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

ทราบว่าในการแสดงหลายๆ ท่า เช่นท่าที่ปรากฏในภาพซึ่งมุลพลัมออกขาขึ้นสูงและถูกลึงจับขาไว้ ในการแสดงจริงแล้วมุลพลัมจะถูกลึงจับหมุนรอบในท่านั้น ซึ่งก็จะเขย่งเท้าด้วย เมื่อพิจารณาดูแล้วจะเหมือนกับนำท่าบัลเลต์มาใช้ในการแสดงโขน แต่ในความเป็นจริงแล้ว เป็นท่าโขนตอนศึกมุลพลัมดั้งเดิม แต่ไม่ได้มีการฝึกซ้อมและต่อท่านี้ในการแสดงโขนทั่วไปในปัจจุบันเท่านั้น เช่นเดียวกับท่าการแสดงในอีกหลายๆตอน บางท่ายังคงมีการแสดงแต่ไม่ทราบความหมาย และความเป็นไปของท่า เช่นมุลพลัมถูกต้อนเข้าไปจนสุดถ้ำหาทางออกไม่เจอทั่วไปก็จะแสดงแต่เพียงสะดุดเท้า เท่านั้น เมื่อมีการฝึกฝนและต่อท่าจากอาจารย์ผู้ควบคุมการซ้อมอย่างละเอียดในการแสดงจินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ จึงได้มีการใช้ทักษะการแสดงเช่นเดียวกับการเล่นละครเสริมด้วย เพื่อให้เข้าใจเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 63 : ภาพจากการแสดงจินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ ของภัทราวดีเธียเตอร์
การแสดงโขนในเครื่องแต่งกายที่ปรับปรุงขึ้นจากเครื่องแต่งกายในการแสดงโขนเดิม แต่ตัดรายละเอียดต่างๆออก
ไม่สวมเสื่อ และเครื่องประดับต่างๆครบ นุ่งผ้าพื้น และทาดัวเป็นสีต่างด้วยสีจิว โดยคงจารีตเกี่ยวกับ

สีเครื่องแต่งกายกับบทบาทการแสดงในนาฏศิลป์ไทยเอาไว้

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

จากการศึกษาโซนและนาฏศิลป์ไทย (คุณครูพัชรา บัวทอง เป็นผู้สอนและวางรากฐาน การรำเพลงช้า เพลงเร็ว และรำแม่บทให้) อย่างจริงจังของนักแสดงในสังกัดและนอกสังกัดของภัทราวดีเธียเตอร์ที่เข้ามาร่วมงานของโรงละคร หรือมาฝึกอบรมพิเศษนี้เอง เป็นที่มาของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยอย่างจริงจังของคุณมานพ มีจำรัส นักแสดงนำของภัทราวดีเธียเตอร์ จนเกิดชุดการแสดงต่างๆ ขึ้นมากมายในระยะต่อมา ทำให้เป็นการเปลี่ยนภาพลักษณ์และแนวทางการนำเสนอของภัทราวดีเธียเตอร์ จากละครเพลง ละครเวทีตามรูปแบบตะวันตก (Broadway Musical Play) มาสู่ละครไทยร่วมสมัยที่เสนอเรื่องราวของวรรณคดีการละครของไทย ละครไทยประยุกต์ และชุดการแสดงนาฏศิลป์รูปแบบต่างๆ ที่มีการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ไทยเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ รวมทั้งผู้สร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ปรากฏในกรุงเทพฯ ต่อมาส่วนมาก ต่างก็เป็นนักแสดง นาฏศิลป์ที่ได้รับการฝึกหัดร่วมกัน ณ ภัทราวดีเธียเตอร์ มีโอกาสสร้างสรรค์งานร่วมกัน และได้รับโอกาสในการแสดงผลงานเหล่านี้ต่อสาธารณชน เมื่อการสร้างสรรค์การแสดงรูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับของสังคมที่เปิดกว้างต่อการประยุกต์ศิลปะประจำชาติแล้ว ทำให้กลุ่มนาฏศิลป์ป็นรุ่นใหม่ และผู้สร้างสรรค์งานนาฏศิลป์มีงานการแสดงประจำ ทำให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ขึ้นอย่างสม่ำเสมอในเวลาต่อมา

ภาพที่ 64 : ภาพจากการแสดงชุด City of Angel ของภัทราวดีเธียเตอร์ ออกแบบการแสดงโดยคุณมานพ มีจำรัส เป็นการนำทำนาฏศิลป์ไทยมาใช้ในงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงทำแต่อย่างใด เพียงแต่จัดวิธีนำเสนอ และออกแบบองค์ประกอบต่างๆในการแสดงให้แตกต่างไปจากจารีตเดิม

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 65 : ภาพจากการแสดงชุด City of Angel ของภัทราวดีเฉียเตอร์ เช่นกัน
 นำแนวความคิดของการแสดงระบำอวยพร ที่มีการโปรยดอกไม้ มาประยุกต์ใช้ในระบำเทวดา - นางฟ้า ที่ใช้
 นาฏยศิลป์ไทยเป็นทำที่นำเสนอ ผสมผสานกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบฉาก และดนตรี ที่
 แตกต่างไปจากจารีตเดิม เป็นการนำเอาวัตถุดิบเก่ามาจัดแสดงในองค์ประกอบใหม่
 ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 66 : ภาพจากการแสดงชุด รำวง ของภัทรวดี เรียบเตอร์ ออกแบบการแสดงโดยคุณมานพ มีจำรัส ออกแบบท่ารำ-เต้น โดยใช้ท่ารำวงเป็นพื้นฐาน เพิ่มความสนุกสนานโดยผสมผสานทักษะการเต้นคู่แบบ นาฏยศิลป์ตะวันตกเข้าไป เป็นการแสดงที่สร้างสรรคขึ้นเพื่อแสดงในร้านอาหารสุภัทราวิเวอร์ฮาวส์ ซึ่งเป็นร้านอาหารที่ผู้มาใช้บริการสามารถชมการแสดงจากภัทรวดี เรียบเตอร์ได้ทุกวันศุกร์และเสาร์ โดยเน้นที่คุณภาพของการแสดง และการนำเสนอนาฏยศิลป์ไทย จาริต ประเพณี วัฒนธรรมไทยให้ชาวต่างประเทศสามารถเข้าใจได้

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 67 : ภาพจากการแสดงชุด ดวงจันทร์ ของภัทราวดีเธียเตอร์

ออกแบบและแสดงโดยคุณพัชรา บัวทอง และ คุณมานพ มีจำรัส ประกอบเพลงดวงจันทร์ จากละครเรื่องเลือดสุพรรณ
ที่เรียบเรียงขึ้นใหม่ โดยใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลง ความยาวประมาณ 4 นาที
นักแสดงหญิงเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทย นักแสดงชายเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย เป็นการแสดงคู่
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภัทราวดีเธียเตอร์ ได้จัดการแสดงเรื่อง เงาะป่า ขึ้นมาอีกครั้ง โดยเป็นการแสดงส่วนหนึ่งของโครงการไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่ไม่ปรากฏวันที่ที่แสดง ทราบแต่ว่าอยู่ในช่วงต้นปี 2540 เกิดแนวความคิดใหม่ขึ้นในขณะที่มีการแสดงโขนจินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ โดยนำเสนองเงาะป่าในรูปแบบของนาฏศิลป์ไทย และ นาฏศิลป์ร่วมสมัย เพิ่มเติมระบำไทยต่างๆเข้าไป เช่น กราวเงาะ ระบำอวยพร ฯลฯ และยังคงระบำที่เป็นแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัยบางส่วนที่ได้เคยใช้แสดงในการแสดงเรื่องละครเพลงเรื่องเงาะป่าเดิมไว้ โดยคงบทพระราชนิพนธ์เดิม และทำนองเพลงไทยเดิมเอาไว้ คุณพัชรา บัวทอง รับบทเป็นลำหับ และ คุณพิเชษฐ กุลันขึ้น รับบทเป็นชมพลา เคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ โดยจัดการแสดงเพียงแค่ 2 รอบเท่านั้น⁵⁰

⁵⁰ ภัทราวดี มีชูธน. ปาก(กา)ไม่ว่าง. (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ฟิวเจอร์ พับลิชชิ่ง จำกัด, 2542), หน้า

ภาพที่ 68 : ภาพจากการแสดงเรื่อง เงาะป่า ของภัทราวดีเธียเตอร์ ซึ่งออกแบบการแสดงให้เป็นละครร่วมสมัย
 ผลงานกับนาฏยศิลป์ร่วมสมัย โดยสร้างสรรค์ให้กับโครงการไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี 2540
 คุณพัชรา บัวทอง รับบทเป็นลำหับ คุณพิเชษฐ กิ่งนุ่น รับบทเป็นชมพลา

ที่มา : © Stephan Funke

ในระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2540 คุณพีรเมษฐ์ ชมธวัช ได้รับเชิญจากคณะ Theatre Work คณะศิลปะการแสดงในประเทศสิงคโปร์ ให้ร่วมแสดงในบทของลูกสาวคนเล็กของ คษัตริย์เลียร์ ในการแสดงร่วมสมัย “Lear” จัดโดย the Japan Foundation Asia Centre โดยร่วมแสดงกับศิลปินจาก ญี่ปุ่น จีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ โดยใช้เวลาดำเนินการประมาณ 1 เดือน

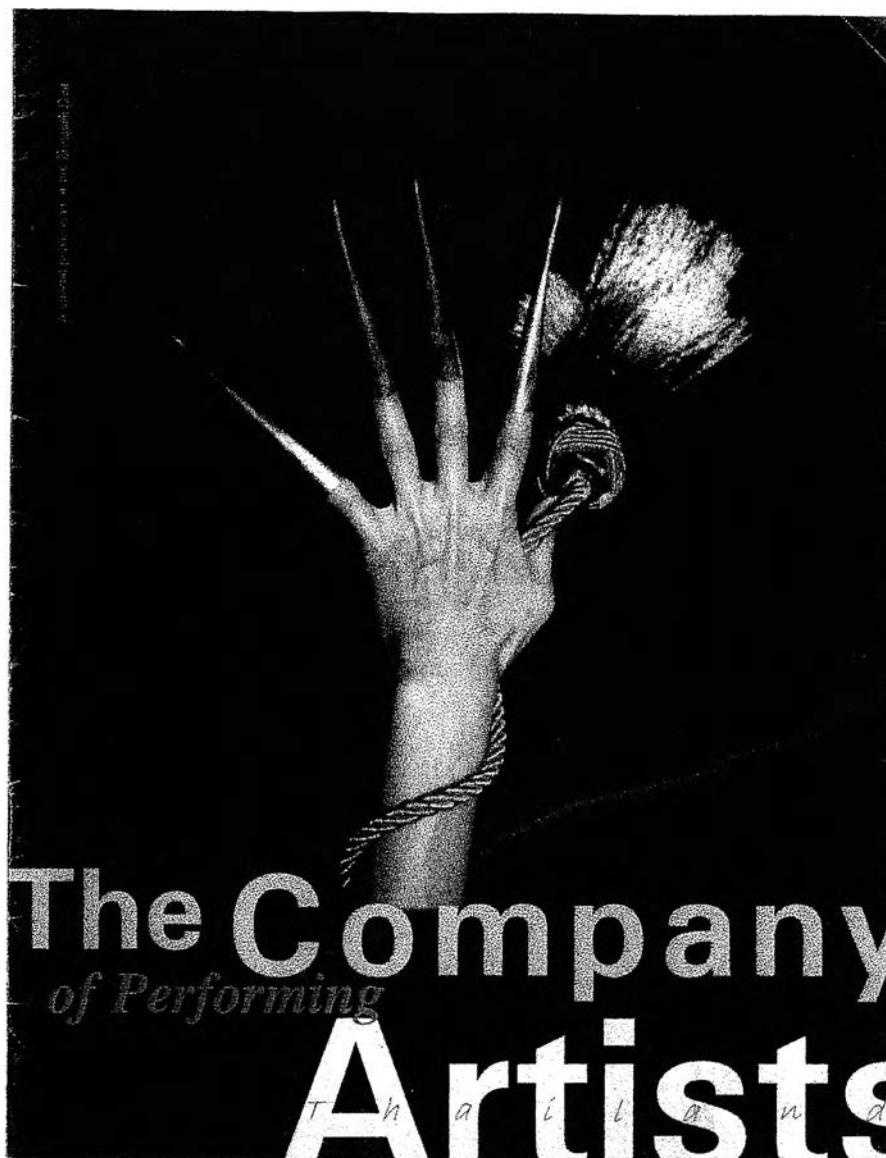
การแสดงเรื่อง Lear เป็นการนำเอาบทประพันธ์เรื่อง King Lear ของเชกสเปียร์มานำเสนอใหม่ โดยมีลักษณะคล้ายกับละครเพลง แต่เป็นการพูดบทที่ประกอบการเต้น โดยที่นักแสดงแต่ละคนจะพูดในภาษาของตน และเต้นในรูปแบบของตนเอง เป็นรูปแบบของการเคลื่อนไหวที่ประยุกต์มาจากนาฏศิลป์ดั้งเดิมของแต่ละประเทศ นักแสดงแต่ละคนจะคิดท่าทางของตนเอง แล้วมีผู้กำกับดูแลภาพรวมบนเวทีอีกครั้ง ในฉากที่เป็นการเต้นร่วมกันนักแสดงทุกคนก็จะช่วยกันเสนอความเห็นเพื่อสร้างสรรค์ท่าขึ้นใหม่ คุณพีรเมษฐ์ได้ใช้ท่าเต้นที่สร้างสรรค์ขึ้นจากพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยในการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงชุด รำแม่บท เป็นท่าหลักในการออกแบบท่าเต้นในการแสดงส่วนของตนเองใน Lear⁵¹

Lear เปิดการแสดงครั้งแรก ณ ประเทศญี่ปุ่น เมืองโตเกียว, โอซาก้า และฟุคุโอกะ 24 กรกฎาคม – 24 กันยายน 2540

คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์ ได้จัดตั้งคณะนาฏศิลป์ร่วมสมัยขึ้นในปี 2540 ในชื่อ The Company of Performing Artist Thailand (CPA) กลุ่มนักแสดงที่เข้าร่วมส่วนมากเป็นนักแสดงที่เคยเป็นนักเรียนของสถาบันด้านซ์ เซ็นเตอร์ (Dance Centre) และจำนวนหนึ่งเป็นนิสิตเก่าคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งนักแสดงรับเชิญจากทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

The Company of Performing Artist เป็นคณะนาฏศิลป์ร่วมสมัย และศิลปะการแสดงระดับอาชีพ คณะมุ่งเน้นที่จะสร้างสรรค์ผลงานการแสดงใหม่ๆ ที่ได้แนวความคิดจากสถานการณ์และสภาพปัจจุบันของสังคม โดยได้รับแรงบันดาลใจจากวรรณคดีไทย นิทานพื้นบ้าน และคติความเชื่อไทย ผ่านสื่อการแสดงและนาฏศิลป์หลายรูปแบบ เช่น บัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย นาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์รูปแบบอื่นๆ เพื่อที่จะสร้างสรรค์การแสดงรูปแบบใหม่ที่โดดเด่นและประทับใจผู้ชม

⁵¹ สัมภาษณ์. พีรเมษฐ์ ชมธวัช, 10 มิถุนายน 2543.

ภาพที่ 69 : ปกเอกสารของ The Company of Performing Artist Thailand

การแสดงหลายชุดมีพื้นฐานมาจากคติความเชื่อของไทย และตะวันออก ดังนั้นแนวความคิดของการแสดงแต่ละชุดของคณะผู้ชมจึงสามารถเข้าถึงเรื่องราวได้ง่าย และเป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมของไทยและตะวันออกให้แก่ผู้ชมชาวต่างประเทศด้วย⁵²

⁵² The Company of Performing Artist Thailand. Bangkok: Nation Multimedia Group Public Co. Ltd., 1999.

คณะจะสนับสนุนให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ สร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุดใหม่ๆ ของตนเองขึ้น ทำให้คณะสร้างสรรค์งานการแสดงขึ้นใหม่ประมาณ 3-4 ชุดในหนึ่งปี คณะจึงมีการแสดงออกสู่สายตาประชาชนค่อนข้างบ่อยในปี 2541 จนกระทบถึงจำนวนผู้ชมเฉลี่ยในแต่ละรอบ เนื่องจากการแสดงแต่ละเรื่องนั้นจะทำการแสดง ประมาณ 4 รอบเป็นอย่างต่ำ เมื่อมีการแสดงติดต่อกันตลอดเวลา ทำให้กำลังซื้อของผู้ชมในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำมีไม่มากนักในการแสดงหนึ่งรอบ

The Company of Performing Artist Thailand ได้จัดการแสดงชุด กากี ขึ้นเป็นการแสดงครั้งแรกของคณะ ในวันที่ 25-27 กรกฎาคม 2540 ณ โรงแรม รอยัล ออคิด เชอราตัน การแสดงชุดนี้ออกแบบทำเต้น และร่วมแสดงโดย คุณวัชเชสลาฟ เวทรอฟ (Mr. Vatcheslav Vetrov) ชาวรัสเซีย นำแสดงโดย คุณวรารมย์ บัจฉิมสวัสดิ์ คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น คุณจิตติ ชมพี คุณมายุมิ โอซาการาวา (Mrs. Mayumi Ogasawara) ประพันธ์ดนตรีโดย คุณสมเถา สุจริตกุล⁵³

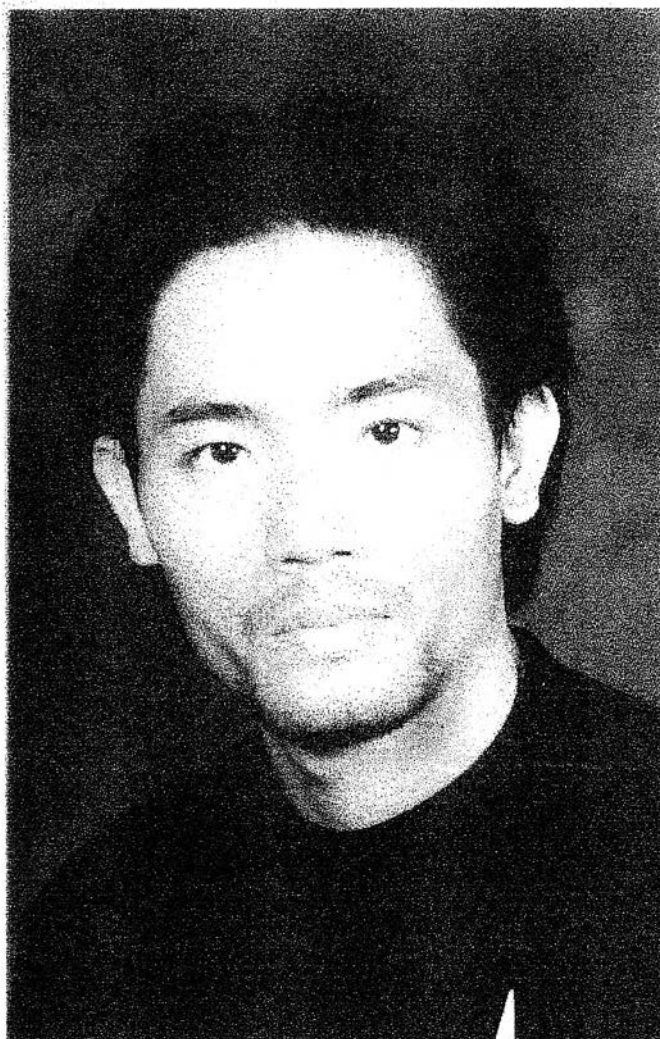
กากี เป็นการนำเสนอนาฏศิลป์หลายรูปแบบมาเรียงร้อย ผสมผสาน ประยุกต์เข้าด้วยกัน จนกลายเป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่เสนอเรื่องราว (Dance Drama) มีการใช้การเคลื่อนไหวแบบบัลเล่ต์ การขึ้นปลายเท้า นาฏศิลป์ไทย และโขน จุดเด่นจุดหนึ่งของการแสดงชุดนี้ คือการแสดงช่วง หมากรุก (Chess) ซึ่งเป็นช่วงที่ทำพรมหัตถ์ และพญาครุฑทอดสกากัน ในการแสดงชุดนี้ได้เปลี่ยนการเล่นสกาเป็นหมากรุก เป็นการใช้การเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยให้เป็นการเคลื่อนไหวของตัวหมากรุกต่างๆที่มีการเคลื่อนไหวที่ไปมา และต่อสู้กัน เช่นเดียวกับการเล่นเกมหมากรุกคน

⁵³ Ibid.

ภาพที่ 70-71: ภาพจากการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัย เรื่อง กากี ของ The Company of Performing Artist โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน ในวันที่ 25-27 กรกฎาคม 2540
ที่มา : สูจิบัตรการแสดงของคณะ The Company of Performing Artist

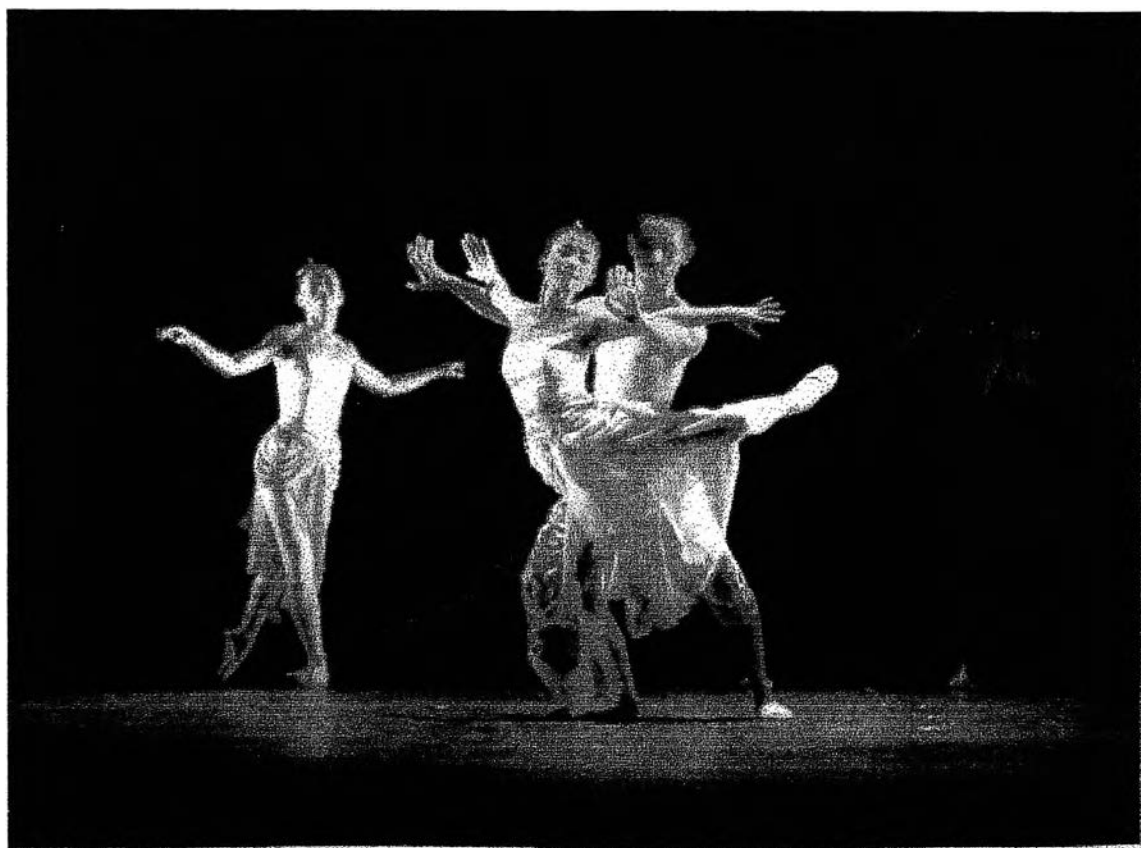

ภาพที่ 72 : คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น นักแสดงนำของ The Company of Performing Artist
ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการแสดงจินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ ของ ภัทรวาดิ์เอียดอร์

The Company of Performing Artist Thailand ได้จัดการแสดงชุด มโนราห์ ขึ้นในวันที่ 29 – 30 พฤศจิกายน 2540 ณ โรงละครกรุงเทพฯ ในวาระเดียวกันกับการแสดงของคณะ The Alterballetto จากประเทศอิตาลี การแสดงชุดนี้เป็นการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยสั้นๆ ประมาณ 15 นาที ออกแบบทำเต้นโดยคุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์ ประพันธ์ดนตรีโดย คุณสินินภา สารสาส และ คุณจิรพรรณ อังศวานนท์ ร่วมประพันธ์เป็นบางเพลง

ในการแสดงชุดมโนราห์นี้ คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น รับบทเป็นพระสุธน โดยใช้ท่านาฏศิลป์ไทย ผสมผสานกับนาฏศิลป์สมัยใหม่ เช่นการยกและการหนุน (life and support) เป็นพื้นฐานในการแสดง ส่วนนางกนิษฐีก 6 ตัวนั้นจะใช้การเคลื่อนไหวแบบบัลเล่ต์และขึ้นปลายเท้า

นอกจากนี้ยังมีการแสดงชุดหมากรุก (Chess) ที่ตัดตอนมาจากการแสดงเรื่องกาگی ที่ the Company of Performing Artist ได้จัดแสดงไปแล้วเมื่อวันที่ 25-27 กรกฎาคม 2540 กลับมาแสดงอีกครั้งด้วย

ภาพที่ 73 : ภาพจากการแสดงชุด มโนราห์ ของ The Company of Performing Artist ระหว่างวันที่ 29-30 พฤศจิกายน 2540 ณ โรงละครกรุงเทพฯ ออกแบบท่าเต้นโดยคุณวรารมย์ ปัจฉิมสวัสดิ์ คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น รับบทเป็นพระสุธน โดยเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยเป็นหลัก ในขณะที่กนิษฐ์ตัวอื่นๆ และมโนราห์ เต้นบัลเล่ต์ขึ้นปลายเท้า
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของคุณจิตติ ชมพิ

การแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยได้มีโอกาสนำเสนอต่อผู้ชมทั่วไปอีกครั้งใน ลานสร้าง สรค์งานศิลป์ ณ ภัทราวดีเธียเตอร์ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2540 –มกราคม 2541 เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤต ไม่สามารถจัดการแสดงละครใหญ่ประจำปีตามที่ตั้งใจได้ทำเป็นประจำในทุกปีได้ และประกอบกับผู้ชมก็ไม่มีกำลังซื้อพอที่จะซื้อตั๋วเข้าชมการแสดงได้เช่นแต่ก่อน คุณภัทราวดี จึงได้เปิดโรงละครให้นักแสดง นาฏศิลป์ และผู้สร้างสรค์งานการแสดงนำผลงานสร้างสรรค์ของตนในรูปแบบต่างๆ มานำเสนอบนเวทีกลางแจ้ง เปิดให้ผู้ชมเข้าชมฟรี โดยขอบริจาคจากผู้ชมเพื่อแบ่งรายได้ให้กับผู้แสดงในแต่ละวันโดยโรงละครไม่หักค่าใช้จ่าย⁵⁴

ในโอกาสนี้ภัทราวดีเธียเตอร์ และผู้สร้างสรค์ผลงานนาฏศิลป์อิสระได้จัดการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยขึ้นมาหลายชุด ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าเป็นการรวบรวมงานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยจากหลายๆคณะ มาแสดงร่วมกันเป็นครั้งแรก โดยมีการแสดงเข้าร่วมดังต่อไปนี้

1. ลาวดวงเดือน ของภัทราวดีเธียเตอร์

ออกแบบท่าเต้นโดย คุณมานพ มีจำรัส ประกอบเพลงลาวดวงเดือน บรรเลงและเรียบเรียงใหม่ โดยคุณเทวัญ ทวีชัยแสนยากร มีนักแสดงร่วมแสดงประมาณ 12 คน ความยาวในการแสดงประมาณ 20 นาที

แนวความคิด เสนอให้เห็นความสวยงามของสังคมไทย การเกี่ยวพาราสีของคนหนุ่มสาว ความสนุกสนานของงานเทศกาลในตอนกลางคืน

การแสดงชุดนี้แสดงครั้งแรกในงานเปิดศูนย์ประชุมไบเทค บางนา เดือนตุลาคม 2540 หลังจากนั้นก็ได้มีการปรับปรุงการแสดงชุดนี้ตลอดมา จนกลายเป็นชุดการแสดงที่สร้างชื่อเสียงให้กับภัทราวดีเธียเตอร์ และคุณมานพ มีจำรัส รวมถึงนักแสดงนำหลายคน เช่น คุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ และคุณนภัสกร มิตรอม ปัจจุบันก็ยังมีกรขอร้องให้ภัทราวดีเธียเตอร์นำการแสดงชุดนี้ไปแสดงยังที่ต่างๆอยู่เสมอ

⁵⁴ "ประวัติภัทราวดีเธียเตอร์", เอกสารข้อมูลของภัทราวดีเธียเตอร์ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (เอกสารไม่มีพิมพ์เผยแพร่)

ภาพที่ 74 : ภาพท่าการแสดงในรายการศิลป์ สรีระศิลป์ จากภัทราวดีเธียเตอร์
 ซึ่งนำท่าและเครื่องแต่งกายจากการแสดงชุด ลาวดวงเดือน มาปรับปรุง โดยตัดการแสดงมาเพียง 4 ท่า เพื่อให้
 เหมาะสมกับเวลา และวิธีการนำเสนอ ออกแบบท่าเต้นโดย คุณมานพ มีจำรัส
 แสดงโดย คุณนภัสกร มิตรเอม และ คุณสิริลักษณ์ ทองชลธิ
 ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเธียเตอร์

ภาพที่ 75 : ภาพจากการแสดงชุด ลาวดวงเดือน ของภัทราวดีเธียเตอร์ แสดงในงานเปิดศูนย์ประชุมบีไอไอ
 ออกแบบท่าเต้นโดย คุณมานพ มีจำรัส นำเสนอความสนุกสนานของชีวิตหนุ่มสาว และความรัก
 โดยใช้ทำนฏยศิลป์ไทย ทำขึ้นลอยของโขน นาฏยศิลป์ร่วมสมัย ผสมผสานเข้าด้วยกัน
 ประกอบการบรรเลงเพลงลาวดวงเดือนโดยวงดนตรีไทยร่วมสมัยของคุณทวีญ ทรัพย์แสนยากกร
 ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

2. ค้างคาวกินกล้วย ของภัทราวดีเฉียเตอร์

ออกแบบท่าเต้นโดย คุณมานพ มีจำรัส ประกอบเพลงค้างคาวกินกล้วย บรรเลงและเรียบเรียงใหม่ โดยคุณเทวัญ ทรัพย์แสนยากร มีนักแสดงชาย 8 คน และนักแสดงหญิง 1 คน (คุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ) ความยาวในการแสดงประมาณ 20 นาที

การแสดงชุดนี้เป็นการแสดงที่ใช้ไม้ไผ่ยาวประมาณ 2.5 เมตร เป็นอุปกรณ์ประกอบการเต้น นักแสดงชายจะจัดไม้ไผ่เป็นรูปทรงและลานเล่นต่างๆ และเคลื่อนไหวไปกับไม้ไผ่ด้วยท่าที่สนุกสนาน มีการออกเสียงร้อง เสียงตะโกนเพื่อสร้างความครึกครื้น ใช้ทักษะกายกรรม เช่นการปีนไม้ไผ่ การตีลังกา ฯลฯ ประกอบการแสดงอย่างรวดเร็ว นักแสดงหญิงจะออกมาเต้นเดี่ยว ในกลุ่มของไม้ไผ่ที่เคลื่อนไหวไปมา โดยใช้ท่าพื้นฐานของยิมนาสติก และนาฏยศิลป์ไทย

ภาพที่ 76 : ภาพการแสดงชุด ค้างคาวกินกล้วย ของภัทราวดีเฉียเตอร์ ในงาน Amerzing Thailand

ณ สยามทลวง ออกแบบท่าเต้นโดยคุณมานพ มีจำรัส

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

3. เปรม ของ คุณสิริธร ศรีชลาคม

ออกแบบท่าเต้น โดย คุณสิริธร ศรีชลาคม ประกอบดนตรีไทยร่วมสมัยของ “น็อตกับต่าย” นักแสดงเป็นนิสิตภาควิชานาฏศิลป์ ทั้งสาขานาฏศิลป์ไทย และสากล จำนวน 15 คน ความยาวในการแสดง 15 นาที

แนวความคิด สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการดำรงชีวิตเกี่ยวข้องกับสายน้ำ ไม่ว่าจะเป็นการอุปโภค บริโภค และการเกษตรกรรม แม้แต่บ้านเรือนก็ยังตั้งอยู่ริมน้ำ การแสดงชุดนี้จึงแสดงให้เห็นถึงความสุขของคนไทยที่ได้มีน้ำในการดำรงชีวิตอย่างอุดมสมบูรณ์

การแสดงชุดนี้แบ่งเป็น 2 ช่วง การแสดงช่วงแรกจะเป็นการใช้ดอกบัวเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง เพราะบัวเป็นดอกไม้ที่แสดงถึงความงดงามของสายน้ำ และความอุดมสมบูรณ์ในการดำรงชีวิต ทำการเคลื่อนไหวเป็นท่าจากนาฏศิลป์และนาฏศิลป์สมัยใหม่ ประกอบการจัดการตำแหน่งของนักแสดงบนเวที และการใช้เทคนิค Contract Improvisation

ภาพที่ 77 : ภาพจากการแสดงชุด เปรม ของคุณสิริธร ศรีชลาคม

ในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ ณ ภัทราวดีเธียเตอร์ เดือน มกราคม ปี 2541

ใช้ดอกบัวเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง ที่มีท่าเดินประเท้า และแม่ท่าไขนัยักษ์ เป็นท่าพื้นฐานในการออกแบบ
ผสมผสานกับท่านาฏศิลป์ร่วมสมัย เพื่อเสนอถึงชีวิตของคนไทยกับความผูกพันกับสายน้ำในการดำรงชีวิต

ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

4. ตามล่าหารัก ของ คุณวิสาวดี วัฒนสุวรรณ และ คุณกรีช ชัยศิลป์บุญ
 ออกแบบท่าเต้นโดย คุณวิสาวดี และ คุณกรีช ชัยศิลป์บุญ ประกอบการเล่นดนตรีสด
 ในแนวดนตรีร่วมสมัย โดยใช้กลองทับเป็นหลัก) ความยาวในการแสดง ประมาณ 10
 นาที

แนวความคิด เรื่องราวของนกตัวเมียและนกตัวผู้ที่บังเอิญมาพบกัน และนกตัวผู้ได้บิน
 ตามขอความรักนกตัวเมีย

ตามล่าหารักเป็นการสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ที่ผสมผสานนาฏศิลป์
 ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนาเข้าไว้ด้วยกัน คุณกรีชออกแบบท่าของนกตัวผู้โดย
 ใช้ท่าการพ่อนกถึงเกาะที่ตนถนัดเป็นพื้นฐาน ส่วนคุณวิสาวดี ใช้นาฏศิลป์ไทย
 ผสมผสานกับทักษะการเต้นแบบนาฏศิลป์สมัยใหม่ ในการเคลื่อนที่ไปยังจุดต่างๆ
 เพื่อให้การแสดงเร็วขึ้น เช่นการวิ่ง การหมุนตัวหลบ และการกระโดดเล็กๆ

ได้มีการจัดการแสดงชุดตามล่าหารักมากกว่า 40 ครั้ง ทั้งในกรุงเทพฯ และต่าง
 จังหวัด การแสดงชุดนี้ได้ไปแสดงในรายการทไวไลท์โชว์ ทางโทรทัศน์สีช่อง 3 โดยเป็น
 ตัวแทนการแสดงของภัทราวดีเธียเตอร์ ร่วมกับการแสดงชุด คีทมูลพลัม ที่ตัดตอนมา
 จากโขนจินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ⁵⁵

⁵⁵ สัมภาษณ์, วิสาวดี วัฒนสุวรรณ. 8 กรกฎาคม 2543.

ภาพที่ 78-79 : ภาพจากการแสดงชุด ตามล่าหาลัก ในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ ณ ภัทราวดีเธียเตอร์
 ออกแบบท่าเต้น – รำ และแสดงโดย คุณวิมลสาวดี วัฒนสุวรรณ และคุณกริช ชัยศิลป์บุญ
 เป็นการผสมผสานทำนาฏศิลป์ล้านนา นาฏศิลป์ไทย และ นาฏศิลป์ร่วมสมัย เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับนกที่
 กำลังหาคู่ ประกอบการแสดงดนตรีสด
 ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเธียเตอร์

ภาพที่ 80 : ภาพจากการแสดงชุด ตามล่ำหารัก ในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ ณ ภัทราวดีเธียเตอร์
 ออกแบบท่าเต้น – รำ และแสดงโดย คุณวิศสาวดี วิฒนสุวรรณ และคุณกริช ชัยศิลป์บุญ
 เป็นการผสมผสานทำนาฏศิลป์ล้านนา นาฏศิลป์ไทย และ นาฏศิลป์ร่วมสมัย เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับนกที่
 กำลังหาคู่ ประกอบการแสดงดนตรีสด
 ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

5. เงาะป่า ของภัทราวดีเธียเตอร์

ออกแบบท่าเต้นและแสดง โดย คุณพัชรา บัวทอง และ คุณมานพ มีจำรัส

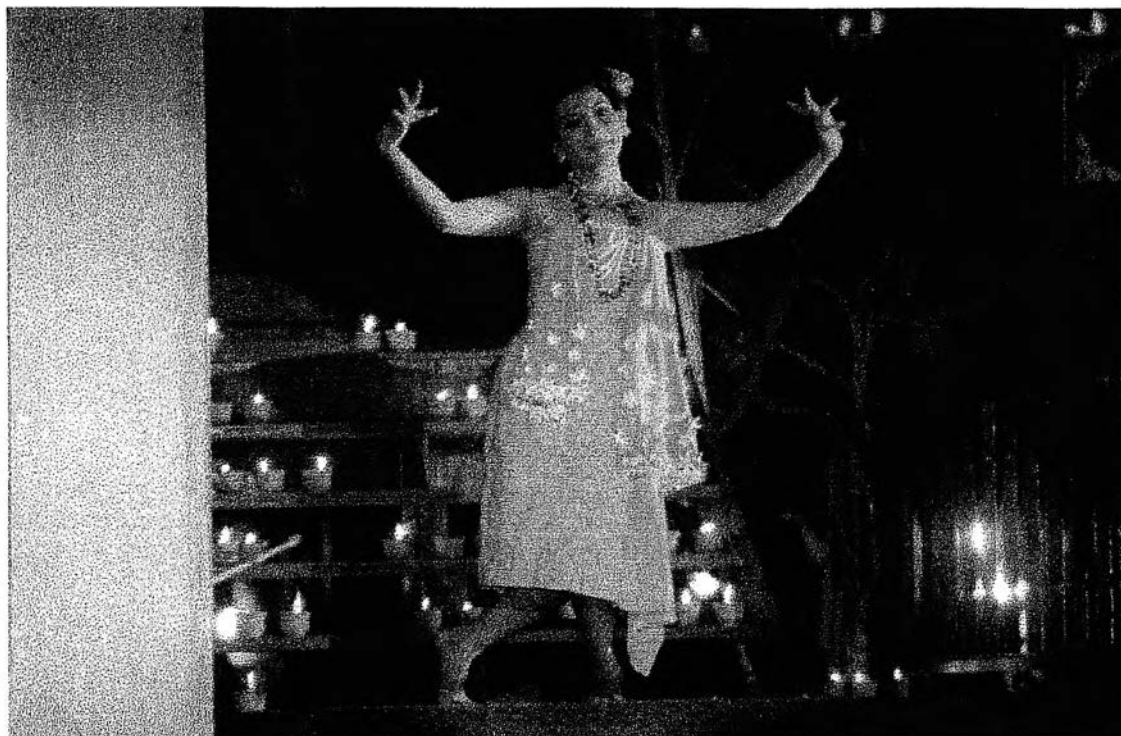
เป็นการตัดบางช่วงของการแสดงละครเพลงเรื่องเงาะป่าของภัทราวดีเธียเตอร์ มาปรับปรุงใหม่ในรูปแบบของการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัย เริ่มต้นด้วยการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัย ชุดระบำนก และชมพลาจับเสือ และให้เล็บเสือแก่ลำหับ การแสดงช่วงนี้เป็นการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยเดี่ยว โดยคุณมานพ มีจำรัส

การแสดงช่วงที่ 2 เป็นการแสดงคู่ของ ชมพลาและลำหับประกอบทำนองเพลงจีนรำพัด เนื้อร้องจากบทพระราชนิพนธ์เรื่องเงาะป่า ในรัชกาลที่ 6

“ชื่นใจ ที่เงาะไม่ร่าบรมลมหัตถิวิ
 หอมกลิ่นกระถินกลิ่นไกลใจวีวีวี
 หรือใครลิวลมแลลบมาแอบดู
 โลกนี้มีอะไรที่ไม่คู่
 ได้เห็นอยู่ทั่วถ้วนล้วนเป็นสอง
 ดวงจันทร์นั้นยังมีอาทิตย์ปอง
 เดินพบพ้องบางคราวเมื่อเข้าเย็น”⁵⁶

ท่าเต้นเป็นการผสมผสานระหว่างตัวละคร 2 ตัว ลำหับ (คุณพัชรา) จะใช้นาฏยศิลป์ไทย ในขณะที่ชมพลาจะเต้นตามแบบของนาฏยศิลป์สมัยใหม่ มีการยกและการขึ้นลอยแบบต่างๆประกอบ

⁵⁶ “ประวัติภัทราวดีเธียเตอร์”, เอกสารข้อมูลของภัทราวดีเธียเตอร์ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

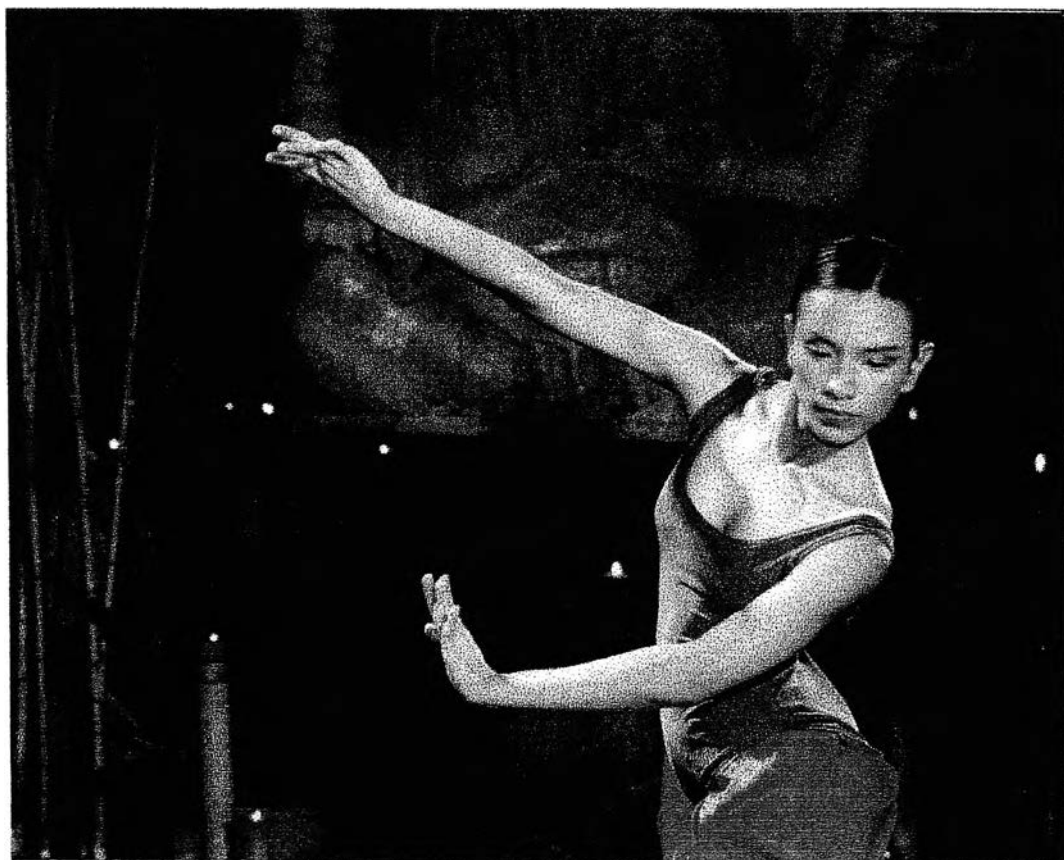
ภาพที่ 81 : ภาพจากการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย ไทย – ตะวันตก เรื่องเงาะป่า ของภัทราวดีเธียเตอร์ ในงาน
Amerzing Thailand ณ สนามหลวง
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

6. Four Elements ของ คุณวิมลสวดี วัฒนสุวรรณ

ออกแบบท่าเต้นและแสดงโดย คุณวิมลสวดี วัฒนสุวรรณ

คุณวิมลสวดี วัฒนสุวรรณ ได้เสนอผลงานการแสดง ชุด Four Elements ซึ่งเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นเป็นผลงานจบการศึกษา ที่ได้จัดการแสดงไปแล้วในปี 2539 แนวความคิดมาจากองค์ประกอบของคนตามแนวความเชื่อของศาสนาพุทธ นำเอาท่าการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ไทยมาแยกองค์ประกอบและจัดเรียงขึ้นเพื่อนำเสนอใหม่ ในครั้งนี้มีการปรับเปลี่ยนท่าการแสดงเล็กน้อย และคุณวิมลสวดี เปลี่ยนเป็นการแสดงเดี่ยว จากเดิมใช้ผู้แสดงจำนวน 4 คน⁵⁷

⁵⁷ สัมภาษณ์, วิมลสวดี วัฒนสุวรรณ. 8 กรกฎาคม 2543.

ภาพที่ 82 : ภาพจากการแสดงชุด Four Season ของคุณวิมลสวดี วัฒนสุวรรณ
ในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ ณ ภัทราวดีเธียเตอร์
ดัดแปลงจากการแสดงครั้งแรก ที่หอประชุมปรีดี โดยเปลี่ยนเป็นการแสดงเดี่ยว
ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

7. อีบิต ของภัทราวดีเธียเตอร์

สร้างสรรค์แนวความคิดในการแสดง โดยคุณภัทราวดี มีชูธน และคุณมานพ มีจำรัส

อีบิตเป็นการแสดงที่นำแนวความคิดของการแสดงศิลปะการติดตั้ง (installation art) และ happening art เข้ามาใช้ในศิลปะการแสดง โดยใช้นักแสดง 1 คน มาแสดง ทำอยู่บนแท่นวงกลมสีดำ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เมตร ใช้การเคลื่อนไหวที่นักแสดงคนนั้นเชี่ยวชาญ เป็นทักษะการแสดงแบบที่ไม่ได้มีการออกแบบท่าเต้นมาก่อน (improvisation) เหมือนกับเป็นตุ๊กตาคานุนที่เคลื่อนไหวไปมาบนพื้นที่จำกัด เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศของงานเทศกาลให้มีการแสดงอยู่ทุกมุมของโรงละคร ทั้งยังเป็นการฝึกนักแสดงรุ่นใหม่ของคุณะ ให้กล้าแสดงออก และใช้ความรู้ของตนเองให้เป็นประโยชน์ เป็นการแสดงที่ใกล้ชิดกับผู้ชม และเคลื่อนไหวโต้ตอบกับปฏิกิริยาของผู้ชม และเสียงที่อยู่รอบตัว

โดยส่วนมากผู้ที่แสดงอีบิตเป็นผู้แสดงที่มีพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย ทำให้สร้างสรรค์ทำการเคลื่อนไหวในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยตามจินตนาการของตนออกมา เป็นการแสดงในระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

ภาพที่ 83 : ภาพจากการแสดง อีบิต โดย คุณกริช ชัยศิลป์บุญ ในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ ณ ภัทราวดีเธียเตอร์
ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 84 : ภาพจากการแสดง อีบิต โดย คุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ ในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ ณ ภัทราวดีเธียเตอร์
ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 85 : ภาพจากการแสดง อีบิต โดย คุณศิริลักษณ์ ทรงขลิบ ในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ ณ ภัทราวดีเธียเตอร์
ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

นอกจากนั้นแล้วในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ ยังได้เปิดโอกาสให้นักเรียนการแสดงของภัทราวดีเธียเตอร์ นักแสดงรุ่นใหม่ของคุณะ และบุคคลต่างๆที่สนใจสร้างสรรค์การแสดงเดี่ยวมาร่วมแสดง ณ ลานพระพิฆเนศร หน้าโรงละคร ทำให้มีการแสดงชุดสั้นๆ 3-5 นาทีเกิดขึ้นหลายชุด ในหลายๆชุดนั้นเป็นการแสดงที่ผสมผสานนาฏยศิลป์ไทยเข้ากับนาฏยศิลป์และการแสดงประเภทต่างๆ รวมทั้งทักษะการเล่นยิมนาสตีก และกายกรรมต่างๆ

ภาพที่ 86 : ภาพจากการแสดงงานทดลองออกแบบสร้างสรรค์การแสดงของนักแสดงรุ่นใหม่ของภัทราวดีเธียเตอร์
ในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ ของคุณอุมาพร เสนาจักร์

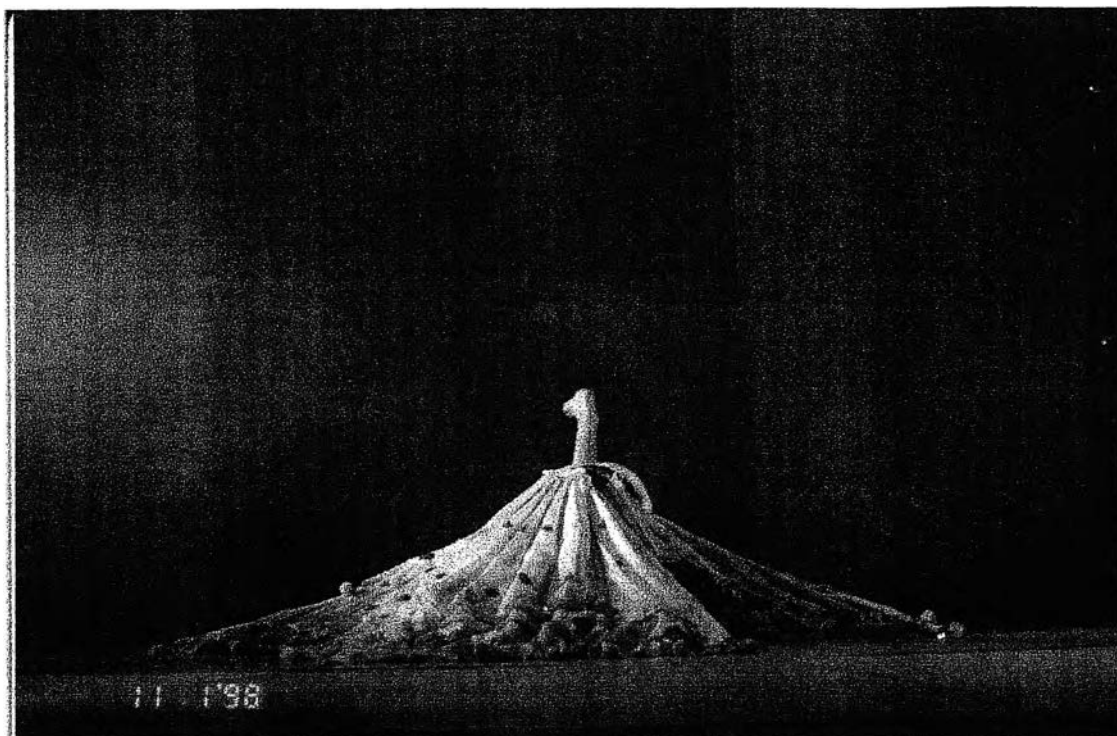
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ในช่วงเวลาเดียวกับการจัดงาน ลานสร้างสรรค์งานศิลป์ ภัทราวดีเธียเตอร์ ได้รับการติดต่อจากทีมงานรายการ **ติลลิบ** รายการวาไรตี้โชว์ที่แพร่ภาพออกอากาศในคืนวันศุกร์ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ให้สร้างสรรค์การแสดงเพื่อใช้แพร่ภาพเป็นช่วงตัดเข้าโฆษณา ตัดกลับจากโฆษณา (เปิด-ปิดเบรก) ของการสัมภาษณ์ในรายการโดยทำเป็นชุดการแสดงนาฏศิลป์สั้นๆ ประมาณ 1 นาที มีเนื้อหาที่น่าสนใจเกี่ยวพันกับการสัมภาษณ์ในตอนนั้นๆ หรือเหตุการณ์ในช่วงที่รายการตอนนั้นจะออกอากาศเช่น ช่วงเทศกาลคริสต์มาส เรื่องเกี่ยวกับเด็กจรจัด เป็นต้น โดยใช้ชื่อการแสดงว่า **สรีระศิลป์** จากภัทราวดีเธียเตอร์ (มาจาก Physical Theatre, Body Movement)

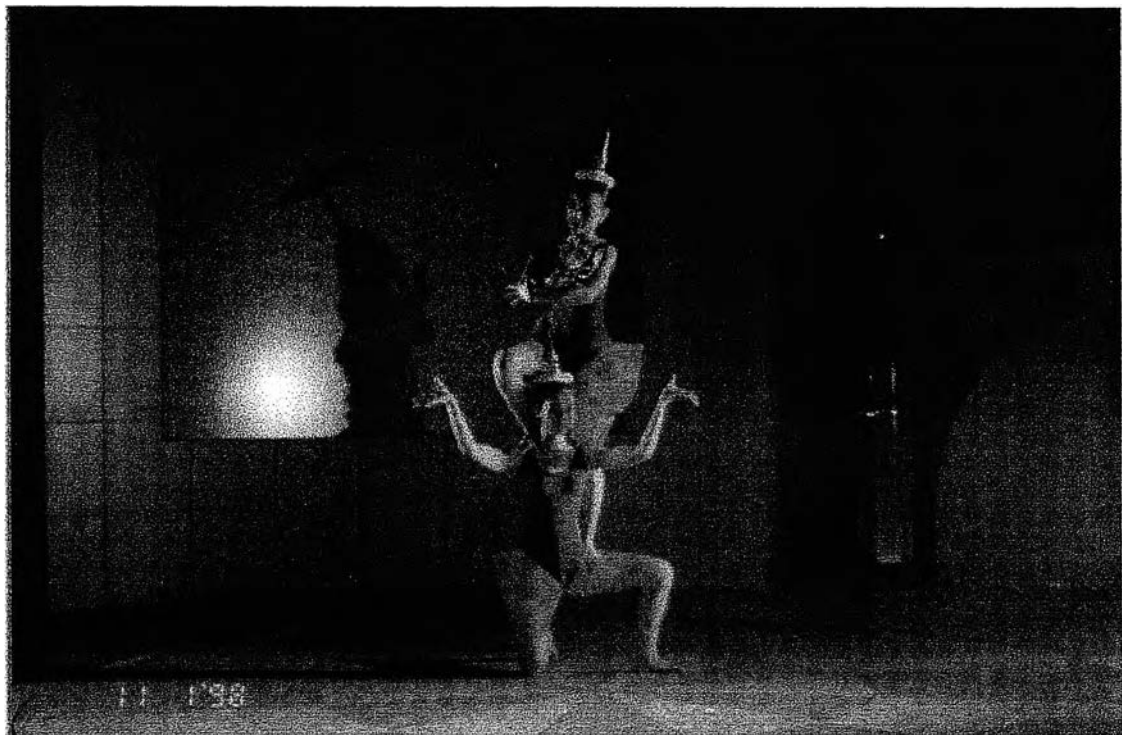
ในการออกแบบการแสดงแต่ละชุด คุณภัทราวดี ได้เชิญผู้ออกแบบท่าเต้นที่เคยร่วมงานกับภัทราวดีเธียเตอร์ มาร่วมสร้างสรรค์การแสดงโดยรับผิดชอบคนละ 1 ตอนสลับกันไปแล้วแต่ละดวง และถนัดแนวความคิดอย่างไร ใช้นักแสดงของภัทราวดีเธียเตอร์แสดง คุณมานพ มีจำรัส หรือ คุณภัทราวดีเองจะเป็นผู้ดูแลการถ่ายทำ กำกับกล้อง และ ตัดต่อ เพื่อให้ภาพออกมาตามผู้ออกแบบท่าเต้นต้องการ

สรีระศิลป์ ได้ออกอากาศประมาณ 2 เดือน หลังจากนั้นทางรายการติลลิบก็ได้หมดสัญญากับสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ทำให้ไม่มีการสร้างสรรค์ผลงานสรีระศิลป์อีก แต่อย่างไรก็ตามพบว่า การแสดงที่นำออกไปแสดงในสรีระศิลป์นั้น เป็นการแสดงที่ตัดตอนออกมาจากการแสดงนาฏศิลป์ หรือ นาฏศิลป์ที่มีเรื่องราว (dance drama) หลายชุดที่ภัทราวดีเธียเตอร์ และผู้ออกแบบท่าเต้นคนนั้นได้สร้างสรรค์มาก่อนไม่ได้เป็นการสร้างสรรค์การแสดงชิ้นใหม่ทั้งหมด แต่ก็มีบางรายการที่สร้างขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับการถ่ายทอดทางโทรทัศน์โดยเฉพาะ เช่น ชุด **นกยูง** ของคุณกริช ชัยศิลป์บุญ

ผู้ออกแบบท่าเต้นที่มาร่วมแสดงผลงานในสรีระศิลป์ได้แก่ คุณมานพ มีจำรัส, Mr. Kutsura Kan, คุณกริช ชัยศิลป์บุญและ คุณวิมลสวดี วัฒนสุวรรณ เป็นต้น

ภาพที่ 87-88 : ภาพจากการแสดงในรายการศิลปะ สรีระศิลป์ จากภัทราวดีเธียเตอร์
 การแสดงชุด นกยูง ออกแบบและแสดงโดย คุณกริช ชัยศิลป์บุญ ซึ่งดัดแปลงมาจากการแสดงชุดนกกิงกะลา เพื่อ
 ให้เหมาะสมกับการแสดงที่ถ่ายทำสำหรับรายการโทรทัศน์
 ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเธียเตอร์

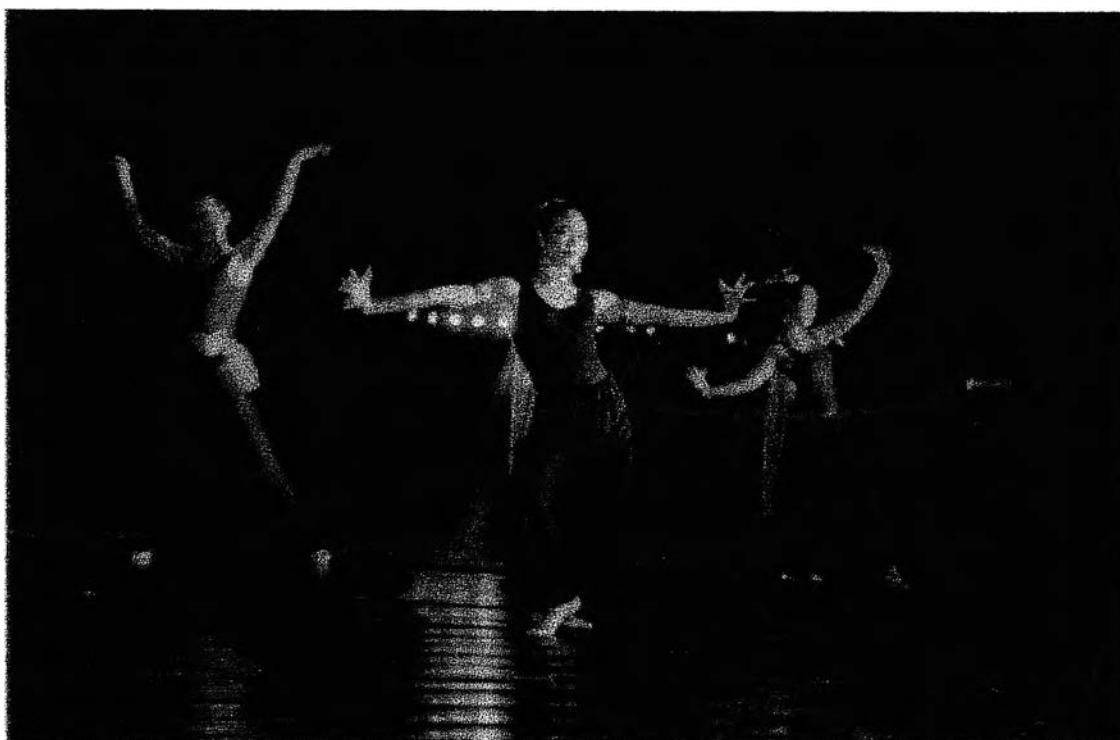
ภาพที่ 89-90 : ภาพจากการแสดงในรายการศิลปะ สรีระศิลป์ จากภัทราวดีเธียเตอร์

ออกแบบท่าเต้น - ไร่ โดย คุณวิมลสวดี วัฒนสุวรรณ

แสดงโดย คุณวิมลสวดี วัฒนสุวรรณ และคุณสิริลักษณ์ ทรงชลิบ

ที่มา : ห้องสมุดภัทราวดีเธียเตอร์

ในช่วงเดือนเมษายน 2541 คุณภัทราวดี มีชูชน ได้อนุญาตให้ กลุ่มแอ็ค อาร์ต (ACT ART) นำโดยคุณราฟ (ไม่ทราบนามสกุล) ใช้โรงละครและสถานที่ของภัทราวดีเธียเตอร์จัดงาน เทศกาลสาธิตศิลป์ (Art Season) ขึ้น โดยเชิญนักแสดง นาฏยศิลป์ นักดนตรี ฯลฯ จำนวน 44 คนะ มา ร่วมแสดงในบริเวณของภัทราวดีเธียเตอร์ ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะบนเวทีเท่านั้น การแสดงทุกชุดไม่มีการเก็บค่าผ่านประตู เป็นการเปิดโอกาสให้นักแสดงละครเวทีรุ่นใหม่ในประเทศไทย และผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะการแสดงร่วมสมัยประเภทต่างๆ ได้มีโอกาสแสดง แลกเปลี่ยนความคิด และชื่นชมผลงานของกันและกัน ในโอกาสนี้ ภัทราวดีเธียเตอร์ได้นำการแสดง โชนหารสอง มาเปิดการแสดงอีกครั้งหนึ่ง⁵⁸

ภาพที่ 91 : ภาพจากการแสดงชุด City Heat ของคุณศิริลักษณ์ ทรงขลิบ ในงานเทศกาลสาธิตศิลป์ ณ ภัทราวดีเธียเตอร์ เป็นการแสดงที่นำท่ามือ-แขนของนาฏยศิลป์ไทย มาผสมผสานเข้ากับการเคลื่อนไหวแบบ แจ๊ส นาฏยศิลป์ร่วมสมัย และ การเต้นเชียร์ลิตเตอร์

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

⁵⁸ "ประวัติภัทราวดีเธียเตอร์", เอกสารข้อมูลของภัทราวดีเธียเตอร์ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

วงดนตรีฟองน้ำ ได้จัดการแสดงชุด ราชูอมตาวัน ขึ้น ณ เวทีกลางแจ้งศูนย์วัฒนธรรม และ ครั้งที่ 2 ที่ โรงแรมแชงกรีลา โดยการนำของคุณบุรุษ แกสตัน เป็นการแสดงดนตรีไทยร่วมสมัย และมีการแสดงชุดราชูอมตาวันประกอบการบรรเลง ออกแบบการแสดงโดยคุณพิเชษฐ์ กลั่นชื่น โดยใช้ศิลปะการแสดงโขนยักษ์ ผสมผสานกับนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย และละครหุ่น นำแสดงโดยคุณพิเชษฐ์ กลั่นชื่น และ คุณ ชนิษฐา ฝ้ายเทศ

ในวันที่ 15-17 พฤษภาคม 2541 The Company of Performing Artist ได้จัดการแสดง การกุศลเรื่อง กระเรียนสีเงิน (The Last Silver Crane) ขึ้น ณ วัดสวนผักกาด ถนนศรีอยุธยา จัด โดยมูลนิธิจุมพฏ-พันธุ์ทิพย์ และมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรม ราชูปถัมภ์ เนื้อเรื่องโดย คุณสินนภา สารสาส และ คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์ ประพันธ์และแนะนำ ดนตรีโดย คุณสินนภา สารสาส กำกับและออกแบบท่าเต้นโดย คุณวราภรณ์ และ คุณพิเชษฐ์ กลั่น ชื่น ออกแบบเสื้อผ้าโดย คุณปาลักษณ์ สุรัสวดี คุณชัยวรรณ สนแจ้ง และ คุณวิลาวัลย์ สังฆะภิบาล แสดงนำโดย คุณคัตสึระ คัง (Katsura Kan) รับบทเป็นนักรบดำ คุณพิเชษฐ์ กลั่นชื่น รับบทเป็น ราชนี แห่งราตรี คุณจิตติ ชมพี รับบทเป็นนกกระเรียนตัวผู้และเหยี่ยวรุ้ง คุณเหมื่อนฝัน อำพันแสง รับบทเป็นนกกระเรียนตัวเมียและพญานาค คุณจุลชาติ อรัณยะนาถ รับบทเป็นเสื้อลายเมฆ และ เรด และคุณสมควร อยู่บัว รับบทเป็นคูปริและควายป่า⁵⁹

การแสดงเรื่อง กระเรียนสีเงิน ครั้งนี้เป็นการแสดงที่ผสมผสานนาฏยศิลป์หลายรูปแบบ เข้าด้วยกัน โดยเฉพาะนาฏยศิลป์ไทย Butoh (นาฏยศิลป์ร่วมสมัยญี่ปุ่น) และนาฏยศิลป์สมัยใหม่ รวมทั้งบัลเลต์ในบางฉาก ที่เด่นมากคือการนำนักแสดงเอก 2 คนที่มีพื้นฐานการแสดงแตกต่างกัน อย่างสิ้นเชิงมาแสดงร่วมกัน ได้แก่ คุณคัตสึระ คัง และ คุณพิเชษฐ์ ทำการเคลื่อนไหวของทั้ง 2 ไม่ ได้มีการผสมผสานกัน แต่เป็นการใช้การเคลื่อนไหว 2 ลักษณะเพื่อเดินโต้ตอบกัน ในขณะที่ คุณจุลชาติ และ คุณสมควร นำการเคลื่อนไหวตามหลักของโขนลิงและโขนยักษ์มาเป็นพื้นฐานใน การสร้างท่าทางการเคลื่อนไหวของสัตว์ต่างๆให้เป็นระบำ ประกอบกับการเต้นขึ้นปลายเท้าแบบ บัลเลต์ของนางไม้

⁵⁹ The Company of Performing Artist Thailand. Bangkok: Nation Multimedia Group Public Co. Ltd., 1999.

ภาพที่ 92 : ภาพจากการแสดงเรื่องนกระเรียนสีเงิน ของ The Company of Performing Artist

ณ วังสวนผักกาด ในวันที่ 15-17 พฤษภาคม 2541

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ประมาณเดือนมิถุนายน 2541 คุณมานพ มีจำรัส ได้รับเชิญจากคณะ Asian Council for People's Culture (ACPC) ในกรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ไปร่วมการแสดงชุด Cry of Asia แสดง ณ ประเทศฟิลิปปินส์ และได้หวั่น นักแสดงเป็นนักเต้นที่ได้รับเชิญมาจากหลายประเทศ และทุกคนมีพื้นฐานนาฏศิลป์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงเป็นการแสดงที่แลกเปลี่ยนทักษะการแสดงซึ่งกันและกันในระหว่างเวลา 1 เดือนที่ทำการซ้อมร่วมกัน คุณมานพใช้โชนเป็นพื้นฐานการเคลื่อนไหวในการแสดง นักแสดงทุกคนจะต้องประดิษฐ์ท่าเต้นของตนเอง และสรุปการออกแบบร่วมกันในแต่ละวัน การฝึกซ้อมและการออกแบบท่าเต้นจะเป็นไปในลักษณะของการ improvisation ตามหัวข้อแต่ละหัวข้อในการเดินเรื่องของการแสดง แล้วนำท่าทางที่ได้จากการ improvisation นั้นมาปรุงแต่งให้เรียบร้อยยิ่งขึ้น⁶⁰

คุณมานพใช้ประสบการณ์ในการแสดงและร่วมออกแบบการแสดงในครั้งนี้เป็นแนวทางการออกแบบท่าเต้นในชุดการแสดงต่อๆมา

การแสดงผลงานสร้างสรรค์ในรายวิชา Advanced Choreograph ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ของภาควิชานาฏศิลป์ไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ ห้องลานศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ในวันที่ 3 กันยายน 2541 คุณดนัย แผ่นทอง เป็นอาจารย์ผู้สอน

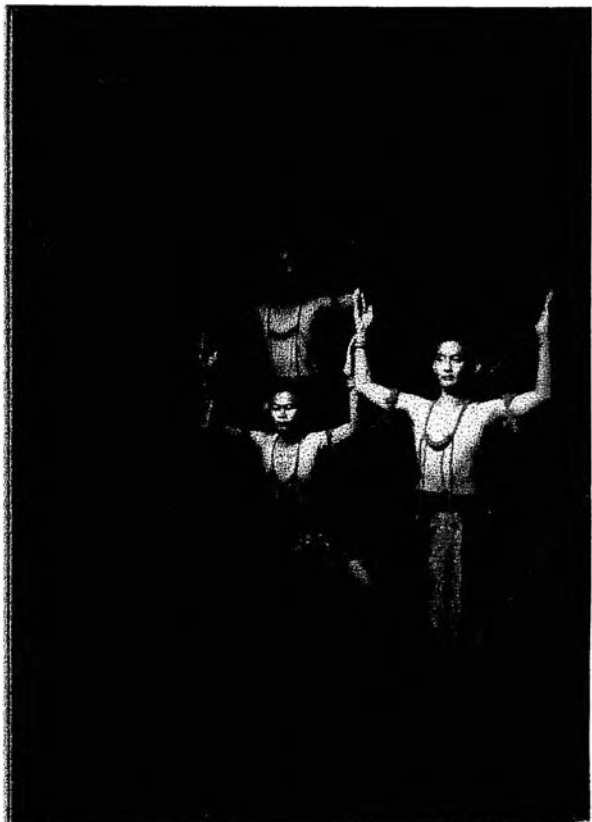
ในการแสดงครั้งนี้ เป็นการนำเสนอผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยจำนวน 4 ชุด โดยแต่ละชุดมีผู้ร่วมสร้างสรรค์ 3-4 คน หนึ่งในการแสดงทั้ง 4 ชุด คือการแสดงชุด นคร ออกแบบท่าเต้นและแสดง โดย คุณสุกัญญา ทวีพย์ประเสริฐ คุณสุขสันติ แวงวรรณ คุณฐาภรณ์ สัมภาษณ์ และคุณสุรัตน์ จงดา เป็นการแสดงแบบนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ ด้วยการนำพื้นฐานการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทย และท่าบางส่วนของกระบี่กระบองมาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการแสดงครั้งนี้ ซึ่งนำเสนอภาพลักษณ์ของรูปจำหลักในโบราณสถาน เมืองโบราณ เนื่องจากทั้ง 4 ท่านเป็นอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทยในสถาบันต่างๆ และไม่เคยมีประสบการณ์ในการเต้นรำแบบตะวันตก ทำให้การแสดงชุดนคร เป็นการนำท่านาฏศิลป์ไทยมาประยุกต์ขึ้นใหม่ ตามหลักการประดิษฐ์ท่าเต้นแบบตะวันตก โดยไม่ได้มีการผสมผสานนาฏศิลป์รูปแบบอื่นๆเข้าไป

⁶⁰ สัมภาษณ์, มานพ มีจำรัส. 12 ตุลาคม 2542.

ภาพที่ 93-94 : ภาพจากการแสดงชุด นคร ออก
แบบท่าเต้น – รำ โดย คุณสุรัตน์
จงดา คุณสุขสันติ แวงวรรณ คุณ
สุกัญญา ทริพย์ปะเสริฐ และคุณ
ฐาภรณ์ สำราญพงศ์ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการนำเสนอผลงานในราย
วิชานาฏยประดิษฐ์ชั้นสูง ของ
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานาฏศิลป์ไทย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

วันที่ 12 กันยายน 2541 About Art Related Activities (AARA) ได้จัดการแสดงขึ้น ณ About Café ถนนไมตรีจิตร์ โดยมีการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย 2 ชิ้น โดยนาฏศิลป์ 2 คน คือ คุณพีรเมษฐ์ ชมธวัช และ คุณพิเชษฐ กุลั่นชื่น

คุณพีรเมษฐ์ ชมธวัช เสนอการแสดงชุด Homage อีกครั้ง โดยปรับเปลี่ยนเครื่องแต่งกายไปจากครั้งที่แสดงเป็นโครงการปริญญาโท ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปลี่ยนเพลง และเพิ่มท่าการเคลื่อนไหวจากแม่บทโขนเข้าไป แสดงประกอบการอ่านบทกวี “ความฝันอันสูงสุด” โดยคุณฉัตรติยา ไทยภิรมย์สามัคคี เวทีบุผ้าสีขาว มีการโรยกลีบดอกไม้ไว้บนพื้นเวที การแสดงครั้งหลังจะเป็นการ Improvisation โดยใช้ ทักษะการเต้นรำแบบนาฏศิลป์สมัยใหม่ และ ทักษะ Release เข้าไปประกอบ ความยาวของการแสดงประมาณ 10 นาที⁶¹

ภาพที่ 95 : ภาพจากการแสดงชุด Homage II ของคุณพีรเมษฐ์ ชมธวัช ณ About Café

วันที่ 21 กันยายน 2541

ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของคุณพีรเมษฐ์ ชมธวัช

⁶¹ สัมภาษณ์. พีรเมษฐ์ ชมธวัช, 10 มิถุนายน 2543.

คุณพิเชษฐ์ กลั่นชื่น เสนอการแสดงชุดรำแม่บท เช่นกัน เป็นการนำท่ารำแม่บทมาประยุกต์เรียบเรียงใหม่ ในแนวทางของนาฏยศิลป์ร่วมสมัย แต่ก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงท่ารำไปมากนัก เพียงแต่เพิ่มการเคลื่อนไหวที่ (transition) เข้ามา และเร่งจังหวะการรำให้เร็วขึ้น

คณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยวัฒนธรรมและสนเทศ (The ASEAN Committee on Culture and Information – COCI) ได้จัดการแสดง “Realizing RAMA” (รามายณะอาเซียน) ซึ่งเป็น กิจกรรมความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการศิลปะการแสดงสัญจรอาเซียน (ASEAN Flagship Voyage: A Performing Arts Tour Across ASEAN) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานร่วมทางวัฒนธรรมของอาเซียนให้ปรากฏแพร่หลายทั้งภายในและภายนอกภูมิภาคอาเซียน

การแสดงชุดนี้ได้เปิดรอบปฐมทัศน์ที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม ในระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำรัฐบาลอาเซียน (ASEAN Summit) ในวันที่ 16-17 และ 19 ธันวาคม 2541 และเดินทางไปแสดงต่ออย่างเมืองโฮจิมินต์ ประเทศเวียดนามเช่นกัน ในวันที่ 22 ธันวาคม 2541

การแสดง Realizing RAMA เป็นการนำเสนอรามายณะ วรรณคดีการละครของเอเชียในรูปแบบใหม่ ด้วยนาฏยศิลป์ร่วมสมัยที่สร้างสรรค์ขึ้นจากท่านาฏยศิลป์ประจำชาติของประเทศอาเซียน ผสมผสานกับนาฏยศิลป์สมัยใหม่ และการนำเสนอผ่านเทคนิคการละคร แสง สีเสียงที่ทันสมัย ด้วยเป็นผลงานการสร้างสรรค์ร่วมกันของผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการแสดงจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด โดยมีรายชื่อทีมงานสร้างสรรค์การแสดงดังต่อไปนี้⁶²

ผู้อำนวยการโครงการ	Nestor O. Jardin	ฟิลิปปินส์
ผู้กำกับการแสดงและร่วมออกแบบท่าเต้น	Denisa Reyes	ฟิลิปปินส์
ผู้ประพันธ์ดนตรี	Rahayu Supanggah	อินโดนีเซีย
ผู้ร่วมออกแบบท่าเต้น	ภัทราวดี มีชูธน	ไทย
ผู้เขียนบท	Nicanor G. Tiogson	ฟิลิปปินส์
ผู้ออกแบบฉากและเครื่องแต่งกาย	Salvador Bernal	ฟิลิปปินส์

⁶² สื่อบัตรการแสดงรามายณะอาเซียน “Realizing RAMA”. การแสดงที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย, 22 มีนาคม 2543, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2543. ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ที่ปรึกษาฝ่ายเครื่องแต่งกาย	U Aung Thwin	พม่า
ที่ปรึกษาฝ่ายฉาก	Bayu Utomo Radjikin	มาเลเซีย
ผู้ออกแบบแสง	Haji Ibrahim Bin Ismail	บรูไน ดารุสซาลาม
ผู้ออกแบบเสียง	Vongchith Phommachak	ลาว
ผู้กำกับภาพวิดีโอทัศน์	Jason Lai	สิงคโปร์
ผู้กำกับฝ่ายเทคนิค	Nguyen Phong	เวียดนาม
ผู้กำกับฝ่ายศิลป์	Ami Miciano	ฟิลิปปินส์

นอกจากนี้ผู้แสดงทั้งหมดจำนวน 20 คน เป็นนาฏยศิลป์ที่ได้ถูกคัดเลือกมาเป็นตัวแทนของแต่ละประเทศที่ถูกคัดเลือกว่ามีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของทีมงานสร้างสรรค์ ให้มาเข้าร่วมฝึกซ้อม และแลกเปลี่ยนพื้นฐานการแสดงนาฏยศิลป์ประจำชาติให้แก่กันและกัน เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ก่อนการแสดงรอบปฐมทัศน์ ณ กรุงเทพมหานคร โดยมีนักแสดงชาวไทยเข้าร่วม 3 คน ได้แก่ คุณมานพ มีจำรัส คุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ และ คุณสิริธร ศรีชลาคม

Realizing RAMA เป็นการแสดงที่ปรับปรุงโครงเรื่องมาจากวรรณคดีเรื่องรามายณะ ที่สะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของมนุษย์ซึ่งต้องต่อสู้กับกิเลสตัณหาและอำนาจฝ่ายต่ำ โดยมี “RAMA” เป็นเสมือนตัวแทนของมนุษย์ ส่วน “Ravana” และเหล่าปีศาจ (ยักษ์) เป็นเสมือนตัวแทนของอำนาจฝ่ายต่ำ “Sita” และ “Lukshamana” เปรียบเสมือน “หัวใจ” และ “สติปัญญา” ที่จะช่วยให้ RAMA พ้นฝ่าอุปสรรคต่างๆจนสำเร็จ⁶³

⁶³ เรื่องเดียวกัน, ไม่ปรากฏเลขหน้า.

A visually stunning
contemporary dance production
based on the Ramayana

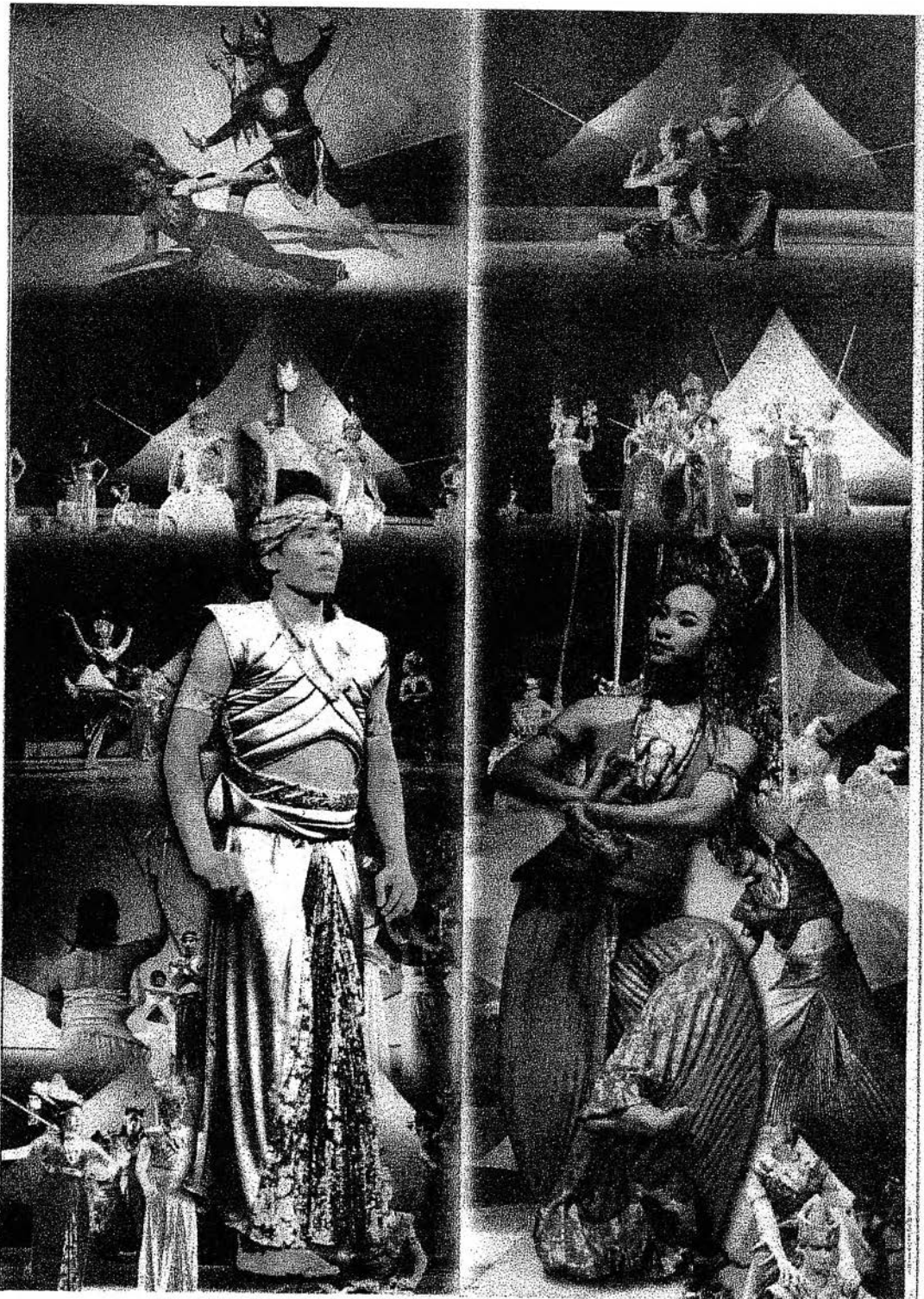
Realizing
RAMA

Presented by the
ASEAN Committee on Culture and Information

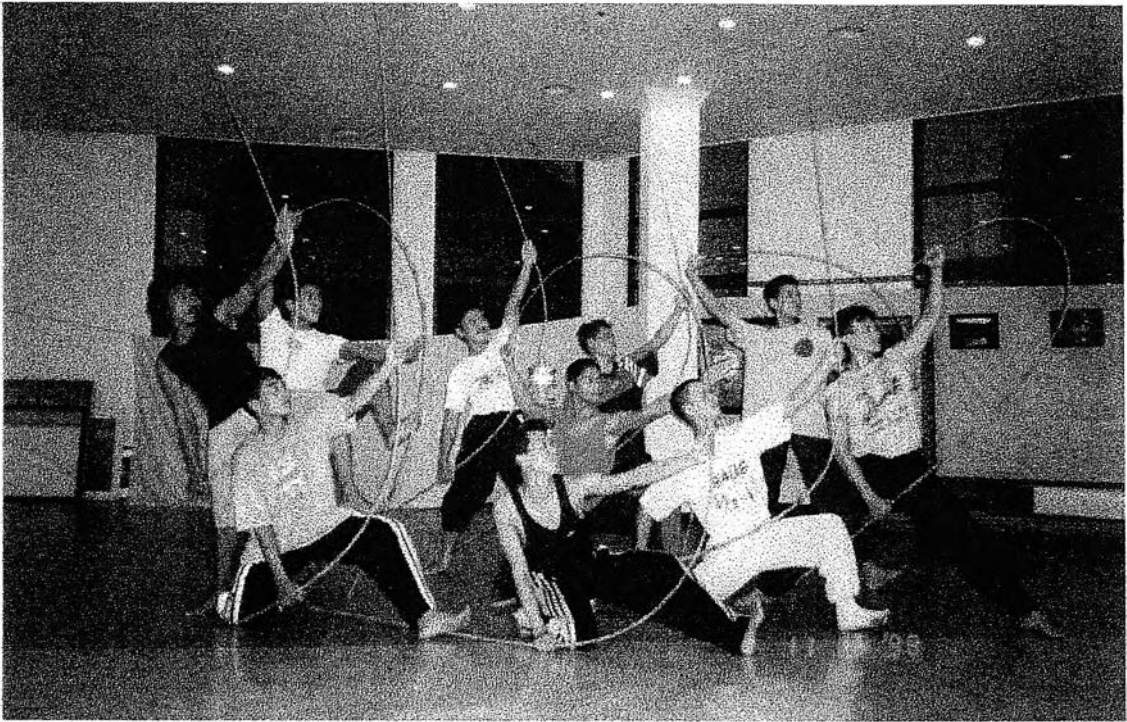
FOR TOURING INFORMATION please contact:

Mr. NESTOR O. JARDIN
Project Director
ASEAN Flagship Village
c/o Cultural Center of the Philippines
Roxas Boulevard, Pasay City
Philippines
Fax No. (0152) 551-5000

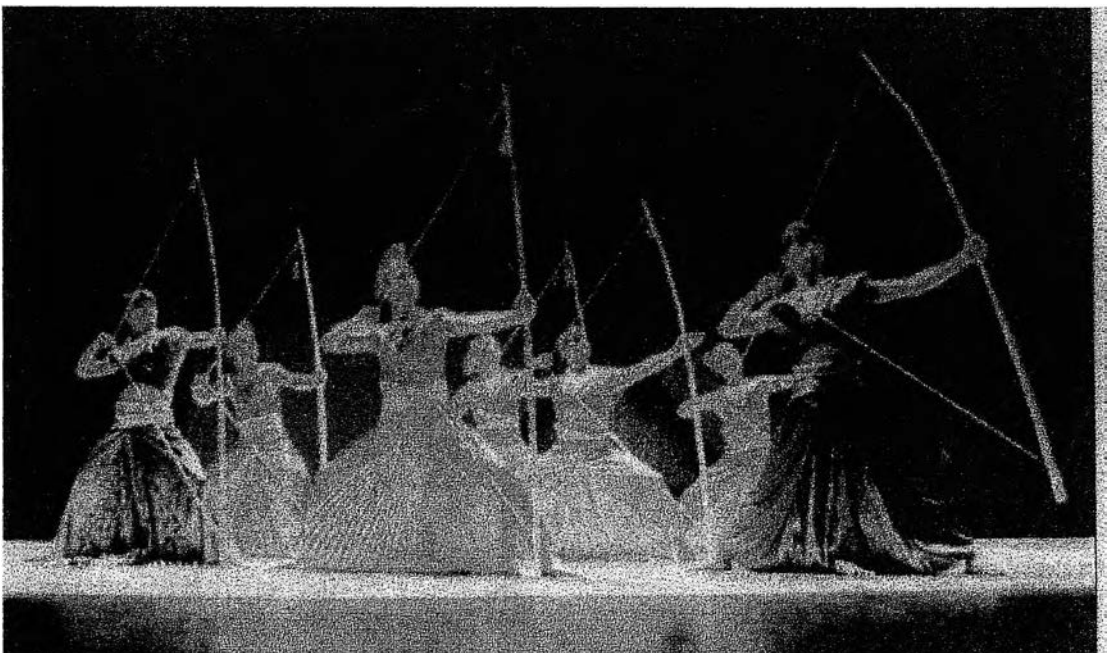
ภาพที่ 96 : หน้าปกของแผ่นพับประชาสัมพันธ์การแสดงชุด Realizing Rama
ของคณะกรรมการว่าด้วยวัฒนธรรมและสนเทศอาเซียน

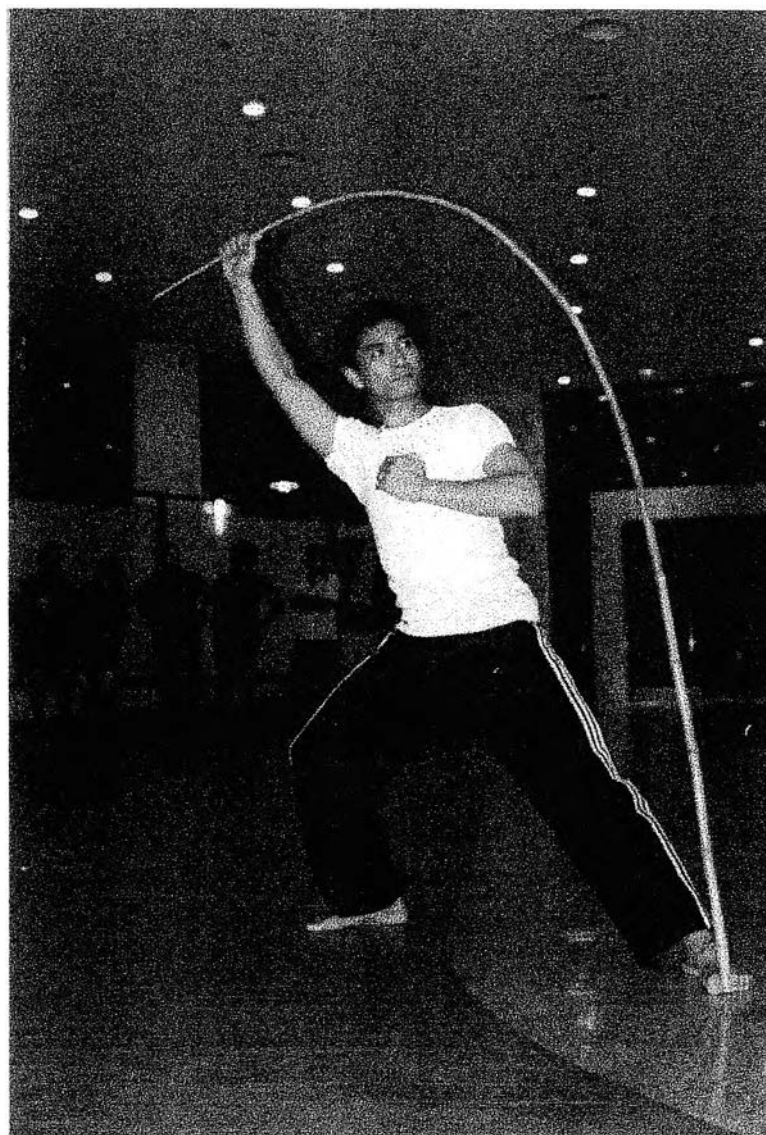
ภาพที่ 97 : ด้านโน้มนำหน้าพิภพประชาสัมพันธ์การแสดงชุด Realizing Rama เป็นภาพจากฉากต่างๆของการแสดง

ภาพที่ 98 : ลักษณะการใช้ไม้ไผ่ซึ่งสมมุติเป็นคันศรประกอบการแสดงช่วง Prologue ภาพนี้ถ่ายในการซ้อมการแสดงวันแรก
จะสังเกตเห็นได้ชัดว่าลักษณะท่าของนักแสดงแต่ละคนนั้นแตกต่างกันอย่างมาก
ที่มา: ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

ภาพที่ 99 : ภาพการแสดงช่วง Prologue หลังจากที่มีการเคลื่อนไหวของนักแสดงได้รับการปรับปรุงจากการซ้อม
และการฝึกฝนร่วมกัน ทำให้นักแสดงสามารถเคลื่อนไหวในลักษณะเดียวกันได้
ที่มา : ภาพถ่ายประชาสัมพันธ์ของการแสดง Realizing RAMA ถ่าย ณ กรุงมนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

ภาพที่ 100 : Mr.Rudy de Luna Jr. ผู้รับบท Rama แสดงท่าการดึงคันศรให้เป็นรูปหัวใจครึ่งดวง
 ในฉากการแสดงช่วง Prologue ตำแหน่งขาและลำตัวเป็นท่าพื้นฐานของ Silat ศิลปะป้องกันตัวมาเลย์ ที่แบ่งระดับการ
 เคลื่อนไหวออกเป็น 3 ระดับ คือระดับสูง (ยืนตรง) ระดับกลาง (หย่อน หรือ ย่อเข้า) และระดับล่าง (การนั่ง)
 ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

ภาพที่ 101 : ภาพการแสดงช่วง Court Woman ทำเด่นเป็นท่าที่นำเอาลักษณะท่าแขน ขา ของนาฏยศิลป์
คลาสสิกหลายๆสกุลมาใช้ร่วมกัน

ที่มา : ภาพถ่ายประชาสัมพันธ์ของการแสดง Realizing RAMA ถ่าย ณ กรุงมนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

ภาพที่ 102 : การนำลักษณะท่ามือในมุขทราของนาฏยศิลป์อินเดียมาใช้ในท่าเด่นของช่วง Court Woman
แต่ไม่ได้คงความหมายของท่าไว้แต่อย่างใด

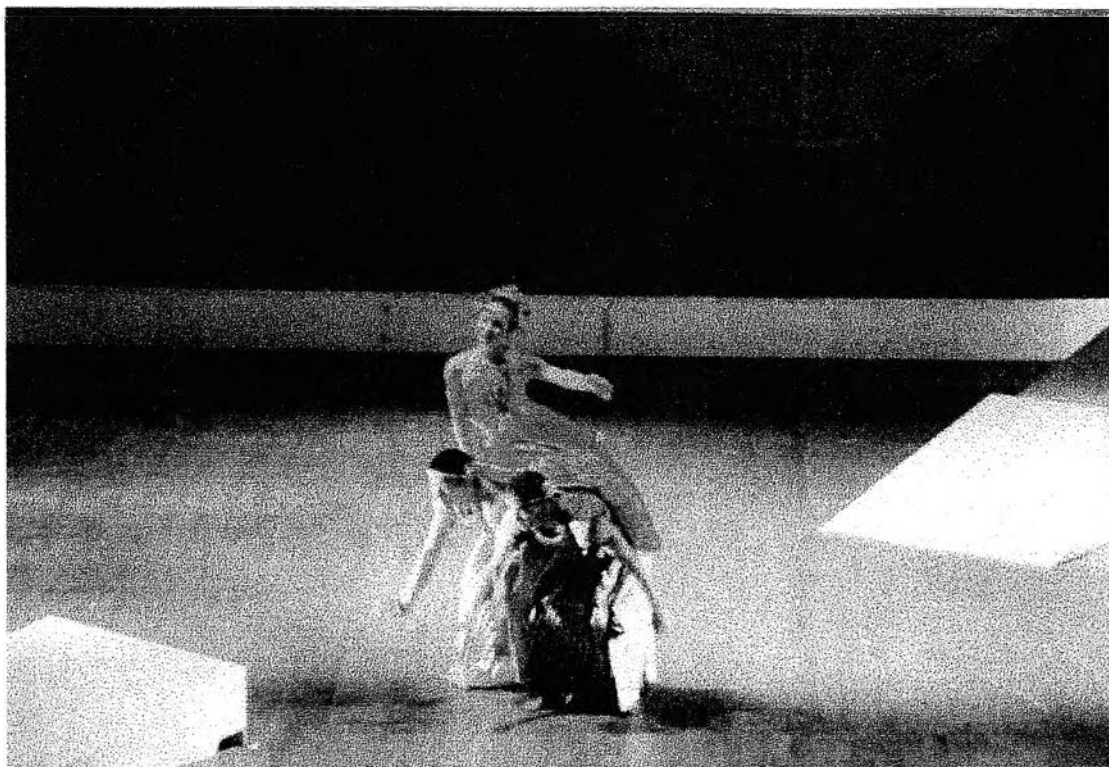
ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 103 : การใช้ทักษะ Contract หรือการถ่ายน้ำหนักของนาฏยศิลป์ร่วมสมัยในการแสดงช่วง Duet

ที่มา : ภาพที่ 130 ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

ภาพที่ 104 : ภาพถ่ายประชาสัมพันธ์ของการแสดง Realizing RAMA ถ่าย ณ กรุงมนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

ภาพที่ 105 : ภาพการใช้ทักษะ Contract ในท่าเต้นช่วง Balancing

ในภาพเป็นการข้ามแม่น้ำ Rama และ Lukshamana ช่วย Sita ข้ามแม่น้ำโดยให้เธอขึ้นนั่งบนหลัง แล้วทั้ง 2 ก็พาเธอข้ามแม่น้ำทำการแสดงช่วงนี้ได้รับคำวิจารณ์ในระหว่างการเดินทางไปแสดงหลายประเทศ เช่น อินโดนีเซีย และ พม่า ว่าเป็นท่าการเต้นที่ไม่เหมาะสม ผิดจารีตประเพณีของการแสดงนาฏศิลป์ เนื่องจาก Rama และ Lukshamana เป็น กษัตริย์ การให้ Sita ซึ่งเป็นหญิง และเป็นภรรยาของตนขึ้นนั่งบนหลังเป็นสิ่งที่ไม่สมควรทำเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามทำนี้ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขจากผู้กำกับการแสดง เนื่องจากความแตกต่างในด้านความคิด ซึ่งทางผู้กำกับเห็นว่าเป็นการนำเสนอความหมายตามความเป็นจริงของเหตุการณ์ตามท้องเรื่อง และเมื่อพิจารณาจากมุมมองของนาฏศิลป์ร่วมสมัย ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องแก้ไขแต่อย่างใด

ที่มา: ภาพถ่ายส่วนตัวของคุณภัทราวดี มีชูธน

ภาพที่ 106 : Ravana ซึ่งแสดงโดย Mr.S. Parmardi

ใช้ท่าทางการเคลื่อนไหวแบบจาวา สร้างลักษณะการเคลื่อนไหวของ Ravana ขึ้นมาใหม่ โดยเฉพาะการใช้ท่ามือ เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงได้ถูกออกแบบขึ้น โดยผสมผสานเครื่องแต่งกายตามจารีตของการแสดงนาฏยศิลป์ของเอเชียหลายๆสกุลเข้าด้วยกัน จะสังเกตเห็นธงที่ติดอยู่ด้านหลังของนักแสดง เป็นการนำลักษณะเครื่องแต่งกายของการแสดงอุปรากรจีน ตัวแม่ทัพมาผสมผสาน

ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

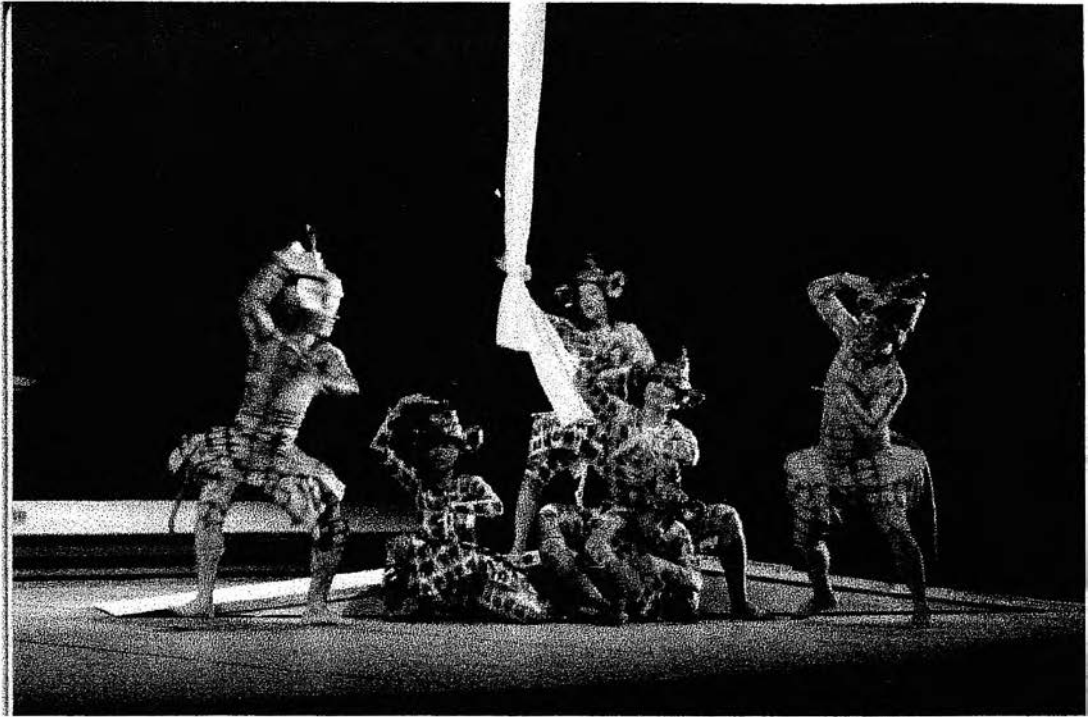
ภาพที่ 107 : ภาพจากการแสดงช่วง Wealth Pragmatism (Mr. Abu Bakar) และ Ravana
Ravana ควบคุมปีศาจของตนเพื่อให้มาหลอกล่อ Rama
ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 108 : ภาพถ่ายทำหนึ่งของสมุนปีศาจที่เรียก Soorphanaka ขึ้นสูง ในขณะที่กำลังล่อหลอก Rama

ในการออกแบบท่าเต้นแรกเริ่มท่านจะเป็นท่าที่ Rama จะต้องยก Soorphanaka ขึ้น แต่ในการซ้อม Mr.De Luna ผู้รับบท Rama ไม่สามารถยก Miss Kuo Jing Hong ขึ้นได้ เพราะ Miss Kuo มีรูปร่างสูง ประกอบกับท่านนี้เป็นท่าที่ยาก ผู้ยกต้องมีประสบการณ์ในการเดินคู่มากพอสมควร จึงจะรู้จักจังหวะในการผลัก และยกคู่เดินขึ้นสูงได้ ซึ่ง Mr. De Luna ไม่มีพื้นฐานนาฏศิลป์ร่วมสมัยมากถึงระดับนั้น ผู้กำกับจึงเพิ่มผู้แสดงเข้ามาเพื่อเสริมท่าช่วงนี้โดยเฉพาะ การเปลี่ยนแปลงท่าเต้นในระหว่างการฝึกซ้อมลักษณะนี้เกิดขึ้นหลายครั้งในเกือบทุกช่วงของการแสดง ทำให้เกิดปัญหาในการฝึกซ้อมของนักแสดงหลายๆคนที่มึบท หรือช่วงการแสดงที่มากจนไม่มีเวลาพัก หรือเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย ในขณะเดียวกันนักแสดงหลายๆคนที่ถูกเปลี่ยนท่า เปลี่ยนบทบาทก็ไม่พอใจเนื่องจากไม่มีการเปิดโอกาสให้แก้ไขตนเอง หรือฝึกซ้อม ทดลองก่อนการเปลี่ยนแปลงท่าเต้นอีกครั้ง และไม่มีการอธิบายเหตุผลต่อนักแสดงหลายๆคนซึ่งเป็นผู้ร่วมออกแบบท่าเต้นในการแสดงช่วงนั้นๆ

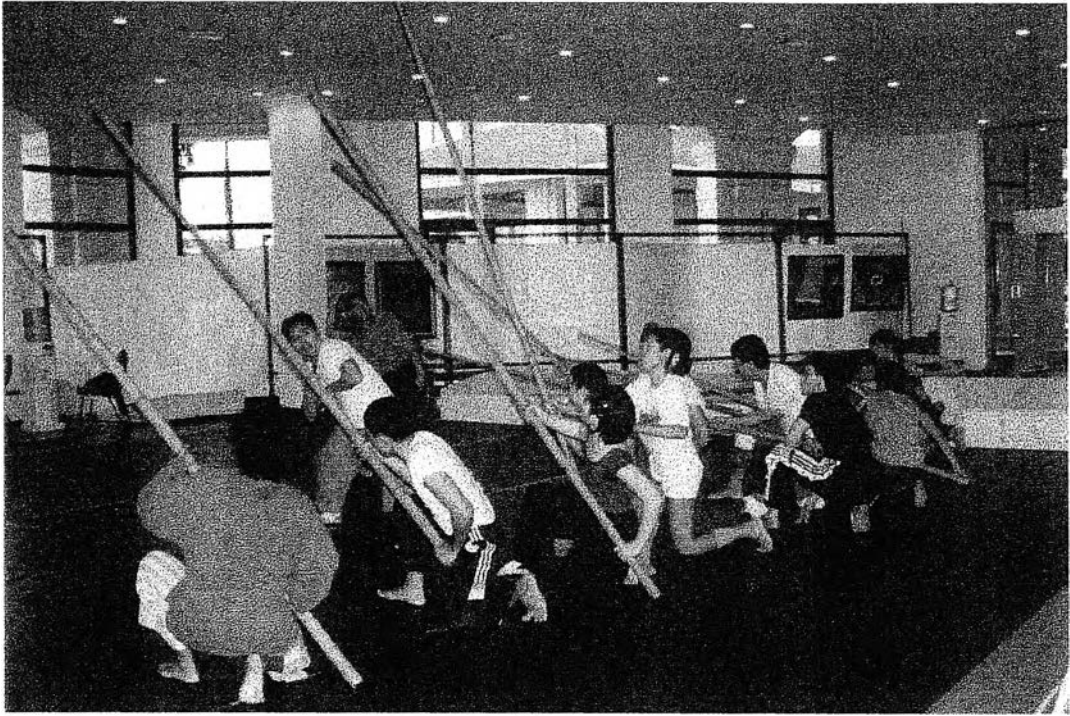
ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 109-110: ภาพทำการเคลื่อนไหวของกลุ่ม Good Monkey ที่นำมาจากทำนาฏยศิลป์ลาว ไชนลิง และนาฏยศิลป์ บาหลี ท่ามือที่เป็นสัญลักษณ์ของ Good Monkey คือท่ามือที่มือหนึ่งซ้ายจับอยู่ที่หน้าอก และมือขวากออยู่บนหัว อาจดัดแปลงเป็นท่าเกาหัวได้เช่นกัน ในภาพล่างนักแสดงจะจับกลุ่มและเคลื่อนไหวศีรษะไปในทิศทางเดียวกันเป็นชุดการเคลื่อนไหวเร็วๆ ซึ่งนำมาจากท่าไชนลิง การวางเท้าและระดับการย่อขาของท่าลิงนำมาจากท่าไชนลิง และท่าลิงในนาฏยศิลป์บาหลี ที่จะต้องหย่อนกันลงต่ำ ยืดหลังตรง และ ย่อขาให้ได้ต่ำที่สุด ซึ่งยากมากสำหรับนักแสดงหญิง

ที่มา : ภาพที่ 109 © Stephan Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 110 ภาพถ่ายส่วนตัวของคุณภัทรารัตน์ มีชูธน

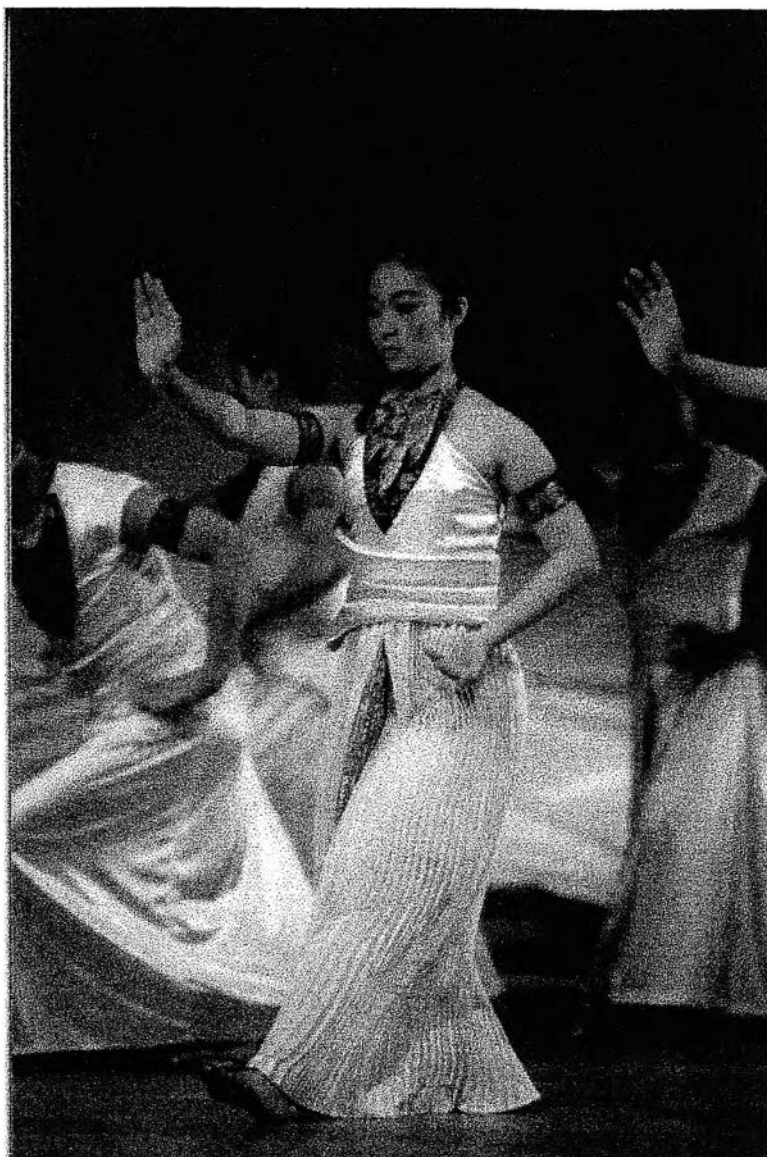
ภาพที่ 111 : การใช้ไม้ไผ่ประกอบการแสดงในช่วง Bridge ทำเป็นกิ่งไม้ที่ขวางทาง Hanuman และ Rama
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของคุณภัทราวดี มีชูธน

ภาพที่ 112 : การใช้ไม้ไผ่ประกอบการแสดงในช่วง Bridge เป็นสะพานให้ Rama ข้าม
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของคุณภัทราวดี

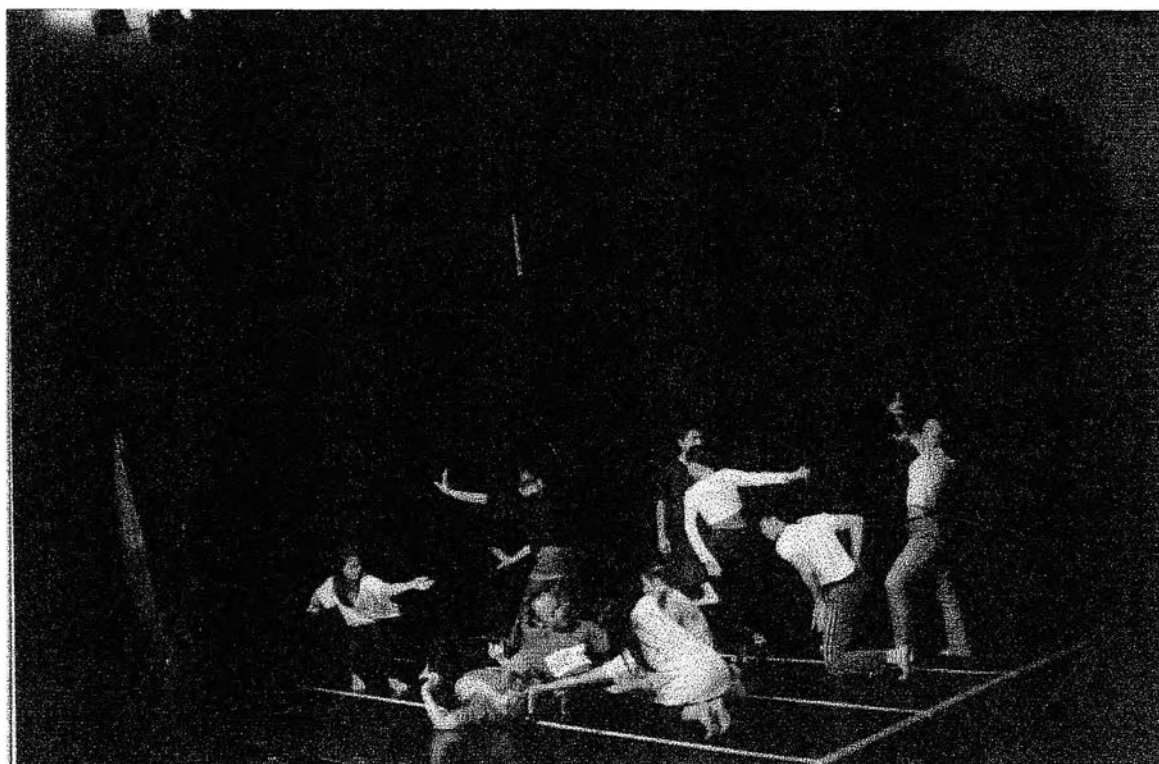
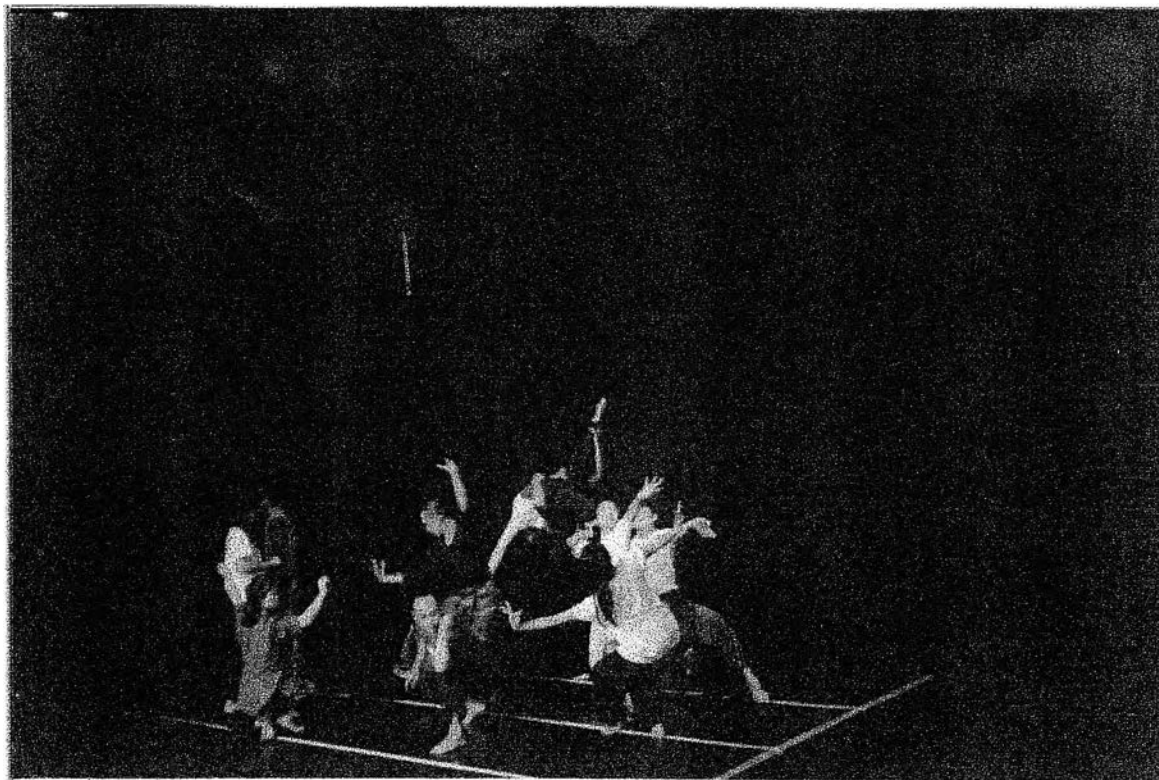
ภาพที่ 113 : ภาพการแสดงจาก Fight
ทำที่ใช้เป็นท่าจาก Sital ศิลปะการป้องกันตัวมาเลย์
ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 114 : ภาพท่าจาก Epilogue

ท่าในภาพที่มีพื้นฐานมาจาก Silat ของมาเลเซีย แต่นำมาดัดแปลงผสมผสานกับ Kuntao และ Tai Chi Chan ซึ่งทุกแบบต่างก็เป็นการเคลื่อนไหวที่มีพื้นฐานอยู่ที่สมาธิ และการกำหนดลมหายใจเข้าออก ภาพนี้ถ่ายในการแสดงระหว่างการเดินทางแสดงครั้งที่ 3 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งได้ตัดอุปกรณ์ประกอบการเดินออกไป (ดอกไม้เงินทอง) จนเหลือแต่ท่าดั้งเดิมที่ได้ออกแบบไว้ตั้งแต่ครั้งแรก

ที่มา : © Stephan Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 115-116: ภาพจากการบรรยายเชิงปฏิบัติการของโครงการ Realizing Rama ณ Cultural Center of Philippines ประเทศฟิลิปปินส์ ในปี 2542 ในภาพเป็นการ Improvise ร่วมกันของนักแสดงในโครงการ และผู้ที่เข้าร่วมฟังการบรรยาย โดยใช้พื้นฐานนาฏศิลป์ที่ตนเองมีเป็นทำหลักในการ Improvise
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

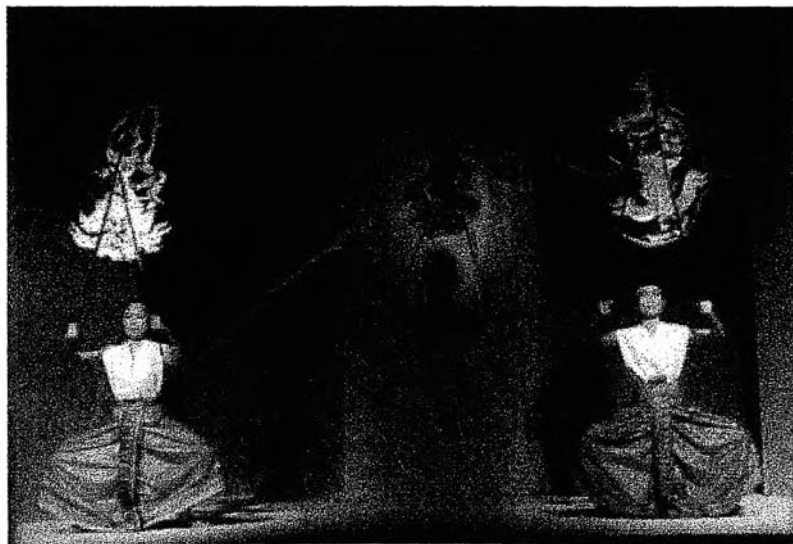
ในวันที่ 5, 9 และ 13 ธันวาคม 2541 คณะ the Company of Performing Artist ได้จัดการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยเรื่อง รามเกียรติ์ (Ramakien) ขึ้น ณ สยามสมาคม

การแสดงชุดนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจากรามายณะ หรือ รามเกียรติ์ในวรรณคดีไทย ซึ่งเป็นวรรณคดีที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับศิลปะการแสดงในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างมาก โดยเฉพาะในด้านนาฏยศิลป์ คณะได้เลือกเอาตอนนารายณ์ปราบหนุมมาสร้างสรรคให้เป็นการแสดงรูปแบบใหม่ ซึ่งได้นำการแสดงชุดนี้ไปแสดงครั้งแรกที่ Georgian International Festival of Arts (GIFT) ในเมือง Tbilisi เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2541

แนวทางการสร้างสรรค์การแสดงชุด รามเกียรติ์ เป็นไปตามรูปแบบการนำเสนอนาฏยศิลป์ร่วมสมัย แต่ได้รับแรงบันดาลใจและอิทธิพลจากการผสมผสานวัฒนธรรมไทยเข้าไปในการแสดงของคณะที่ผ่านมา ด้วยการใช้องค์ประกอบนาฏยศิลป์ไทย โขน ดนตรีไทย เครื่องแต่งกาย และการเชิดหนังใหญ่⁶⁴

กำกับและออกแบบท่าเต้นโดย คุณวรารมย์ ปัจฉิมสวัสดิ์ และคุณพิเชษฐ กัลั่นขึ้น โดยมีคุณจุลชาติ อรัญยะนาถ เป็นผู้สอนพื้นฐานของโขน และการเชิดหนังใหญ่ให้ทีมนักแสดง และเป็นทีปรึกษาในการออกแบบท่าเต้น พร้อมร่วมแสดงด้วย

⁶⁴ The Company of Performing Artist Thailand. (Bangkok: Nation Multimedia Group Public Co. Ltd., 2000).

ภาพที่ 117 –118 : ภาพจากการแสดงเรื่องรามเกียรติ์ ของ The Company of Performing Artist
 ออกแบบท่าเต้นโดย คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์ ผสมผสานนาฏศิลป์ไทย โขน นาฏยศิลป์ร่วมสมัย และ การแสดง
 หนังใหญ่เข้าด้วยกัน แสดง ณ สยามสมาคม ในวันที่ 5, 9 และ 13 ธันวาคม 2541
 ที่มา : สูจิบัตรการแสดงของ The Company of Performing Artist

ภาพที่ 119 : ภาพจากการแสดงเรื่องรามเกียรติ์ ของ The Company of Performing Artist
ออกแบบทำต้นโดย คุณวรารมย์ ปัจฉิมสวัสดิ์ และร่วมแสดงเป็นนางนารายณ์ คุณพิเชษฐ กิ่งชันแสดงเป็นนนทก
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภัทราวดีเธียเตอร์ ได้จัดการแสดงในงานปีใหม่อื่นเป็นส่วนหนึ่งในงาน Amazing Thailand ณ ห้องสนามหลวง ในวันที่ 1-3 มกราคม 2542 นำชุดการแสดงต่างๆของคณะ และเชิญกลุ่มนาฏศิลป์ที่เคยแสดงผลงานในลานสร้างสรรค์งานศิลป์แล้วเป็นที่ประทับใจของผู้ชม ออกไปนำเสนออีกครั้ง ได้แก่ ลาวดวงเดือน, ค้างคาวกินกล้วย, ตามล่าหารัก, เปรม, เงาะป่า, โขนहारสอง

ในระหว่างวันที่ 11มกราคม – 18 กุมภาพันธ์ คุณพริมณท์ ชมธวัช ได้ร่วมแสดงกับ คณะ Theatre Work คณะศิลปะการแสดงในประเทศสิงคโปร์ ในการแสดงร่วมสมัย “Lear” จัดโดย the Japan Foundation Asia Centre อีกครั้ง โดยในครั้งนี้เป็นการเดินทางไปแสดงในงาน Hong Kong Art Festival ในประเทศฮ่องกง นอกจากนี้ยังเดินทางไปแสดงใน ประเทศสิงคโปร์ อินโดนีเซีย และ ในงาน Australia Art Festival ที่เมืองเพิร์ท⁵⁵

30-31 มกราคม และ 6-7 กุมภาพันธ์ 2542 พฤษภาคม 2541 The Company of Performing Artist ได้จัดการแสดงการกุศลเรื่อง กระเรียนสีเงิน (The Last Silver Crane) ขึ้นอีกครั้ง ณ สยามสมาคม โดยกลุ่มนักแสดงชุดเดิม ในการแสดงครั้งนี้มีการปรับเปลี่ยนท่าเต้นเล็กน้อย เพื่อให้เหมาะสมกับสถานที่ที่มีขนาดเล็กกว่าเดิม

⁵⁵ สัมภาษณ์. พริมณท์ ชมธวัช, 10 มิถุนายน 2543.

ต่อจากนั้นในวันที่ 13, 20-21 และ 27-28 กุมภาพันธ์ 2542 The Company of Performing Artist ก็ได้จัดการแสดงเรื่อง กากี ขึ้น ณ สยามสมาคม การแสดงเรื่องกากีในครั้งนี้เป็นการแสดงที่แตกต่างจากการแสดงเรื่องกากี ของคณะในวันที่ 25-27 กรกฎาคม 2540 ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เซอวาตัน โดยคุณวราภรณ์ บัจฉิมสวัสดิ์ รับบทเป็นนักแสดงหญิงที่แสดงเป็นกากี นักแสดงบทพญาครุฑ รับบทโดยคุณพิเชษฐ์ กลั่นชื่น และคุณจุลชาติ อรัญยะนาครับบทเป็นสามีของนักแสดงบทกากี เนื้อเรื่องของการแสดงเป็นเรื่องราวประยุกต์ กล่าวถึงนักเต้นที่แสดงเป็นนางกากีและพญาครุฑ ในการแสดงก็เป็นการแสดงซ้อนการแสดงเรื่องกากีอีกครั้ง หลังจากฉากการแสดงนักแสดงทั้ง 2 คนก็หลงรักกัน แม้ว่านักแสดงหญิงจะแต่งงานแล้วก็ตาม แต่หลังจากทะเลาะกับผู้กำกับการแสดง และกลับไปพบกับสามีของตน เธอก็ตัดสินใจอยู่กับสามีที่รักเธอต่อไป การแสดงชุดนี้เป็นการนำละครเรื่องกากีมานำเสนอ 2 รูปแบบคือการแสดงซ้อนการแสดง และกากีที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง⁶⁶

ท่าเต้นที่ใช้ในการแสดงก็ยังคงรูปแบบของการแสดงกากีชุดเดิมในบางส่วน และออกแบบใหม่ในบางฉาก โดยใช้นาฏศิลป์ไทย ผสมผสานกับนาฏศิลป์ร่วมสมัย และบัลเล่ต์ เช่นเดิมตามพื้นฐานนาฏศิลป์ของผู้แสดงแต่ละคน

ภัทราวดีเธียเตอร์ ร่วมกับ “คณะกรรมการจัดงานมหกรรม ละคร ดนตรี ศิลปะ ณ บางกอก” ได้จัดให้มีงาน “BANGKOK FRINGE FESTIVAL 1999” ตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม ถึง 25 เมษายน 2542 ณ อุทยานศิลปะ ภัทราวดี เธียเตอร์ เพื่อเป็นการรวมศิลปินจากนานาสถาบันเพื่อร่วมกันจัดแสดงศิลปะในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเปิดให้มีการสร้างสรรค์งานคุณภาพอย่างอิสระ และเปิดโอกาสให้ศิลปินผู้สร้างงานแต่ละกลุ่มได้โอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันในโอกาสต่อไป รวมทั้งเป็นการพัฒนางานศิลปะในรูปแบบและทิศทางใหม่สำหรับสังคมไทย ที่เปิดกว้างให้ผู้มีความสนใจในงานศิลปะตั้งแต่เด็ก นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไปได้เข้าชม เป็นการปลูกฝังและส่งเสริมศิลปะให้เป็นนิยมในวงกว้าง ประกอบไปด้วยการแสดงศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ละครเวที, ละครใบ้, นาฏศิลป์,

⁶⁶ The Company of Performing Artist Thailand. (Bangkok: Nation Multimedia Group Public Co. Ltd., 2000).

ดุริยางคศิลป์, คีตศิลป์, วจิตรศิลป์, ประติมากรรม ฯลฯ โดยกิจกรรมด้านการแสดงได้จัดแบ่งหมวดหมู่ไว้ทั้ง 7 สัปดาห์ แตกต่างกันดังนี้⁶⁷

สัปดาห์ที่ 1 “จังหวัดก้าวละครเวทีไทย”	(ศ.12,ส.13,อา.14 มีนาคม 2542)
สัปดาห์ที่ 2 “จากวิถีตะวันตกสู่เวทีตะวันออก”	(ศ.19,ส.20,อา.21 มีนาคม 2542)
สัปดาห์ที่ 3 “ละครกับการพัฒนาเยาวชน”	(ศ.26,ส.27,อา.28 มีนาคม 2542)
สัปดาห์ที่ 4 “ละครสะท้อนสังคม”	(ศ.2,ส.3,อา.4 เมษายน 2542)
สัปดาห์ที่ 5 “PHYSICAL THEATRE”	(ศ.9,ส.10,อา.11 เมษายน 2542)
สัปดาห์ที่ 6 “EXPERIMENTAL THEATRE”	(ศ.16,ส.17,อา.18 เมษายน 2542)
สัปดาห์ที่ 7 “วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์”	(ศ.23,ส.24,อา.25 เมษายน 2542)

ภาพที่ 120 : หน้าปกแผ่นพับงาน BANGKOK FRINGE FESTIVAL 1999

⁶⁷ สุจิตต์กรมทรรณ ละคร ดนตรี ศิลป์ ณ บางกอก 1999. การแสดงที่ภัทรวาดีเธียเตอร์, 12 มีนาคม-25 เมษายน 2542, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อิงค์อาร์ต, 2542). ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ซึ่งในจำนวนการแสดงทั้งหมดก็ได้มีการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยจากผู้ประติษฐ์ท่า
เต้นหลายท่านเข้าร่วมการแสดงด้วย ได้แก่

1. หุ่นคน ของ คุณธนัญชัย ชัยวุฒิมากร

รูปแบบการนำเสนอ นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย การผสมผสานนาฏยศิลป์ไทยกับ
การเคลื่อนไหวของหุ่นหลวงในจินตนาการของผู้สร้างสรรค์
แนวความคิด คนเชิดหุ่น หุ่นเชิดคน

ภาพที่ 121 : ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชุด หุ่นคน ของ คุณธนัญชัย ชัยวุฒิมากร

ในงาน Bangkok Fringe Festival 1999 ณ ภัทราวดีเธียเตอร์

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

2. ลอยหลังสินธุ์ ของ คุณผกามาศ จิระจรรูภัทร

รูปแบบการนำเสนอ นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ผสมผสานกับการพายเรือใน
ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค และการแปรแถวเป็นกระบวนเรือ
แนวความคิด การแห่เรือ

ภาพที่ 122 : ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชุด ลอยหลังสินธุ์ ของ คุณผกามาศ จิระจรรูภัทร

ในงาน Bangkok Fringe Festival 1999 ณ ภัทราวดีเธียเตอร์

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

3. ดอกไม้แห่งชีวิต ของ กลุ่มนักเต้นเมืองสยาม

กำกับและออกแบบท่าเต้นโดย คุณดนัย แผ่นทอง

รูปแบบการนำเสนอ นาฏยศิลป์ร่วมสมัยโดยใช้นาฏยศิลป์ไทยเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ท่าเต้นบางช่วง

แนวความคิด วงจรแห่งดอกไม้ เวียนว่ายเหมือนดั่งวงจรชีวิต อิทธิพลของดอกไม้เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ ไม่ว่าจะในพิธีกรรม ความรัก ความเป็นหญิง ความสวยงาม และศิลปะ แต่บางครั้งแสดงความรุนแรงและก้าวร้าวในรูปแบบที่ต่างกันออกไป

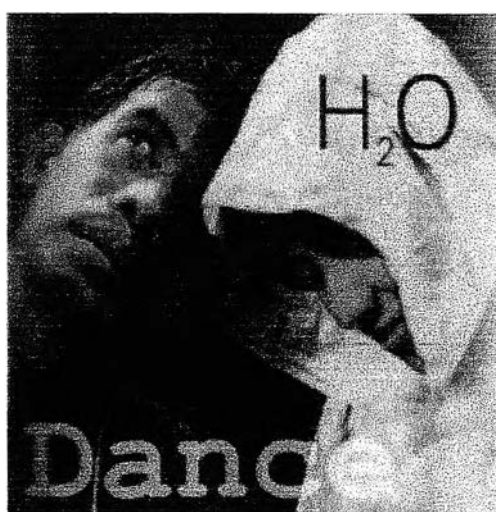
ภาพที่ 123 : ภาพจากการแสดงชุด ดอกไม้แห่งชีวิตของคุณดนัย แผ่นทอง
นำเสนอแนวความคิดของบทบาทของดอกไม้ในแต่ละช่วงของชีวิตในสังคมไทย
ออกแบบท่าเต้นโดยนำเอาทำนาฏยศิลป์ไทยมาประยุกต์ใช้เล็กน้อย
มีการออกแบบเครื่องแต่งกายโดยนำดอกไม้มาติดที่นิ้ว คล้ายกับเล็บที่สวมในการฟ้อน
แสดงในงาน Bangkok Fringe Festival 1999 ณ ภัทราวดีเธียเตอร์

4. City Heat ของ คุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ

รูปแบบการนำเสนอ นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ผสมผสานทักษะการต่อตัวแบบ การเต้นเชียร์ลีดเดอร์

แนวความคิด เป็นการสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏยศิลป์ให้เข้ากับเพลง City Heat ของ “น็อตกับต่าย” ซึ่งเป็นเพลงไทยร่วมสมัยที่ใช้เครื่องดนตรีไทย ผสมผสานกับเครื่องดนตรีตะวันตก เสนอความสวยงาม และความสนุกสนานกับดนตรีที่เร้าใจ

นอกจากทั้ง 4 ชุดข้างต้นแล้วยังมีการแสดงอีกชุดหนึ่ง คือ H₂O การแสดงของ BMW (Bangkok Movement Workshop) ซึ่งเสนอการแสดงในรูปแบบของ นาฏยศิลป์ร่วมสมัยและศิลปะการแสดงทดลอง (Experimental Theatre) เกี่ยวกับน้ำ แม่น้ำ ฝน เทศกาลสงกรานต์ ที่ล้นน้มนึก เกี่ยวสสร้างชีวิตและวัฒนธรรม ผู้สร้างสรรค์ต้องการให้ผู้ชมสัมผัสประสบการณ์ของน้ำทุกแห่งบนเวทีและรับประสบการณ์จากน้ำร่วมกัน การแสดงชุดนี้เป็นการแสดงที่ใช้ทักษะการ Improvisation หรือการค้นสด ในรูปแบบต่างๆตามที่นักแสดงผู้นั้นมีพื้นฐานมา การแสดงชุดนี้จึงไม่ได้เป็นการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยโดยตรง แต่เป็นการนำนาฏยศิลป์ไทยมาประยุกต์ใช้ประกอบการแสดงตามพื้นฐานความถนัดของนักแสดง ซึ่งคุณดนัย แผ่นทอง และคุณวิมลสวัสดิ์ วัฒนสุวรรณ ที่มีพื้นฐานนาฏยศิลป์ไทยอยู่มากจึงได้นำนาฏยศิลป์ไทยมาใช้ในการแสดงค่อนข้างมาก ประกอบกับ Mr.Zukifli Mohammad ผู้กำกับการแสดงมีพื้นฐานนาฏยศิลป์อินโดนีเซียแบบจาวา และบาห์ลี จึงเป็นการนำนาฏยศิลป์แบบดั้งเดิมมาประยุกต์แสดงร่วมกัน

ภาพที่ 124 : ภาพโฆษณาการแสดงชุด H₂O การแสดงของ BMW (Bangkok Movement Workshop)

งานประกาศรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ ในวันที่ 4 เมษายน 2542 ณ หอประชุมกรมประชาสัมพันธ์ คุณพีรเมษฐ์ ชมธวัช เป็นผู้ออกแบบท่าเต้น สร้างสรรค์การแสดงทั้งหมดตลอดงาน ได้แก่การแสดงเปิดงานประกาศรางวัล และการแสดงแนะนำภาพยนตร์ภาพยนตร์ใหม่ในปี 2543 ของ 5 บริษัท ในรูปแบบของนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย และ นาฏศิลป์ร่วมสมัย

การแสดงชุดแรกคือการแสดงเปิดงาน คุณพีรเมษฐ์ได้ออกแบบท่าเต้นและแสดงนำด้วยตนเอง ใช้นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยที่มีพื้นฐานมาจากการประยุกต์ท่ารำแม่บทเล็กที่ได้ปรับปรุงและสร้างสรรค์ขึ้นมาเป็นพื้นฐานในการออกแบบท่าเต้น (personal dance vocabulary) ประกอบกับเทคนิคการตัดต่อภาพ ซึ่งฉายภาพยนตร์ที่ฉายคุณพีรเมษฐ์เต้นการแสดงชุดเดียวกันไว้ก่อนหน้านี้อัน และ ตัดต่อ เช่นฉายภาพแบบช้า (slow motion) หรือทำให้เป็นภาพคุณพีรเมษฐ์หลายๆภาพเดินพร้อมกันบนฉากด้านหลัง นอกจากนี้ยังมีนักแสดงประกอบจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ จากแผนกโขน นำแม่ท่าของโขนลงมาใช้ประกอบกับเพลงสมัยใหม่ในแนวเทคโนโลยี ดนตรี ที่มีเสียงเครื่องดนตรีที่ประกอบ เช่นนำท่า คำว่า ตะลึงตึก และการเก็บเท้า เป็นต้น

การแสดงชุดที่ 2 เป็นการแนะนำภาพยนตร์ 5 เรื่อง ได้แก่ ศรีสุริโยทัย โคนนิง นางนาค Go Sick และฟ้าทะลายโจร ในจำนวน 5 เรื่อง มี ภาพยนตร์ 2 เรื่องที่คุณพีรเมษฐ์เลือกใช้นาฏศิลป์ร่วมสมัยในการนำเสนอ Go Sick เป็นการเต้นแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย ส่วนศรีสุริโยทัย เป็นการใช้ศิลปะการฟันดาบ และรำดาบไทยประกอบกับนาฏศิลป์ร่วมสมัย โดยใช้นักฟันดาบจำนวนมาก รำดาบบนเวที และให้นักเต้น 3 คน แต่งกายเป็นนางกำนัลถือดาบ หมวก เครื่องทรงในการออกรบ ส่วนอีกหนึ่งคนเดินถอยหลังค่อยๆปล่อยชายสไบให้ระพัน นำเสนอภาพของพระศรีสุริโยทัยที่จะสละความเป็นหญิงและออกไปรบ เป็นการจัดฉากประกอบบนเวที และเสนอภาพแนวความคิดของภาพยนตร์เรื่องนั้นภายในเวลา 7 นาที

ในวันที่ 11 กรกฎาคม 2542 คุณนราพงษ์ จรัสศรี ได้จัดงาน "Ballet Gala for Madam" เพื่อเป็นมุทิตาจิตานุสรณ์แด่คุณหญิงเจนเวียฟ เลสปีนยอล เดมอน ณ หอประชุมกรมประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยการแสดงชุดต่างๆดังต่อไปนี้

1. รำคุณลักษณะอันดีงาม	นาฏศิลป์ไทย
2. Don Quixote (Dance Medley)	บัลเล่ต์สมัยใหม่ ฝึกซ้อมและแสดงนำโดย คุณนราพงษ์ จรัสศรี
3. In a Benighted Forest	Butoh ออกแบบท่าเต้นโดย คุณคัสสุระ คัง
4. Infectious Fever	Butoh ออกแบบท่าเต้นโดย คุณลี (ชาวญี่ปุ่น)

5. Hill Tribe บัลเลต์ชาวเขา ออกแบบทำเต็นโดย
คุณหญิงเจนเวียฟ เลสปีนยอล เดมอน
6. Craft นาฏยศิลป์ร่วมสมัย ออกแบบทำเต็นโดย
คุณนราพงษ์ จรัสศรี นักแสดงส่วนมากเป็นนิสิต
ของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรม
ศาสตร์ โดยมีนิสิตสาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย
ด้วย และเป็นการเสนอศิลปะหัตถกรรมไทย จึง
มีการนำทำนาฏศิลป์ไทยเช่น มื้อจิบ กดปลาย
เท้า ด้วย

ในระหว่างวันที่ 18 มิถุนายน – 4 กรกฎาคม 2542 ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลชิดลม ได้จัดงาน Contemporary Thai Festival ณ ชั้น 6 ของห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลชิดลม ชั้น โดยมีแนวความคิดที่จะนำภาพในอดีต ฉายความงามของอาณาจักรไทย มรดกไทย มรดกโลก ประวัติศาสตร์ บทสำคัญ ผลจากความพากเพียร สร้างสรรค์ ผสมผสานศิลปะทางความคิดของคนไทย กับภูมิปัญญาใหม่ๆ ประยุกต์เอาความเก่าแก่ที่คงคุณค่าแล้วหล่อหลอมความทันสมัยทางความคิดและเทคโนโลยีเข้าด้วยกันอย่างเป็นอันหนึ่ง อันเดียว เป็น

“ภูมิปัญญาจากศตวรรษที่แล้วสู่ศตวรรษหน้า สู่การรังสรรค์สิ่งร่วมสมัยเพื่อคนไทยทุกยุคสมัย”⁶⁸

โดยในงานนี้ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลชิดลม ได้เชิญภัทราวดีเรียเตอร์ ให้มาจัดการแสดงทุกวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ ซึ่งเป็นการแสดงศิลปะร่วมสมัยแบบต่างๆ จากผู้สร้างสรรค์การแสดงร่วมสมัยหลายกลุ่มและหลายคนมาร่วมแสดง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้⁶⁹

⁶⁸ Contemporary Thai Festival's Program. Central Chidlom Departmentstore. 18 June – 4 July 1999, (Bangkok: n.p., 1999).

⁶⁹ Ibid.

1. นากาพญา ของ คุณมานพ มีจำรัส

รูปแบบการนำเสนอ ศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคเหนือ ผสมกับทักษะนาฏศิลป์ ตะวันตก

แนวความคิด ตำนานในพระพุทธศาสนา เรื่องของพญานาคที่คิดอยากออกบวช

แต่เดิมการแสดงชุดนี้เป็นการแสดงที่คุณกริช ชัยศิลป์บุญได้คิดแนวทางการนำเสนอขึ้น และสร้างสรรค์ทำการแสดงโดยใช้นาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เช่น ฟ้อนเจิง ตบมะพาบ นาฏศิลป์ไทย และทักษะนาฏศิลป์ร่วมสมัย มาประยุกต์เข้าด้วยกัน และทำการฝึกซ้อมจนเสร็จเรียบร้อย แต่เนื่องจากคุณยายของคุณกริชได้เสียชีวิตก่อนหน้าที่จะมีการแสดง 1 สัปดาห์ ทำให้คุณกริชและคณะไม่สามารถร่วมแสดงได้ ทำให้คุณมานพ มีจำรัสต้องทดลองออกแบบการแสดงชุดนี้ขึ้นมาแสดงแทน เนื่องจากไม่สามารถปล่อยตารางการแสดงให้ว่างได้ โดยปรับปรุงวิธีการนำเสนอมาเป็นการแสดงเดี่ยวประกอบอุปกรณ์ และผู้ร่วมแสดงที่เป็นผู้ถืออุปกรณ์ประกอบสวมชุดดำ ซึ่งจะมองไม่เห็นผู้ร่วมแสดง ใช้ทักษะการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย ผสมผสานกับนาฏศิลป์ไทย และทักษะการเคลื่อนไหวประกอบไม้ไฟซึ่งคุณมานพได้ทดลองในระหว่างการซ้อมการแสดง Realizing RAMA ณ ประเทศเวียดนาม มาใช้บางส่วน ทำให้การแสดงนั้นน่าสนใจมากขึ้น

การแสดงชุดนี้กลายเป็นการแสดงชุดเด่นอีกชุดหนึ่ง ในจำนวนผลงานการออกแบบท่าเต้นของคุณมานพ มีจำรัส หลังจากที่ได้ปรับปรุงและนำออกแสดงใหม่อีกครั้ง หลังจาก Contemporary Thai Festival

ภาพที่ 125 : ภาพจากการซ้อมแสดงชุด นากาพญา ของคุณกริช ชัยศิลป์บุญ
ออกแบบสำหรับการแสดงของภัทราวดีเอียเตอร์ในงาน Contemporary Thai Festival

ของนางสรรพสินคำเข็นทวัล ชิดลม

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 126 : ภาพจากการซ้อมแสดงชุด นากาพญา ของคุณมานพ มีจำรัส
 ออกแบบสำหรับการแสดงของภัทราวดีเธียเตอร์ในงาน Contemporary Thai Festival
 ของห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ซิตี้ (ในภาพถ่ายจากการแสดง ณ ร้านอาหารสุภัทราวิเวอร์เฮาส์)
 ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 127 : ภาพจากการซ้อมแสดงชุด นากาพญา ของคุณมานพ มีจำรัส
 ออกแบบสำหรับการแสดงของภัทราวดีเธียเตอร์ในงาน Contemporary Thai Festival
 ของห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ซิดนีย์ (ในภาพถ่ายจากการแสดง ณ ร้านอาหารสุภัทรวริเวอร์เฮาส์)
 ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

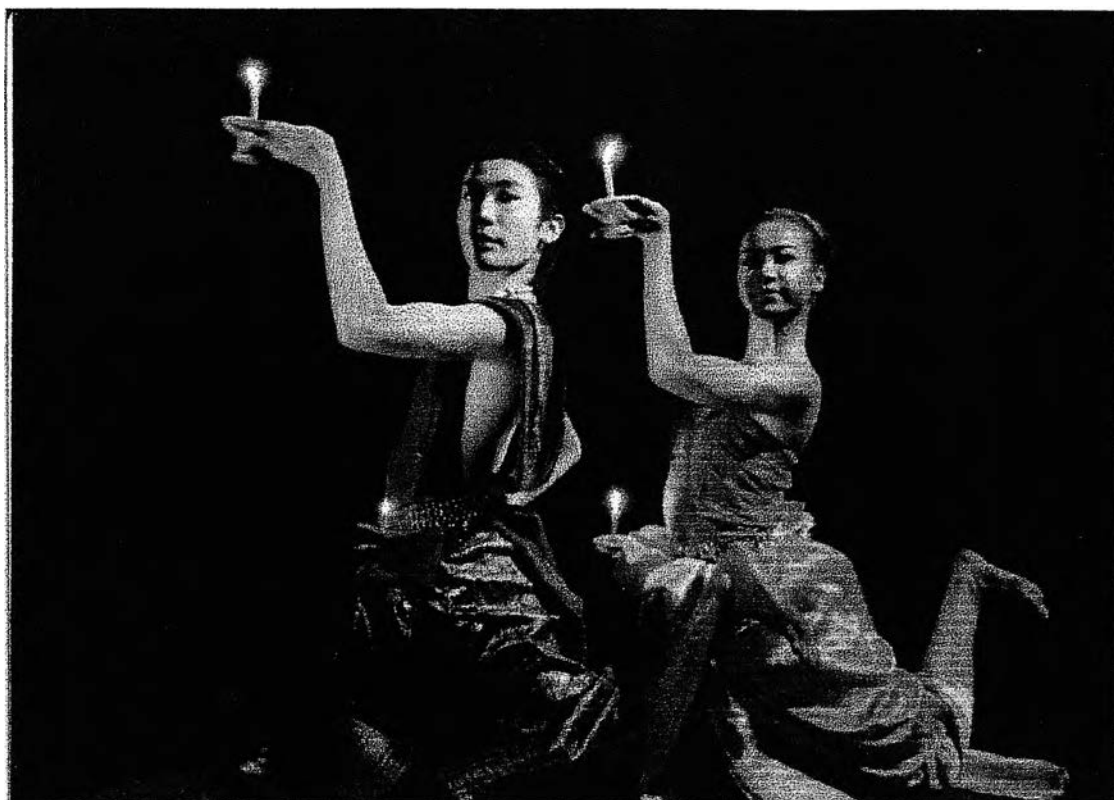
2. บทละครจากครูเต๋า ในส่วนการแสดงของ คุณณัฏชย์ ชัยวุฒิมากร
 รูปแบบการนำเสนอ ละครเวทีที่เล่นคนเดียว 6 คน 6 แบบ ในส่วนของคุณณัฏชย์
 เป็นการนำการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทย มาแสดงร่วมกับหุ่นกระบอก
 แนวความคิด คนเรามองชีวิตในมุมที่ต่างกัน
3. หุ่นคน ของ คุณณัฏชย์ ชัยวุฒิมากร
 รูปแบบการนำเสนอ นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยกับการ
 เคลื่อนไหวของหุ่นหลวงในจินตนาการของผู้สร้างสรรค์
 แนวความคิด คนขีดหุ่น หุ่นขีดคน

4. การละเล่นของไทย ของ คุณสิริธร ศรีชลาคม
รูปแบบการนำเสนอ การเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยผสมผสานกับ Physical theatre และวิธีการเล่นแบบไทยๆ
แนวความคิด การละเล่นไทยความสนุกที่ยังคงอยู่ในปัจจุบัน
5. น้ำไหล ของ Atmosfera: Bangkok
รูปแบบการนำเสนอ การเคลื่อนไหวร่างกายและการผสมผสานนาฏศิลป์ไทยและจีนไดโนเซียเข้าด้วยกัน
แนวความคิด ความสัมพันธ์ระหว่างคนและน้ำ
6. คิงเครียด (Load Stressful) ของภัทราวดีเธียเตอร์
ประติษฐ์ทำเต็น – รำ โดยคุณมานพ มีจำรัส โดยได้รับคำปรึกษาจาก อาจารย์ราชมพ พิทธิเวส และ อาจารย์พัชรา บัวทอง ร่วมแสดงและให้คำปรึกษา
รูปแบบการนำเสนอ นาฏศิลป์ไทย ผสมผสานกับทักษะของนาฏศิลป์ร่วมสมัยและทำการวางแผนโบราณของไทย นำเสนอในรูปแบบของ Dance-Drama ประกอบการพากย์บทภาษาอังกฤษ
แนวความคิด วัตโพธิ์ การนวดเพื่อผ่อนคลายความเครียด

นอกจากการแสดงที่นำมาแสดงเป็นชุดแล้ว ภัทราวดีเธียเตอร์ ยังได้จัดให้มีการแสดงสด ประกอบดนตรีไทยร่วมสมัยขึ้น โดยเป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยโดยไม่มีการสร้างสรรค์ทำการแสดง แนวความคิด ฯลฯ มาก่อน (Improvisation) โดยมีนักแสดง 3 ท่านแสดงร่วมกัน หรือแสดงเดี่ยวสลับกันไป ได้แก่ คุณมานพ มีจำรัส คุณสิริธร ศรีชลาคม และ คุณกริช ชัยศิลป์บุญ ซึ่งบางครั้งก็มีการแสดงใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง เช่น ผ้า หรือ หมวกด้วยเช่นกัน

ในระหว่างวันที่ 13 มิถุนายน – 3 กรกฎาคม คุณพีรมนต์ ชมธวัช ได้ร่วมแสดงกับ คณะ Theatre Work คณะศิลปปะการแสดงในประเทศสิงคโปร์ ในการแสดงร่วมสมัย “Lear” จัดโดย the Japan Foundation Asia Centre อีกครั้ง โดยในครั้งนี้เป็นการเดินทางไปแสดงในยุโรป ที่เมืองเบอร์ลิน และ โคเปนเฮเก้น⁷⁰

⁷⁰ สัมภาษณ์. พีรมนต์ ชมธวัช, 10 มิถุนายน 2543.

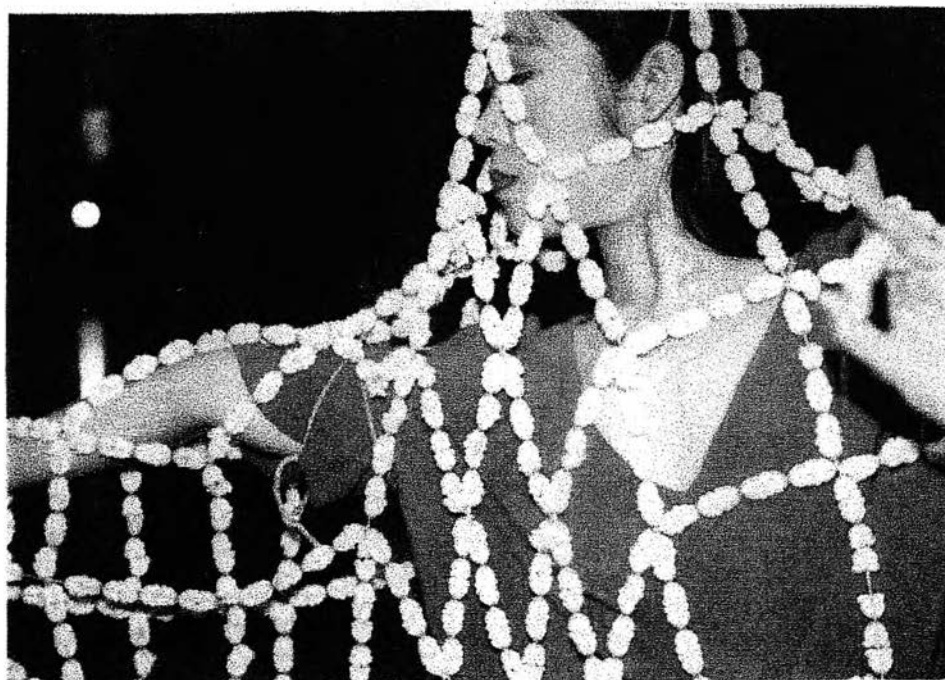

ภาพที่ 128 : ภาพจากการแสดงชุด ดวงประทีป ของคุณกริช ชัยศิลป์บุญ
ออกแบบสำหรับการแสดงของภัทราวดีเธียเตอร์ในงาน Contemporary Thai Festival
ของห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ซิดนีย์
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

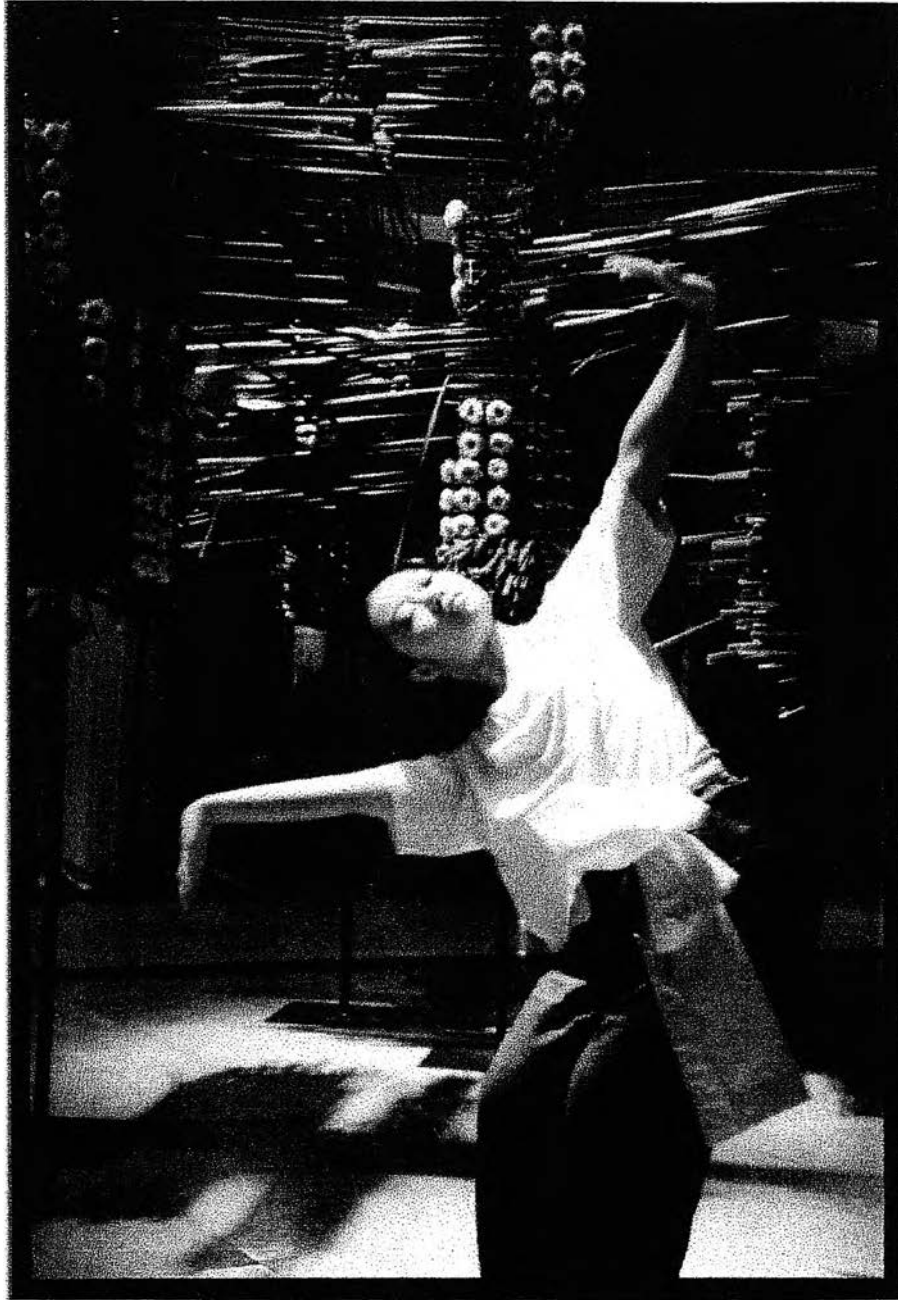
คุณสิริธร ศรีชลาคม ได้รับเชิญจากคุณสกุล อินธิกุล ให้จัดการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัย ในงาน Season of Culture งานแสดงศิลปะการจัดดอกไม้ร่วมสมัย ณ ลานเอนกประสงค์ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม ในงานประกอบด้วยการแสดงผลงานการจัดดอกไม้ที่มีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมประเทศต่างๆจำนวน 7 ชิ้น เช่น อินเดีย ญี่ปุ่น ภูฐาน บาหลี และไทย คุณสิริธร ได้สร้างสรรค์การแสดงร่วมการศิลปะการจัดดอกไม้ จำนวน 5 ชุด ซึ่งแต่ละชุดมีแนวความคิดตามแนวความคิดของการจัดดอกไม้ชิ้นนั้นๆ และใช้ทำทางจากนาฏยศิลป์ดั้งเดิมของประเทศนั้นๆมาประยุกต์เป็นการแสดงร่วมสมัย

ในงานมีผลงานการจัดดอกไม้ที่มีพื้นฐานมาจากศิลปะการจัดดอกไม้ของไทย 2 ชิ้น ชิ้นแรกเป็นการแสดงประกอบผลงานชุด Net of Love เป็นการร้อยดอกรัก เช่นเดียวกับการร้อยดอกรักคลุมตั้งรดน้ำสังข์ในพิธีแต่งงานตามธรรมเนียมไทย คุณสิริธรจึงได้ออกแบบทำต้นโดยการนำเอาแหดอกรักที่มีขนาดกว้าง 3 เมตร ยาว 3 เมตรนั้นมาคลุมตัว และเคลื่อนไหวยู่ภายในแห เป็นลักษณะของนาฏยศิลป์ไทย โดยดึงเอาจุดเด่นของการใช้มือ การกอดเกลียวและการกล่อมตัวมาเรียงร้อยเป็นการแสดงชุดใหม่

ชุดที่ 2 มีพื้นฐานมาจากศิลปะการร้อยมาลัย เป็นการนำดอกบัวมาสอดเข้ากับโครงลวดสูงทรงสี่เหลี่ยมสลักกับใบเตย เช่นเดียวกันกับลักษณะการร้อยกลีบดอกไม้ให้เป็นลายในการร้อยพวงมาลัย ในการแสดงชุด มาลัย จึงเป็นการแสดงที่ใช้ทำสอดสร้อยมาลา ของนาฏยศิลป์ไทยเป็นหลัก ในการสร้างสรรค์ทำใหม่ๆ ขึ้นมาจากพื้นฐานของทำสอดสร้อยมาลา ผสมกับทักษะของนาฏยศิลป์ร่วมสมัย

ภาพที่ 129-130 : ภาพจากการแสดงชุด Net of love ของคุณสิริธร ศรีชลาคม
แสดงร่วมกับศิลปะการจัดแสดงดอกไม้ของคุณสกุล อินธิกุล ในงาน Season of Culture
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

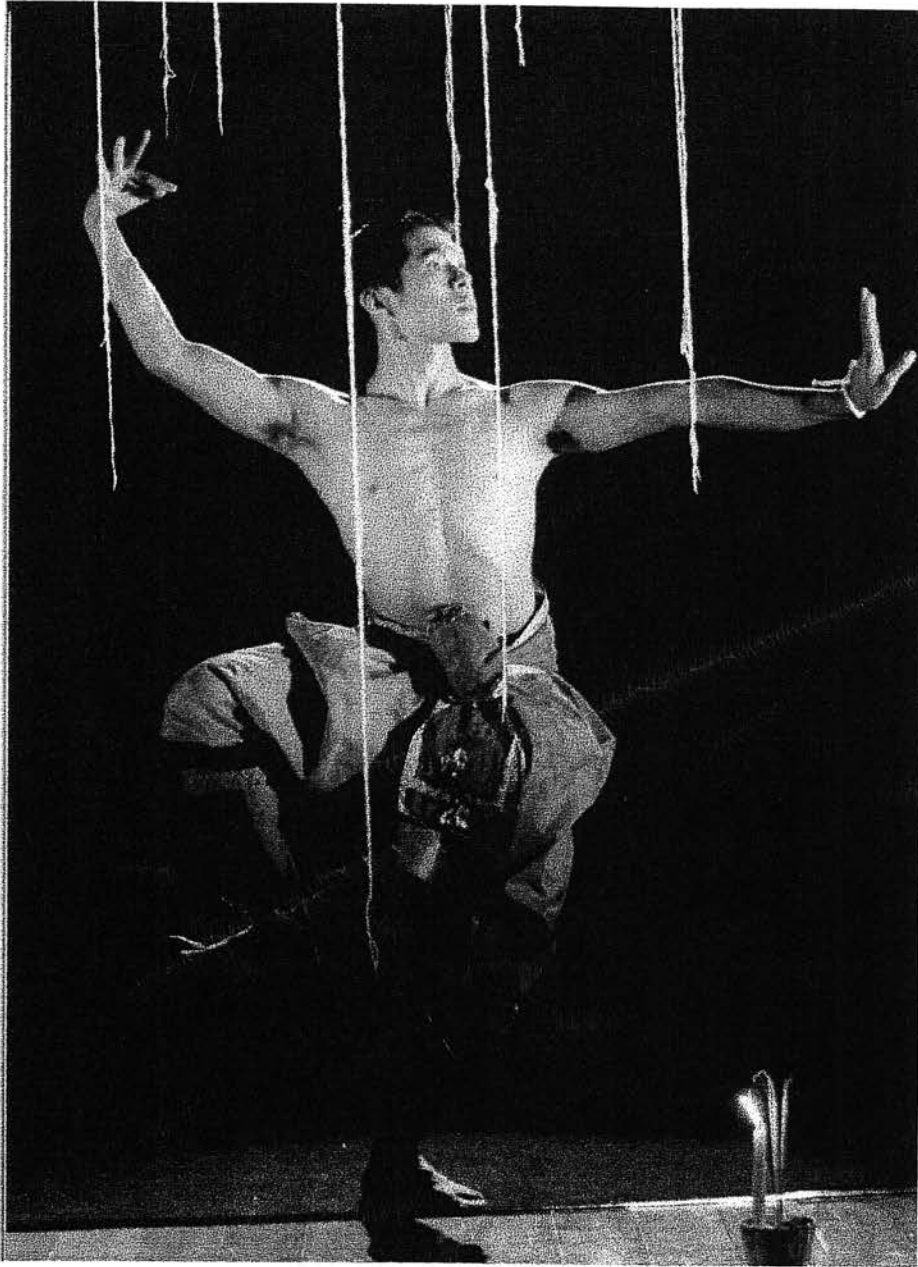

ภาพที่ 131 : ภาพจากการแสดงชุด มาลัย ของคุณสิริธร ศรีชลาคม
 แสดงร่วมกับศิลปะการจัดแสดงดอกไม้ของคุณสกุล อินธิกุล ในงาน Season of Culture ออกแบบทำเต็นโดยใช้
 ทำนาฏยศิลป์ไทยเป็นพื้นฐาน ลดรายละเอียดของท่าออก แล้วทำให้ท่าใหญ่ขึ้นและเคลื่อนไหวกว้างขึ้น
 ที่มา : ภาพถ่ายส่วนตัวของผู้วิจัย

คุณมานพ มีจำรัส ผู้กำกับและสร้างสรรค์ทำต้นของภัทราวดีเธียเตอร์ได้รับเชิญจาก Festival der Geister (Ghost Festival) ให้ไปร่วมแสดงในเทศกาล ณ เมืองเบอร์ลิน ประเทศเยอรมัน ในช่วงเดือนกันยายน 2542 คุณมานพได้สร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยขึ้นในชื่อชุดการแสดงว่า "The Return" (การแสดงชุดนี้ได้ถูกนำมาแสดงอีกครั้งในงานเทศกาล 100 ดี 1000 ดี สวิสดี ปี 2000 ที่ภัทราวดีเธียเตอร์ ได้ตั้งชื่อชุดการแสดงเป็นภาษาไทยว่า "ติดดิน")

The Return เป็นเรื่องราวของนาฏศิลป์ไทยผู้หนึ่งที่ได้วกกลับมาหาคาเดิมของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องราวจากชีวิตจริงของคุณมานพ มีจำรัส ที่ได้ศึกษาศิลปะการแสดงแขนงต่างๆมากมาย และจนกระทั่งได้หวนกลับมาสนใจและตัดสินใจที่จะศึกษานาฏศิลป์ไทยอีกครั้ง และ สร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยในรูปแบบของตนเองออกมา คุณมานพ สร้างสรรค์ทำต้นจากการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยพื้นฐาน (เพลงช้า เพลงเร็ว) ซึ่งได้ฝึกฝนมาจากคุณครูวิทยุทธ ยวงศรี และนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เช่นตบมะผาบ และฟ้อนเจิงเป็นต้น มาผสมผสานเข้ากับทักษะการเต้นรำแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัยทักษะต่างๆ เช่น Release, Cause & Effect และ Contract Improvisation ที่คุณมานพชำนาญ โดยแสดงคนเดียว ความยาวในการแสดง 40 นาที

เครื่องแต่งกายในการแสดงชุด The Return ได้ถูกออกแบบและตัดเย็บโดยคุณพีรพันธ์ ชมรวัช ผู้สร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยอีกคนหนึ่ง ซึ่งคุณพีรพันธ์ นั้นได้มีความสนใจทางด้าน การออกแบบและตัดเย็บเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง การเต้นในรูปแบบต่างๆ และได้ศึกษา การออกแบบและเทคนิคการตัดเย็บจากช่างที่มีฝีมือทั้งในและต่างประเทศ จนมีความชำนาญและมีผลงานการออกแบบและตัดเย็บเครื่องแต่งกายในการแสดงต่างๆอย่างสม่ำเสมอในปัจจุบัน

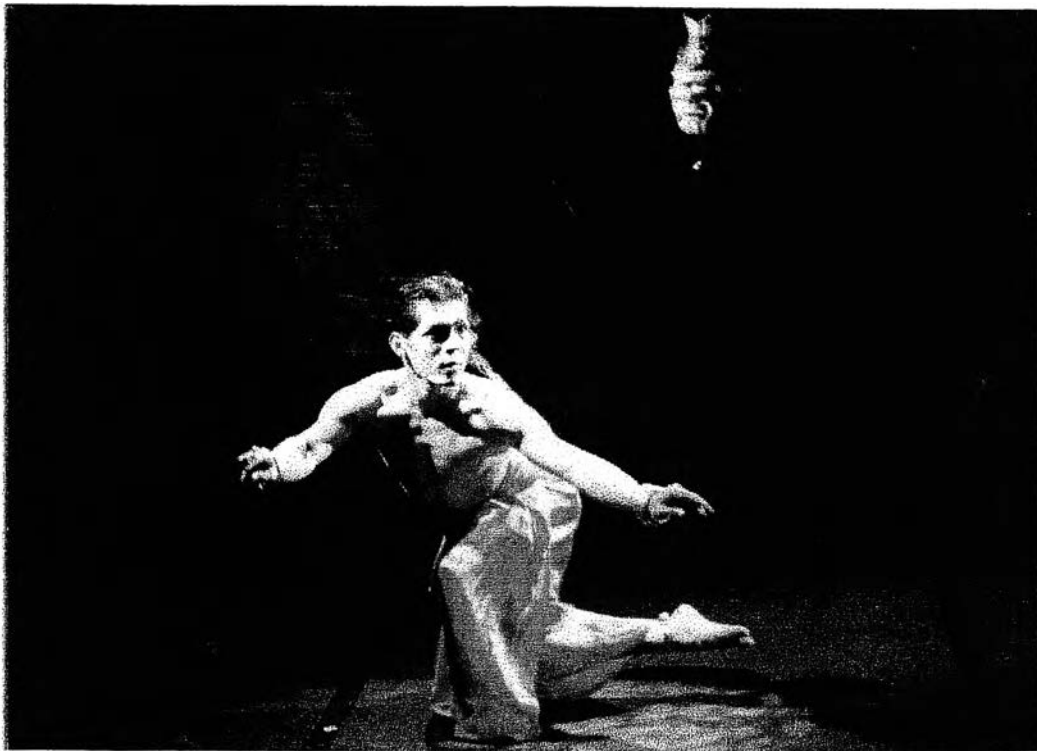

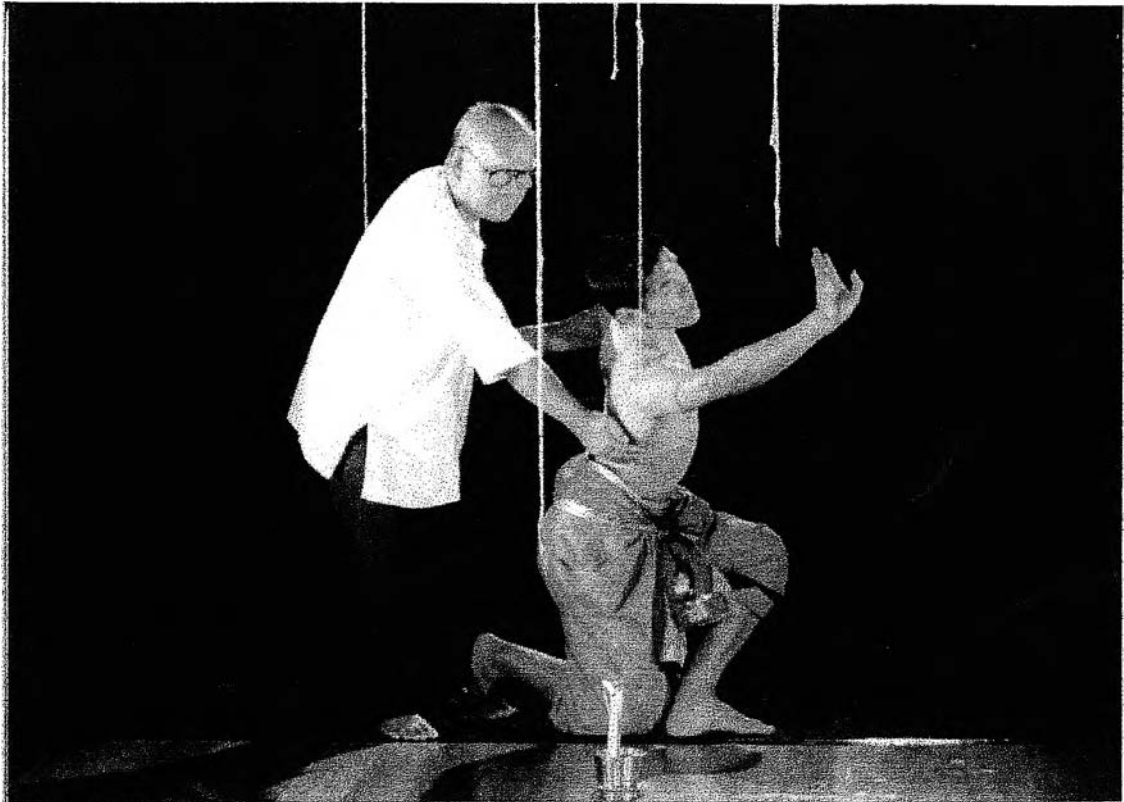
ภาพที่ 132 : ภาพจากการแสดงชุด ดิดดิน ของคุณมานพ มีจำรัส
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 133-134 : ภาพจากการแสดงชุด ติดดิน
 ของคุณมานพ มีจำรัส
 ออกแบบท่าเต้น-รำโดยใช้ทำ
 นาฏยศิลป์ไทย ทำนาฏยศิลป์
 ล้านนา (ภาพที่ 100 ด้านล่าง
 เป็นท่าที่ประยุกต์มาจากท่าเสือ
 ลากหาง) และนาฏยศิลป์ร่วม
 สมัย เช่นทักษะ Release

ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ภาพที่ 135 : คุณธีรยุทธ ขวรงค์ ขณะกำลังสอนรำให้กับคุณมานพ มีจำรัส
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

การแสดง “Realizing RAMA” (รามายณะอาเซียน) ซึ่งจัดโดย คณะกรรมการอาเซียน ว่าด้วยวัฒนธรรมและสนเทศ (The ASEAN Committee on Culture and Information – COCI) ในโครงการศิลปะการแสดงสัญจรอาเซียน (ASEAN Flagship Voyage: A Performing Arts Tour Across ASEAN) หลังจากเปิดแสดงรอบปฐมทัศน์ที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม เมื่อเดือนธันวาคม 2541 คณะผู้กำกับและนักแสดง นำโดย Mr. Nestor O. Jardin ผู้อำนวยการโครงการ และ Miss Denisa Reyes ผู้กำกับและร่วมออกแบบท่าเต้น ก็ได้เดินทางไปแสดง ณ ประเทศฟิลิปปินส์ บรูไน ดารุสซาราม อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และ มาเลเซียตามลำดับ ในระหว่างวันที่ 5 กันยายน – 6 ตุลาคม มีการปรับเปลี่ยนท่าจากการแสดงครั้งแรกที่เวียดนามค่อนข้างมาก

ในการเดินทางไปแสดงครั้งนี้มีการเปลี่ยนแปลงนักแสดง เนื่องจาก คุณมานพ มีจำรัส ได้รับเชิญไปแสดงผลงานของตนเองที่ Festival der Geister (Ghost Festival) ณ ประเทศเยอรมัน จึงไม่สามารถร่วมเดินทางไปด้วยได้ คงเหลือแต่ คุณสิริธร ศรีชลาคม และ คุณสิริลักษณ์ ทรงชลี 2 คน ในระยะแรกทางสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติได้ทาบทามคุณพีรมนต์ ชมธวัช ไปร่วมแสดงในแทนคุณมานพ แต่คุณพีรมนต์ ก็มีโครงการการแสดง ณ ต่างประเทศเช่นเดียวกัน เมื่อไม่สามารถหานักเต้นชายชาวไทยที่มีความสามารถในการเต้นแบบนาฏศิลป์ตะวันตก และ นาฏศิลป์ไทยได้ ดังนั้นจึงได้ยกตำแหน่งนักแสดงของคุณมานพให้กับประเทศฟิลิปปินส์ เพื่อคัดนักแสดงเข้ามาแสดงแทน

ในเดือนพฤศจิกายน 2542 คุณพีรมนต์ ชมธวัช ได้นำเขานาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยไปร่วมเป็นวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการ ณ ประเทศ Singapore สำหรับการแสดง “No Face” โดยคุณพีรมนต์ได้นำท่าทางที่ได้ประดิษฐ์ขึ้นในการแสดงต่างๆที่ผ่านมา จากชุดรำแม่บทในแต่ละครั้ง ทำเป็นแบบฝึกหัดในการเต้น สำหรับสอนนักเต้นที่เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการจากหลายประเทศ⁷¹

ในเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2542 คณะ The Company of Performing Artist ได้จัดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยเรื่อง **ทรพี...ทรพา** ขึ้น ณ สยามสมาคม

ทรพี...ทรพา เป็นการแสดงชุดแรกในจำนวนการแสดง 4 ชุดในการแสดงฤดูหนาวของ The Company of Performing Artist (Winter Season Dance Production) เป็นการนำเรื่องราวของ ทรพี ทรพา จากตอนหนึ่งของเรื่องรามเกียรติ์ กำกับและออกแบบท่าเต้นโดยคุณวราภรณ์

⁷¹ สัมภาษณ์. พีรมนต์ ชมธวัช, 10 มิถุนายน 2543.

ปัจจุฉิมสวัสดิ์ คุณวราภรณ์นำท่าของการแสดงโขนลงมาใช้ในการแสดงชุดนี้ค่อนข้างมาก โดยได้เชิญ อาจารย์จุลชาติ อรัญยะนาถ มาเป็นที่ปรึกษาในการออกแบบท่าเต้นจากท่าโขน เช่นเดียวกับการแสดงที่ผ่านๆมาของคณะ⁷²

Tim Doling ศิลปินที่มาชมการทำงานขอ The Company of Performing Artist ได้เขียนเกี่ยวกับการแสดงชุดนี้ไว้ดังต่อไปนี้

*"Notwithstanding the limits imposed by the diminutive stage, Vararom's choreography achieved a remarkably successful fusion of traditional Khon (Masked dance) movements with contemporary techniques. Apart from an "art object" which represented variously the god Eisuan, the sacred mountain, the oceans and a cave in which the final battle took place, the stage setting was simple, allowing the audience to focus fully on the dance movements. Set to powerful contemporary score by Aekpong Cherdtham, the production broke new barriers in contemporary dance in Thailand."*⁷³

รัฐบาลญี่ปุ่นโดยสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น มุลินธิญี่ปุ่น และชุมชนญี่ปุ่นในประเทศไทย ได้ร่วมกันจัดการแสดงนาฏศิลป์ไทยเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ ขึ้นในชื่อ "A Rainbow of Dance" ในวันที่ 26-27 พฤศจิกายน 2542 ณ โรงละครแห่งชาติ โดยคณะผู้แสดงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ และภูมิภาค คณะนาฏศิลป์คayoโกะ อากิโมโต้ และคณะนาฏศิลป์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การแสดงประกอบด้วยการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุด "รำถวายพระพร" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงละครในที่ตรงกับแบบแผนการถวายพระพร "หิมวันต์ทัศนาศาสตร์ ป่ารักษันน้ำ" แสดงถึงป่าหิมพานต์อันอุดมสมบูรณ์ซึ่งเป็นที่อาศัยของเหล่ากนิณี กิณรา วาสูกีร์ คุรุท เทพบุตร เทพธิดา ยักษ์

⁷² The Company of Performing Artist Thailand. (Bangkok: Nation Multimedia Group Public Co. Ltd., 2000).

⁷³ The Company of Performing Artist Thailand. (Bangkok: Nation Multimedia Group Public Co. Ltd., 2000)

และ นาฬิกา และการแสดงชุดสุดท้าย “นาฏนาวา... สู่ศตวรรษที่ 21” การรำยรำเฉลิมฉลองบนเรือแห่งความหวังที่ล่องสู่ศตวรรษที่ 21 เริ่มต้นด้วยการแสดงชุด “นิลวรรณ (Shipman)” ที่เป็นการเดินรำของลูกเรือ อะเมซิ่งไทยแลนด์ ต่อด้วยการแสดงพื้นบ้านสี่ภาค และรำไทยประยุกต์ประกอบดนตรีญี่ปุ่นและสากล⁷⁴

การแสดงชุดนิลวรรณ ออกแบบทำเต็มโดยอาจารย์มาลินี อาชายุทธการ อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แสดงโดยนิสิตสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์ตะวันตก นกมิตศิลป์ และทัศนศิลป์ ที่ได้รับการฝึกฝนนาฏศิลป์สมัยใหม่มาค่อนข้างมาก การแสดงจึงนำเสนอโดยใช้เครื่องแต่งกายประยุกต์ นักแสดงสวมเสื้อราชประแตนประยุกต์ มีเสื้อนอก สวมกางเกง ผู้ชายสวมถุงเท้ารองเท้า ผู้หญิงสวมรองเท้าส้นสูง ดูคล้ายชุดไทยสมัยนิยมในรัชกาลที่ 6

การแสดงชุดนี้เป็นนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยประกอบดนตรีที่สนุกสนาน นิลวรรณได้รับการกล่าวถึงค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นชุดการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ไม่ได้คงจารีตการแสดงนาฏศิลป์ไทยไว้ เช่นการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายบนเวที และการตะขาสูงไปทางผู้ชม แต่อย่างไรก็ตาม ในอีกแง่มุมหนึ่งการแสดงชุดนี้เป็นการประยุกต์นำการเคลื่อนไหวบางส่วนของนาฏศิลป์ไทย เช่นการพรมมือ การจับ การตั้งวง มาผสมผสานเข้ากับนาฏศิลป์สมัยใหม่ ซึ่งจารีตการแสดงเหล่านั้นไม่ได้เป็นที่ยึดถือในการแสดงแบบตะวันตก

การแสดงชุดนิลวรรณได้ถูกนำมาจัดแสดงอีกครั้งในงานจุฬาราชวิชาการ'99 ส่วนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ณ เวทีหน้าคณะในวันที่ 10 ธันวาคม 2542

⁷⁴ สัจจิบัตรงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ ไทย-ญี่ปุ่น 2542. (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2542), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

การแสดงนาฏศิลป์ไทยเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ
 Celebrations on the Auspicious Occasion of His Majesty the King's Sixth-Cycle (72nd) Birthday Anniversary

เสด็จ
รำลึก

A RAINBOW OF DANCE

นาฏศิลป์ไทย...เหนือจินตนาการ
 ファンタスティック タイ舞踊 Fantastic Thai Dance Performance

18.30 น. สุทนต์ที่ 26/ 18.30 น. เสาร์ที่ 27 พฤศจิกายน 2542 ณ โรงละครแห่งชาติ
 6:30 pm Fri. 26th/ 1:30 pm Sat. 27th November 1999 At The National Theatre

Organized by :
 • Japan-Asia Fine Arts Association • The Department of Fine Arts, Ministry of Education • The Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University
 Supported by : The Japan Foundation
 In cooperation with :
 • Ministry of Foreign Affairs Kingdom of Thailand • Embassy of Japan
 • Japanese Association in Thailand • Japanese Chamber of Commerce, Bangkok
 Tickets : Seat A 600 Baht/Seat B 400 Baht Available at • ASIA BOOKS (2nd Fl. Times Square Bldg. (Sukhumvit Rd.) & 3rd Fl. Triamnit Plaza)
 • BOOK CENTER OF CHULALONGKORN UNIVERSITY • DR BOOKS (Siam Square)
 • KINOKUNIYA BOOKSTORES (6th Fl. World Trade Center & 3rd Fl. Emporium Shopping Complex) • EFAMANI 5,000 (2nd Fl. VIP Room)
 • ISETAN (6th Fl. Customer Service Counter) • THE NATIONAL THEATRE
 The proceeds will be donated to aid chosen fund for the girls by His Majesty the King

ภาพที่ 136 : โบปลิวิประชาสัมพันธ์ การแสดง A Rainbow of Dance

ภาพที่ 137 : ภาพจากการแสดงชุด หิมพานต์ ในการแสดง A Rainbow of Dance ณ โรงละครแห่งชาติ
ที่มา : © Stephen Funke 2001 ARPS

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร

ยุคที่ 1

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
1	2498	-	-	ท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนีย์ / รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม	ระบำหงส์เหิร	สหภาพพม่า
2	2505	-	-	หม่อมหลวงจตุจรี ธรรมราช / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ชีวิตอุปลโลกน์	หอประชุมจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
3	2505	ต.ค.	22	- / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	นางแมวย้ายขุ้ม	เวทีลีลาศ สวนอัมพร
4	2505	ต.ค.	23	- / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	นางแมวย้ายขุ้ม	ช่อง 4 บางขุนพรหม
5	2506	ต.ค.	22	- / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	พญาน้อยชมตลาด	เวทีลีลาศ สวนอัมพร
6	2506	ต.ค.	23	- / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	พญาน้อยชมตลาด	ช่อง 4 บางขุนพรหม
7	2507	-	-	รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ / คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	พระล่อ	-
8	2507	ต.ค.	22	- / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	เงาะป่า	เวทีลีลาศ สวนอัมพร
9	2507	ต.ค.	23	- / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	เงาะป่า	ช่อง 4 บางขุนพรหม
10	2509	ต.ค.	22	รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มโนราห์	เวทีลีลาศ สวนอัมพร
11	2509	-	-	รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ / วิทยาลัยครูสวนดุสิต	เฟื่องฟ้า	หอประชุมวิทยาลัยครู สวนดุสิต

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
12	2510	-	-	- / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ธรรมาธรรมะสงคราม	โรงละครแห่งชาติ
13	2510	มี.ค.	2	คุณเสรี ลืออำรุง / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ฉัตรราช	หอประชุมจุฬาฯ
14	2510	พ.ย.	11	- / สโมสรนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ฉัตรแก้ว	โรงละครแห่งชาติ
15	2511	ส.ค.	3-13		นางเสื่อง	โรงละครแห่งชาติ
16	2512	ก.ค.	-	คุณสถาพร สนทอง, คุณเต็มเดือน เกษะโกมล / กรมศิลปากร	ละครเรื่อง พระอภัยมณี ตอนหนึ่งละเวง	โรงละครแห่งชาติ
17	2525			คุณภัทราวดี มีชูธน	คืนหนึ่งกับภัทราวดี	โรงละครแห่งชาติ
18	2527	ส.ค.	18	คุณอารีย์ สหเวชภัณฑ์	การประชุมความฝัน	โรงแรมโอเรียนเต็ล

ยุคที่ 2

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
19	2530	ก.พ.	22-23	/ ภาควิชาศิลปะการละคร คณะศิลปศาสตร์ ธรรมศาสตร์ คุณนุชวดี บำรุงตระกูล คุณเต็มเดือน เกษะโกมล	มหกรรมนาฏศิลป์ไทย-สากล พระเพื่อนพระแพง กำเนิดโมรา รักชาติ – ศักดิ์บางระจัน ดินน้ำลมไฟ	หอศิลป์วัฒนธรรม ธรรมศาสตร์

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
				คุณวัลลภา-คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์	สินสมุทรและเพื่อน	
20	2532	-	-	คุณนราพงษ์ จรัสศรี / TAM Dance Theatre	Parfum	หอประชุม AUA
21	2532	พ.ย.	12	คุณนราพงษ์ จรัสศรี / มูลนิธิจุฬารามณ์	วลัยราตรี	โรงแรมรอยัล ออคิต เซอราตัน
22	2533	มี.ค.	6-13	คุณนราพงษ์ จรัสศรี / คณะกรรมการประสานงานว่าด้วย วัฒนธรรมและสนเทศของอาเซียน	เทศกาลมหกรรมนาฏยศิลป์อา เซียนครั้งที่ 1 / Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Live	กรุงจากรัด้า ประเทศอินโดนีเซีย
23	2533	ก.ค.	9-10	คุณนราพงษ์ จรัสศรี / The Jakarta International Festival of The Performing Arts 1990	Ancient Place to Sleep	กรุงจากรัด้า ประเทศอินโดนีเซีย
24	2533	ก.ย.	23	คุณบัญญัติ สุวรรณานนท์ / สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ	จันทร์เอยจันทร์เจ้า	หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรม
25	2533	ต.ค.	2-10	คุณบัญญัติ สุวรรณานนท์ / สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ	2 nd ASEAN Theatre Festival 1990 / จันทร์เอยจันทร์เจ้า	ประเทศสิงคโปร์
26	2533	ต.ค.	12	คุณบัญญัติ สุวรรณานนท์ / สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ	จันทร์เอยจันทร์เจ้า	หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรม

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
27	2534	มิ.ย.	24	คุณบัญชา สุวรรณานนท์ / ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วิฎลีลา	ศาลาพระแก้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
28	2535	-	-	The First Creative Dance Projects / ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - คุณมาลินี (งามวงศ์วาน) อาชายุทธ์การ - คุณพนิดา ตันเด็ย - คุณอาณิกา สายธนู	ทวนน้ำ ชีวลัย จินตนาการ	หอประชุม AUA
29	2535	ส.ค.	2	คุณมานพ มีจำรัส / ภัทราวดีเธียเตอร์	สิงห์ไกรภพ (นิทานข้างวัด)	ภัทราวดีเธียเตอร์
30	2535	-	-	คุณนราพงษ์ จรัสศรี	การแสดงแสงสีเสียงประกอบ จินตภาพ คนดีศรีอยุธยา	วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดอยุธยา
31	2535	มิ.ย.	14-18	คุณบัญชา สุวรรณานนท์ / Mobile Dance Company / Singapore Fringe Festival of Arts	ละครเงา	สิงคโปร์
32	2535	มิ.ย.	25-28	คุณบัญชา สุวรรณานนท์ / Mobile Dance Company	ละครเงา	ศูนย์วัฒนธรรม แสงอรุณ

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
33	2536	มี.ค.	-	Creative Dance Projects' 92 / ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - คุณเสาวรส ธนิกกุล - คุณวรลักษณ์ แต่งเชื้อ - คุณศรประภา สีหามาตย์ค - คุณอนงค์ ประดิษฐ์ - คุณปาริชาติ บุรีแสง	มายา กรอบ อเวจี พันนาการบาปคราบน้ำตา เสียงฝากจากป่า	หอประชุม AUA
34	2536	มี.ย.	19-20	Mr.Daniel Larrieu / Le Jeune Ballet de France คุณนราพงษ์ จรัสศรี	Mimi La Foule	ศูนย์วัฒนธรรมแห่ง ประเทศไทย
35	2539	พ.ย. - ธ.ค.	30-3	คุณนราพงษ์ จรัสศรี / คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย / จุฬารัชมังคลาจารย์ 36	โองการสันติกรรม	หน้าคณะ ศิลปกรรมศาสตร์
36	2537	มี.ค.	-	Creative Dance Projects' 93 / ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - คุณรสนันท์ วรรณประทุม - คุณภัทรินทร์ ชโลกุล - คุณภาวิณี ทรัพย์เรืองศรี	จตุรงกช ราชินีน้ำค้าง เงาลวง	หอประชุม AUA

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ยุคที่ 3

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
37	2538	ก.พ.	-	<p>Creative Dance Projects' 94 / ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณชนิษฐา ฝ่ายเทศ - คุณวิลาวัลย์ พรหมขำ - คุณจันทิมา วจีเกษม - คุณแก้วตา สุขเกษม - คุณปัทมวดี เสนาณรงค์ - คุณเสาวลักษณ์ พงศ์ทองคำ - คุณณตยา ปูนสำเร็จ - คุณภนทพร นวลสุทธิ - คุณพิเชษฐ กิ่งชื่น - คุณกนิษฐา มิสเกต - คุณวิเชษฐศักดิ์ บุญเอื้อ - คุณวิรงรอง เทพสุริยวงศ์ - คุณพีรณธ์ ชมธวัช 	<p>ดุจหิ่งห้อย อารมณ์กับความตาย กิมปุระ ปะการัง ดิณวลัย อสรพิษ แคทลียา ฟ็อนดาบ แห่ง ระบำที่ปาวลี เสนหากากี เอกภาพในความหลากหลาย รำแม่บท</p>	<p>หอประชุมจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย</p>

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบทำต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
38	2539	ก.พ.	-	Creative Dance Projects' 95 / ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - คุณจันทร์หา ไชยเดช - คุณกรรณิการ์ แก้วเจริญผล - คุณขวัญตา สมุทรทอง - คุณนริศ ศิริพานิช - คุณนิพนธ์ ปานพวงศรี - คุณนวลอนงค์ ประมวล - คุณพันธุ์งาม บุพพรณ - คุณประภัสรา จำปาศรี - คุณรัชดาพร สุดโต - คุณสุชาติ เสือสี	มาร อัปสรนครวัด ฤาแสงสุริยคราส สบัดไหวชายพระเวส เปียงเบน มรุกร หงส์เหมมราช บายศรี ม้านิลมังกร เบญจแก้วกนิรี	หอประชุมจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
39	2539	ก.พ.	23-24	คุณพีรเมษฐ์ ชมธวัช / Japan Foundation / Lucifer Project	Homage II	Japan Foundation Theatre ประเทศญี่ปุ่น
40	2539	มี.ค.	15-16	คุณพีรเมษฐ์ ชมธวัช / Japan Foundation / Lucifer Project	Homage II	ศูนย์วัฒนธรรมแสงอรุณ

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
41	2539	ส.ค.	-	คุณมานพ มีจำรัส / ภัทราวดีเธียเตอร์ / การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	Golden Paradise (คิงเครียด)	ลอนดอน, ปารีส, แฟรงเฟิร์ต, มิลาน, มาเลเซีย
42	2539	พ.ย.	-	คุณวิมลสวดี วัฒนสุวรรณ	Four Elements	หอประชุม สถาบันปริดี พนมยงค์
43	2539	ธ.ค.	6-13	คุณพีรพงษ์ เสนไสย / คณะกรรมการว่าด้วยวัฒนธรรมและ สนเทศของอาเซียน	โครงการมหกรรมนาฏศิลป์อาเซียน ครั้งที่ 4: ความสัมพันธ์ มหานคร	ประเทศสิงคโปร์
44	2539	ธ.ค.	15-19	คุณสิริธร ศรีชลาคม, คุณสนั่น สุยะคำ / คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย / จุฬาศึกษาวิชาการ'39 คุณธรมณียา ไชยวสุ	แสงสว่างแห่งวิญญูกาล 2K (AD2000) Dance	หน้าคณะศิลปกรรม ศาสตร์
45	2540-41	ก.พ.- ม.ย.	-	คุณจุลชาติ อรัญนาค, คุณมานพ มีจำรัส / ภัทราวดีเธียเตอร์	จินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ	ภัทราวดีเธียเตอร์, ทั่วประเทศ

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
46	2540	ก.พ.	15	Creative Dance Projects' 96 / ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - คุณนพวรรณ จิตต์มันใจ - คุณอรอนงค์ ปัญญาวงศ์ - คุณปิ่นเกศ วัชรปาน - คุณเรวดี คงสุวรรณ - คุณรวิกา ก้าววงศ์ - คุณรรมณียา ไชยวสุ - คุณสายฉัตร สิงหนาค - คุณสนั่น สุยะคำ - คุณสุรวิทย์ ตีระโคภิต	มังกรคาบแก้ว จตุโศกมรรค บรรพลีลาผาแต้ม พิฬาร มนุษย์เครื่องจักร 2K (AD2000) Dance ตำนานนาค ศรัทธาบุญชายัญ พระมารดาตานท์	หอประชุมจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
47	2540	-	-	คุณพัชรา บัวทอง / คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น	เงาะป่า	ภัทราวดีเธียเตอร์
48	2540	ก.ค.- ก.ย.	-	Theatre Work, Singapore / The Japan Foundation Asia Center - คุณพีรเมณฑท์ ชมธวัช	Lear	ประเทศญี่ปุ่น
49	2540	ก.ค.	25-27	คุณวัชเชสลาฟ เวทรวฟ / The Company of Performing Artist Thailand	กากี	โรงแรมรอยัล ออคิต เชอราตัน

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบทำเด่น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
50	2540- 2541	พ.ย.- ม.ค.	-	ภัทราวดีเธียเตอร์ / ลานสร้างสรรค์งานศิลป์ - คุณมานพ มีจำรัส - คุณสิริธร ศรีชลาคม - คุณวิมลสวดี วัฒนสุวรรณ - คุณวิมลสวดี วัฒนสุวรรณ, คุณกริช ชัยศิลป์บุญ - คุณกริช ชัยศิลป์บุญ, คุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ, คุณอุมาพร เสนาจักร, คุณสิริธร ศรีชลาคม	ลาวดวงเดือน ค้างคาวกินกล้วย เงาะป่า เปรม Four Elements ตามล่าหารัก อึปิด	ภัทราวดีเธียเตอร์
51	2541	ก.พ.	-	Creative Dance Projects' 97 / ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - คุณมณฑิชา ศรีนิล - คุณประภาภรณ์ โพธิ์ไต้ - คุณเมธาวิ เหล่าพลายนาค - คุณคะเนิงนิจ เกียนศิริถาวรวงศ์ - คุณสิริพร หนูทอง - คุณพรพรรณ เพ็ชรปานกัน	เบญจมาศ ผีฟ้าพญาพ็อน พ็อนผีมืด ผีเสื้อ ลมหายใจสุดท้าย โยงโย	หอประชุมจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
				<ul style="list-style-type: none"> - คุณทิมมพร ชมพูทิพย์ - คุณอนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์ - คุณจาร์กซ์ ชื่นนิยม 	<p>Mars</p> <p>พลอง</p> <p>ตบมะผาบปราบอริินทร์</p>	
52	2541	เม.ย.	-	<p>/ ภัทราวดีเธียเตอร์ / กลุ่ม Act Art- เทศกาลสถานศิลป์</p> <p>- คุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ</p>	City Heat	ภัทราวดีเธียเตอร์
53	2541	พ.ย.	-	คุณพิเชษฐ ก้านชื่น / วงดนตรีฟองน้ำ	ราหูอมดาวัน	เวทีกลางแจ้ง ศูนย์วัฒนธรรมแห่ง ประเทศไทย, โรงแรมเซงกรีล่า
54	2541	พ.ค.	15-17	คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์, คุณพิเชษฐ ก้านชื่น, คุณจุลชาติ อรัญนาค, Mr.Kutsura Kan / Company of Performing Artist Thailand	กระเรียนสีเงิน	วังสวนผักกาด
55	2541	มิ.ย.	-	คุณมานพ มีจำรัส / Asian Council for People's Culture	Cry of Asia	ฟิลิปปีนส์, ไต้หวัน
56	2541	ก.ย.	3	คุณสุรัตน์ จงดา, คุณสุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ, คุณสุขสันติ แวงวรรณ, คุณฐาภรณ์ สำราญพงศ์ / วิชานาฏยประดิษฐ์ชั้นสูง ภาควิชานาฏยศิลป์ไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	นคร	ห้องลานศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
57	2541	ก.ย.	12	คุณพีรเมณฑท์ ชมธวัช / About Art Related Activities คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น	Homage II จำแม่บท (นนทุก)	About Cafe
58	2541	ธ.ค.	16-17, 19, 22	Miss Denisa Reyes, คุณภัทราวดี มีชูธน / คณะกรรมการว่า ด้วยวัฒนธรรมและสหประชาชาติอาเซียน	ASEAN Flagship Voyage, A performing arts tour across ASEAN: Realizing RAMA	सानอย, โฮจิมินต์ ประเทศเวียดนาม
59	2541	ธ.ค.	5,9,13	คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์, คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น / The Company of Performing Artist Thailand	รามเกียรติ์	Georgian international Festival of Arts
60	2541	ก.ย.	17	คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์, คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น / The Company of Performing Artist Thailand	รามเกียรติ์	สยามสมาคม
61	2542	ม.ค.	1-3	ภัทราวดีเธียเตอร์ / ลานสร้างสรรค์งานศิลป์ - คุณมานพ มีจำรัส - คุณสิริธร ศรีชลาคม	ลาวดวงเดือน ค้างคาวกินกล้วย เงาะป่า เปรม	สนามหลวง
62	2542	ม.ค.- ก.พ.	11-18	Theatre Work, Singapore / The Japan Foundation Asia Center - คุณพีรเมณฑท์ ชมธวัช	Lear	ประเทศฮ่องกง, สิงคโปร์, อินโดนีเซีย, ออสเตรเลีย

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
63	2542	ม.ค.	30-31	คุณวราภรณ์ บัจฉิมสวัสดิ์, คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น / The Company of Performing Artist Thailand	กระเรียนสีเงิน	สยามสมาคม
64	2542	ก.พ.	13, 20-21, 27-28	คุณวราภรณ์ บัจฉิมสวัสดิ์, คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น, คุณจุลชาติ อรัญญา / The Company of Performing Artist Thailand	กากี	สยามสมาคม
65	2542	ก.พ.	14	Creative Dance Projects' 97 / ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย <ul style="list-style-type: none"> - คุณยุทธนา ปรีเปรม - คุณกิตติกร วัฒนะสุด - คุณขวัญฤทัย ปทุมรัตน์โชติ - คุณเนิร์นุช เหลือสมัย - คุณนราฤทธิ์ เอี่ยมศิริ - คุณนาตยา แจ้ยุบล - คุณณภาพาศ จิรจรรุภัทร - คุณพิมพ์รัตน์ นวะศิริ - คุณธนัญชย์ ชัยวุฒิมิถิ - คุณอังสนา อ่อนสุทธี 	<ul style="list-style-type: none"> ปลิดวิญญาน เอกศตวรรษ บุชามหาเทวะ เริงรำกำฟ้า สราญใจไฮสวอร์ค สัตตรังสี ลอยหลังสินธุ์ พ็อนแพรพ็อย หุ่นคน ลีลายไทยใหญ่ 	หอประชุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
				- คุณวรกมล เหมศรีชาติ	อัปสรามฤต	
66	2542	มี.ค - เม.ย.	12-25	/ ภัทราวดีเธียเตอร์/ Bangkok Fringe Festival 1999 - คุณธนัญชย์ ชัยวุฒิมากร - คุณผกามาศ จิรจรรุภัทร - คุณดนัย แผ่นทอง - คุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ - Mr. Zukifli Bin Mohumad	หุ่นคน ลอยหลังสินธุ์ ดอกไม้แห่งชีวิต City Heat H ₂ O	ภัทราวดีเธียเตอร์
67	2542	เม.ย.	4	คุณพีรภรณ์ ชมธวัช	งานประกาศรางวัลภาพยนตร์ แห่งชาติ	หอประชุม กรมประชาสัมพันธ์
68	2542	ก.ค.	11	คุณนราพงษ์ จรัสศรี / Ballet Gala for Madam	Craft	หอประชุม กรมประชาสัมพันธ์
69	2542	มี.ย.- ก.ค.	18-4	/ภัทราวดีเธียเตอร์ / ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลชิดลม / Contemporary Thai Festival - คุณมานพ มีจำรัส - คุณธนัญชย์ ชัยวุฒิมากร	นากาพญา คิงเครียด หุ่นคน บทละครจากครูเฒ่า	ชั้น 6 ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัล ชิดลม

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
				- คุณสิริธร ศรีชลาคม - Atmosfera: Bangkok	การละเล่นของไทย น้ำไหล	
70	2542	มิ.ย.- ก.ค.	13-3	Theatre Work, Singapore / The Japan Foundation Asia Center - คุณพีรเมณฑน์ ชมธวัช	Lear	เมืองเบอร์ลิน, เมืองโคเปนเฮเก้น
71	2542	มิ.ย.	-	คุณสิริธร ศรีชลาคม / คุณสกุล อินธิกุล (Skull Flower) / Season of Culture	Net of Love มาลัย	ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม
72	2542	ก.ย.	-	คุณมานพ มีจำรัส / Festival der Geister	The Return (ติดดิน)	เมืองเบอร์ลิน
73	2542	ก.ย.- ต.ค.	5-6	Miss Denisa Reyes / คณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยวัฒนธรรมและสันทนาการ	ASEAN Flagship Voyage, A performing arts tour across ASEAN: Realizing RAMA	ฟิลิปปินส์, บรูไน ดารุสซาลาม, อินโดนีเซีย, สิงคโปร์, มาเลเซีย
74	2542	พ.ย.	-	คุณพีรเมณฑน์ ชมธวัช	No Face	สิงคโปร์
75	2542	พ.ย.- ธ.ค.		คุณวรารมย์ ปัจฉิมสวัสดิ์ / The Company of Performing Artist Thailand	ทพ...ทพ	สยามสมาคม

ตารางที่ 3 ลำดับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับที่	ปีพ.ศ.	เดือน	วันที่	ชื่อผู้ออกแบบท่าเต้น / ผู้จัด	ชื่อชุดการแสดง	สถานที่แสดง
76	2542	พ.ย.	26-27	/รัฐบาลญี่ปุ่น โดยสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น, มูลนิธิญี่ปุ่น และชุมชนญี่ปุ่นในประเทศไทย / A Rainbow of Dance - คุณมาลินี อาชายุทธการ	นิลวรรณ	โรงละครแห่งชาติ
77	2542	ธ.ค.	10	คุณมาลินี อาชายุทธการ	นิลวรรณ	เวทีหน้าคณะศิลปกรรม ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย